

Küçük Kırmızı Nokta

Singapur Dış Politikası Üzerine Söylevler

İÇİNDEKİLER

Giriş

Jonathan Tow, Singapur Türkiye Büyükelçisi

Singapur Dış Politikasının Temel İlkeleri

Singapur'un Birleşmiş Milletler'e Kabulü Münasebetiyle Yapılan Açıklama (1965) 9

S Rajaratnam

Singapur'un Dış Politikası: Başlangıç ve Gelecek (2008) 13

S R Nathan

Singapur Dış Politikasının Temelleri: Geçmiş ve Günümüz (2009) 31

Lee Kuan Yew

Küçük Devlet Diplomasisi Uygulaması

Küçük Bir Devletin Diplomasisi Üzerine Düşünceler (2010).....41

S Jayakumar

Seçim ve İnanç: Küçük Kırmızı Nokta'nın Dış Politikası (2015) 52

Lee Hsien Loong

ASEAN: Hayati ama Sınırlı (2019).....64

Bilahari Kausikan

Singapur: Küresel Bir Şehrin Dış Politikası

Singapur: Küresel Şehir (1972) 81

S Rajaratnam

Küreselleşme Çağında Benlik Algısı (2016) 89

George Yeo

INTRODUCTION

Jonathan Tow, Ambassador of Singapore to Turkey

“Little Red Dot: Selected Speeches on Singapore’s Foreign Policy” is a compilation of speeches on Singapore’s Foreign Policy translated and put together by the Singapore Embassy in Ankara. It is a small attempt to share with Turkish friends Singapore’s fundamental foreign policy principles. The selected speeches from 1965 to 2019 provide a range of insights of how a small city state views its external environment, the thinking behind our diplomacy and the need for us to create relevance within the international community. It puts to writing the thoughts of both our founding and current leaders, as well as key practitioners who helped shape these policies. As Ambassador of Singapore to Turkey, it is my desire that this unofficial translation into Turkish will help create greater familiarity among a Turkish audience towards Singapore. I hope that this compilation will not only provide a useful overview of Singapore’s foreign policy, but serve as a valuable resource for policy makers, academics, researchers, and students in Turkey.

GİRİŞ

Jonathan Tow, Singapur Türkiye Büyükelçisi

“Küçük Kırmızı Nokta: Singapur Dış Politikası Üzerine Seçme Söylevler”, Ankara’daki Singapur Büyükelçiliği tarafından toplanarak tercüme ettirilen, Singapur Dış Politikası hakkında konuşmaların bir derlemesi olup, Singapur’un temel dış politika prensiplerini Türk dostlarımızla paylaşma yönünde küçük bir denemedir. 1965 - 2019 yılları arasından seçilen konuşmalar, küçük bir şehir devletinin dış çevresini nasıl gördüğü, diplomasimizin ardındaki düşünce ve uluslararası camiada anlamlılık yaratma ihtiyacımıza dair kapsamlı bilgi vermektedir. Kurucu ve şimdiki liderlerimiz ile birlikte, bu politikaları oluşturmaya katkıda bulunan önemli şahısların düşüncelerini yazıya dökmektedir. Singapur’un Türkiye Büyükelçisi olarak, bu resmi olmayan çevirinin Türk okuyucunun Singapur hakkında daha fazla aşinalık kazanmasına katkıda bulunmasını arzu ediyorum. Umarım bu derleme sadece Singapur’un dış politikası hakkında faydalı bir genel değerlendirme olmaz, aynı zamanda Türkiye’deki karar vericiler, akademisyenler, araştırmacılar ve öğrenciler için değerli bir kaynak olma işlevini görür.

Singapur Dış Politikasının Temel İlkeleri

21 EYLÜL 1965'TE GENEL KURULDA SİNGAPUR'UN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'E KABULÜ KONUSUNDA YAPMIŞ OLDUĞU AÇIKLAMA

S Rajaratnam¹

Sayın Başkan.

İzninizle 20. Genel Kurul oturumu başkanı olarak beni diğer seçkin delegelerin delegasyonu olarak seçmenizi kutlarım. Şüphesiz sizin büyük deneyimleriniz ve bilgeliğiniz, meslektaşlarınızın sizi böylesi yüksek ve sorumluluk isteyen bir makama seçmelerini sağlamıştır. Yeni bir üye olarak delegasyonum bu oturum sürecinde sizin bilgeliğinize ve deneyiminize güvenmektedir ve bu kurul süreci boyunca yükünüzü iş birliği yaparak hafifletmeye çalışacaktır.

Ayrıca üyelik başvurumuzu dikkate alan ve bizi yetersiz bulmayan Güvenlik Konseyi'nin tüm üyelerine teşekkür ediyorum. Başta üyelik başvurumuzu müşterek bir şekilde destekleyen Malezya, Ürdün, Fildişi Sahilleri ve Birleşik Krallık'a teşekkürlerimi sunarım. Son olarak Birleşmiş Milletlere kabulümüzü içtenlikle karşılayarak önergeyi destekleyen tüm üyelere teşekkürlerimi sunarım.

Singapur, Birleşmiş Milletlere katıldığına göre, ülkem, Birleşmiş Milletler tüzüğü'nün hedef ve amaçlarını gerçekleştirmede diğer ülkelere katılacağını bu Kurula garanti ederim. Bizim için bu Tüzüğü'nün temeli toplu güvenliğin sağlanması, karşılıklı yardımlar ile ekonomik gelişmenin sağlanması ve bir ülkenin, kendi insanların istekleri doğrultusunda, hükümetlerinin kurulması hakkının korunmasıdır. Benim ülkem bu üç temel prensiplerin yanındadır ve Birleşmiş Milletlere bu fikirlerin gerçekleşmesi için sadık ve kararlı bir şekilde desteğini verecektir.

Bu fikirleri desteklememizin sebebi, ülkem refahının, güvenliğinin ve bütünlüğünün sadece bu prensiplere dayanarak sağlanabilmesidir. B.M. Tüzüğü'nün temel elementlerine ülkem vereceği sadık desteğin sebebi pratikte belirsiz bir idealizm değil, kendi çıkarıdır.

Dünya barışı, Singapur gibi küçük ülkelerin politikası ve ekonomisi için gerekli bir durumdur. Barış istememizin bir diğer sebebi ise birisi ile savaşıma kapasitemizin

---

¹ Sayın S Rajaratnam, öncü nesil Singapur siyasi liderlerindendi. Eğitimli bir gazeteci olan Sayın Rajaratnam, siyasete 1959 yılında atılmıştır. 1965 yılında ülkenin bağımsızlığını takiben, Sayın Rajaratnam Singapur'un ilk Dışişleri Bakanı olarak atanmış ve 1980 yılına kadar bu görevde kalmıştır. Ardından, 1980-1985 yılları arasında Başbakan Yardımcılığı yapmıştır. Birleşmiş Milletler'de konuşma yaptığı tarih 21 Eylül 1965'tir. Sayın Rajaratnam 2006 yılında vefat etmiştir.

olmaması. Sorunları silah zoru ile çözemeyeceğimiz büyük ve güçlü komşular tarafından çevrilmiş bir haldeyiz. Yani doğal olarak ülkem, milletler ile arasındaki sorunların şiddete başvurulmadan barışçıl görüşmeler ile çözülmesi politikasına sıkıca bağlı kalacaktır.

Aynı zamanda ülkem, tarih boyunca büyük güçlerin savaş alanı olan bir bölgede yer aldığını bilmekte. Singapur'un stratejik konumu, Güney Doğu Asya'ya hükmetmek isteyen milletlerin dikkatini çekmiştir. İngiliz sömürgeciliği altında Singapur sadece ticari bir merkez haline gelmekle kalmayıp aynı zamanda Batı Emperyalizmini bir araya getiren askeri bir üs haline almıştır.

Bugün, Singapur'un, bağımsızlığını kazanması ile birlikte, bu üssün rolü artık Doğu Asya'daki İngiliz sömürgeciliğinin sigortası olmak değildir. Ülkem şunu açıkça belli etmiştir ki, hiçbir zaman saldırı için bir üs olarak kullanılamayacaktır.

Oradaki üs bizim denetimimizde, askeri bakımdan istikrarsız bir bölgede kendi güvenliğimizi sağlamak için kullanılıyor. Alternatif ve etkili düzenlemeler ile güvenliğimiz garanti edildiği anda yabancı üsler ortadan kalkacaktır.

Ülkem, silahlara ve ordulara harcanan paraların boşa gittiğini düşünmekte. Dahası, açıkça bellidir ki nüfusu 2 milyon olan bir ülkenin şu anki savaş teknolojileri ile kendisini etkili bir şekilde savunması imkansızdır. Modern savunma, özellikle de küçük ülkeler için toplu bir halde olmak zorundadır ve bu yüzden savunmamızın ve güvenliğimizin Birleşmiş Milletlerin toplu ve etkili güçleri tarafından korunması gerektiğine inanmaktayız. İşte bu yüzden Birleşmiş Milletlerin etkili ve barışı koruyan güçlerinin her hareketine destek vereceğiz.

Ancak Birleşmiş Milletlerin gerçekten küçük ülkeleri koruyabileceği zamana kadar, güvenliğimizi sağlamak için böyle geçici çözümler bulmak zorundayız.

Singapur temelinde bir ticaret devletidir. Neredeyse tüm enerjimiz, kaynaklarımız ve yeteneklerimiz ticaretimizi ve endüstrimizi geliştirmeye adanmıştır. Askeri uçağımız ya da tankımız yoktur. Ordumuz küçüktür. Biz kaynaklarımızı bunların yerine insanlar için evler, okullar ve hastaneler yapmak için kullanıyoruz. Bir refah ülkesi olmaya çalışıyoruz, savaş ülkesi değil. Bağımsızlık ve özgürlük birer içi boş sloganlar değil ise kaynaklarımızı insanlar için önemli olan tek savaş uğrunda harcamalıyız; yoksulluğa, cahilliğe, hastalıklara, evsizliğe, işsizliğe ve onur ve özgürlüğü engelleyen her şeye karşı olan savaş uğruna.

Böylesi bir savaş vermek için komşularımız ile barış içerisinde olmalıyız. Ve tüm komşularımız ile barış içerisinde olmamızın yegâne sebebi ise onlarla olacak bir savaşta kaybedecek çok şeyimizin olmasıdır. Yani bizim tek isteğimiz kendi halimize bırakılarak ülkemizi insanların istediği bir şekilde inşa etmek. Bizim diğer ülkelerin işlerine karışmak ya da onlara ne yapacaklarını söylemek gibi bir isteğimiz yoktur. Karşılığında, kendi ülkemizde yaptıklarımızı sevmeseler de diğer ülkelerin bizimle dost olmalarını istemekteyiz.

İşte bu yüzden benim ülkem bağlantısız olma yolunu seçti. Bunun anlamı basitçe, bizim kendi yaşam biçimimizi diğer ülkelerin yaşam biçimleri üzerinde empoze etmek isteyerek ittifak yapma yanlısı değildir. İki ülke arasındaki dostluk, aynı ideolojilere, dostlara ve düşmanlara bağlı olmamalıdır.

Sayın S Rajaratnam bir Birleşmiş Milletler Genel Kurul toplantısında

Ancak Sayın Başkan, bu, ülkem bağlantısız olma ile temel doğru ya da yanlış konulara kayıtsız kalmayı veya yakın bağları olanlar dahil bazı üye ülkeleri rahatsız etmesin diye önemli gördüğü durumlarda tavır almaktan kaçınmayı eş değer gördüğü anlamına gelmez. Bağlantısızlık, Birleşmiş Milletler Tüzüğünde somutlaştırılmış temel prensipleri göz ardı ederek sadece güçsüz bloğun çıkarlarını gözetir. Tüzüğün temel inançları doğrultusunda bağlantısız olmak, bizim gibi küçük ülkelerin bel bağladığı Birleşmiş Milletlerin bütünlüğünü ve etkinliğini ortadan kaldırır.

Tarihi deneyimleri ile ülkem farkındadır ki bu modern dünyada gelişmekte olan bir ülke

milletler arası dayanışmayı reddetmeden bağımsızlığına sadık kalmalıdır. Diğerlerinin bağımsızlığına karşı olan nefretimiz bizi tehlikeli bir saltanata çevirmemelidir. Diğer ülkeler ile barış içerisinde yaşamayı öğrenmek için öncelikle bağımsızlığın gönüllü bir şekilde kabul edilmesi gerekmektedir. Ülkemin kültürel ve politik gelişmeleri on yıllardır çeşitli kıtalardan ırklardan yararlanan fikirlerin serbest ilişkilerine ve takaslarına dayanmaktadır. Biz, başlıca üç ırk dışında birçok ırklardan oluşan bir toplumuz; Çinli, Malezyalı, Hint ve bunun yanında Arap, Seylanlı, Avrasyalı ve diğerleri dahil.

Dört başlıca kültür, Malezyalı, Çinli, Hint ve Batılılar, temsilcisi oldukları diller çapraz dürtüye dayanarak serbest ve eşit bir şekilde kullanılabilir. Biz kendimizi sadece Çinli, Hint ya da Malezyalı olarak sınırlamıyoruz, bunun yerine küçük bir birleşmiş milletler olarak tanımlıyoruz.

Ülkemde toplu bir halde refah içinde yaşayan bu dört kültür insanlığın yarısından fazlasının tarihsel başarılarını temsil etmekte ve biz sadece bir tanesini yüceltmek için diğer kültürleri bastırmanın bir anlamı olmadığını biliyoruz. Ülkemin bu çok ırklı ve çok kültürlü karakteri bizi bir şekilde bir kültürün ya da ırkın üstün olmasından ve özel olmasından şüphe duymamıza sebep olmuştur. Çok ırklı bir toplumda bir kişi er ya da geç kimsenin bilgelikte tekel olmadığını ve hiçbir kültürün kusursuz olmadığını öğrenecektir. Bu sadece farklı bakış açılarına hoşgörüyü değil aynı zamanda diğer insanların bilgi birikiminden faydalanmayı ve bir şeyler öğrenmeye hazır olmayı geliştirmektedir. Keşfettik ki bunlar çok ırklı ve çok kültürlü toplumun düzgün ve yapıcı gelişmeleri için gerekli kafa yapılarıdır.

Ayrıca Birleşmiş Milletler dünyadaki uluslar arasında dayanışma ve aynı amaç şuuru geliştirmeye çalışan çok uluslu ve çok kültürlü bir organizasyondur. Bu yüzden Birleşmiş Milletlerin çalışmalarına getireceğimiz şey insanların ve ulusların bağımsızlık ve dayanışmasının kovalanması gereken bir hedef olmadığını farkında olan çok ırklı bir ulusun tutum ve yaklaşımlarıdır.

Son olarak Sayın Başkan, bolca doğal kaynak bahşedilmemiş olan küçük bir ülke olmamıza ve yüksek derecede gelişmiş bir ülke olmamamıza rağmen biz yine de B.M.'nin aktörleri tarafından organize edilen bölgesel iş birlikleri ile paylaşmak için biriktirdiğimiz deneyim ve bilgilerimizi yüksek derecede kentleşerek kazanan bir milletiz. Şüphesiz ki bu yardım teklifleri sadece mütevazı bir ölçekte gerçekleştirilebilir ancak eğer diğer ülkelere yardım görürsek o zaman karşılığında yardım etmeye hazır olacağız.

İşte bizim gözümüzdeki Birleşmiş Milletler budur ve birçok eksikliğe odaklanan alaycılara rağmen benim ülkem, Birleşmiş Milletlerin geleceğine olan inancı tamdır. Çünkü onsuz, insanlık için faydalı bir gelecek olmayacaktır.

SİNGAPUR'UN DIŞ POLİTİKASI: BAŞLANGIÇ VE GELECEK

S R Nathan²

Başbakan Yardımcısı Bakanlar Ekselansları Değerli Konuklar Bayanlar ve Baylar

Açılış Konuşması

Bana böylesi seçkin dinleyiciler karşısında S Rajaratnam Konferansının açılışı ve Dışişleri Bakanlığı Diploması Akademisinin çalışmaya başlaması üzerine konuşma yapma önceliğini tanıdığımız için teşekkür ederim.

Herkesin, bağımsızlığımızın aniden geldiğini bilmesi gerekir. Daha önce diplomatik bir deneyimimiz ya da diploması ile iştiğal edecek bir kurumsal hafızamız yoktu. Bu şartların tersine, dış politikamızın hızlı bir şekilde geliştirilmesi gerekiyordu. Ülkemizin ilk ve en uzun süreyle hizmet veren Dışişleri Bakanı Sayın Rajaratnam'e ülkemizin tanınırlığı ve sürdürülebilirliği için ihtiyaç duyduğumuz uluslararası bağları korumak görevi verilmiştir. Yirmi yıl boyunca dış politikamızı istikrarlı bir şekilde yönetmiştir.

Bu bana, 1965 Aralık ayında genç ve hazırlıksız bir devlet memuru olarak girdiğim Dışişleri Bakanlığı'ndaki anılarımı hatırlatıyor. Profesör Michael Leifer bizi “*bilgi toplayıcıları ve haberci çocuklar topluluğu*” olarak nitelendiriyordu. Bu yanlış değildi. Bağımsızlığımızın koşulları göz önüne alındığında, kuruluş yıllarında Bakanlığın bir parçası olarak bizleri işle ilgili diplomatik uygulamaları öğrenmek ve diploması hakkında bilgi edinmek konusunda teşvik ederdi. Bu, hem zamanın siyasi liderleri, hem de Dışişleri Bakanlığı memurları için geçerli idi. Neyse ki siyasi liderlerimiz dünya siyasetiyle, özellikle Asya ve Afrika'daki bağımsızlık mücadeleleriyle ve o zamanlardaki sömürgeci devletlerle mücadele eden Afro-Asya liderleri ve halklarının istekleri ile ilgili kişilerdi.

Ancak hatalarımız ve varsayımlarımıza rağmen var olduk. Yıllar geçtikçe, sayıca az olan meslektaşlarımız diplomatik hizmetimizi bugünkü haline getirmek üzere bilgi ve beceriler geliştirdiler. Geriye dönüp baktığımızda, küçüklüğümüze rağmen, Profesör Tommy Koh, DPM Profesörü S Jayakumar ve diğerleri gibi birçok seçkin meslektaşımız tarafından yapılan girişimler ünlü olmuştur. Bunlar arasında Dr Wong Lin Ken, Chi Owyang, Ko Teck Kin, Ho Rih Hwa, Tan Siak Kew, Lien Ying Chow ve P S Raman

---

² Sayın S R Nathan 1999-2001 yılları arasında Singapur Cumhurbaşkanı olarak görev yapmıştır. Cumhurbaşkanı seçilmeden önce, Sayın Nathan Straits Times Yayınevi ve sonrasında Straits Times Yayın Holding Başkanlığı yapmış, Malezya ve ABD Büyükelçisi görevlerinde bulunmuştur. Ayrıca, Singapur'un Özel Yetkili Büyükelçisi ve Savunma ve Stratejik Çalışmalar Enstitüsü Başkanı rollerini de üstlenmiştir. Sayın Nathan 2016 yılında vefat etmiştir. Kendisi bu konuşmayı 2008 yılında S Rajaratnam Konferansı'nda yapmıştır.

gibi meslektaşlarımız da vardı. Artık bizimle birlikte olmayan kişilerle birlikte kurucu elçilerimiz Lee Khoo Choy ve Maurice Baker ile hala çalışmaktayız. Diplomatik görevlerini önceden herhangi bir deneyime sahip olmadan üstlendiler ve kendi kariyerlerinde yaptıklarının yanı sıra herhangi bir maddi beklenti içinde olmaksızın kendileriyle yurtdışına gelen eşleri için de kişisel fedakarlıklar yaptılar. Bugün Chan Heng Chee, Chin Siat-Yoon, Edward Lee, K Kesavapany, Kishore Mahbubani, Tony Siddique, Tai Soo ve Ong Keng Yong gibi seçkin diplomatlarımız vardır. Hepsisi bizim diplomatik tarihimize damgasını vurmuştur. Hepsinden önemlisi, bağımsızlıktan hemen sonra Kuala Lumpur'daki diplomatik misyonumuza ilk olarak atan ve hizmet veren öncü diplomatımız Ridzwan Dzafir vardı. Kendisini her iki görevde de kendini gösterdi ve sonraki yıllarda başarıyla hizmet etmeye devam etti.

Bu ilk yıllarda, Singapur kilit misyonların başına geçmek üzere seçkin özel bireyler görevlendirmek zorunda kaldı (kariyerli diplomatlar değil; çünkü hiçbirimizin tecrübesi yoktu). Diplomatik tecrübe eksikliklerine rağmen, görevlerini üstlendiler ve çok zor koşullar altında görevlerini başarıyla yaptılar. Daha önce birkaç tanesinden bahsetmeme rağmen, yalnızca dört kişiyi ve bu kişilerin başarılarını vurgulamamın yetersiz kalacağından korkuyorum.

Kurucu Elçiler

Rahmetli Sayın Lien Ying Chow, ilk Yüksek Komiserimiz olan ve bağımsızlığımızdan sonraki ilk bir ay içinde atanan Rahmetli Sayın Ko Teck Kin'in hastalanmasıyla Kuala Lumpur'daki görevine başlamıştır. Sayın Lien, Ko'nun göreve gelmesinden yedi ay sonra vefat etmesi üzerine görevi devraldı. Ayrılmanın ardından Malezya ile ilişkilerimiz gergindi ve akılcı alışverişler yapmamız gerekiyordu. Sayın Lien, tartışmanın dışında kaldı ve rahmetli Tunku Abdul Rahman ile olan arkadaşlığını güçlüklerin üstesinden gelmek üzere kullandı. Sabrı ve mizahı ilişkilerin yumuşamasına yardımcı oldu. Sessiz diplomasisi yanlış anlamaları engelledi ve her iki taraftaki tansiyonu düşürdü. Diplomasi konusunda hiçbir şey bilmiyordu ama ilişkilerimizi koruma ve pekiştirme hedefine ulaşmak için ustaca çalıştı.

İkinci olarak, Rahmetli Sayın Chi Owyang Singapur'un en uzun süre hizmet veren elçisi olma özelliğini taşımaktadır. 74 yaşındayken Tayland Krallığı Büyükelçiliği olarak yeni görevine başladı ve 1971'den 1988'e kadar orada görev yaptı. Diplomasi konusunda hiçbir şey bilmiyordu, ancak görevi tereddütsüz aldı. Tayland hakkındaki derin bilgileri ve Tayland halkı, kültürleri ve gelenekleri ile Mahkemenin çalışma pratikleri hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmasından dolayı görevini başarıyla yerine getirmiştir. Tayland Kraliyet Sarayına girişi efsanevi idi. Yeni Tayland liderleriyle olan dostluğu ve Taylandlı yetkililerin kendisine duyduğu saygı, diğer diplomatların sadece hayal edebileceği bir giriş yapmasını sağladı. Tüm bu nitelikleri ve alçakgönüllülüğünü, Singapur'un Tayland ile ilişkilerini güçlendirmek için kullandı.

Daha sonra, *Konfrontasi* döneminin ardından, 1968'de Endonezya'daki ilk Büyükelçimiz olarak görevini üstlenen Rahmetli PS Raman gelmektedir. Öğretmen, gazeteci, halkla ilişkiler danışmanı, yayıncı ve hatta Yetişkin Eğitimi Kurulu Başkanı olarak çeşitli alanlarda geniş deneyime sahipti. Liderlerimize tavsiyelerde bulunma konusundaki görevini, politik tartışmalardaki kabiliyeti ve dürüstlüğü sayesinde başarılı bir şekilde yerine getirdi ve saygı topladı. Singapur Büyükelçiliğinin Ekim 1968'de isyancılar tarafından yağmalanmasının ardından gergin bir atmosferde sakin ve sürdürülebilir bir liderlik sağladı. Sakin ruhu, Jakarta'da her seviyedeki gerginlik ve öfke döneminde yerel bakanlar ve yetkililer ile iyi ilişkiler kurmasına yardımcı oldu. Kalp krizi geçirip Singapur'a geri dönene kadar ikili ilişkiler geliştirmek konusunda başarılı işler yaptı. Daha sonra, Canberra'da Yüksek Komiserlik yaptı ve ardından büyük bir kalp krizi geçirdiği Moskova'da Büyükelçi olarak görev aldı.

Sayın S R Nathan 2009 yılındaki Resmi Türkiye Ziyareti kapsamında (eski) Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile bir araya geldi

Son olarak, 1967'de Singapur'un Hindistan Yüksek Komiserliğini yapan ve Singapur Üniversitesi'nde bir akademisyen olan Profesör Maurice Baker geliyor. Profesör Baker, görev çağırısına hızlı bir şekilde cevap verdi. Daha sonra Singapur'un Malezya Yüksek Komiseri ve daha sonra Filipinler Büyükelçisi olarak görev yaptı. Seçkin kariyerinde görev yaptığı her yerde, yerel hükümetler ve diğer diplomatlar ile samimi ve iyi niyetli ilişkiler kurdu. İnsanlara güven telkin etme yeteneği, ülkesinde kendisine saygınlık ve itibar kazandırdı. 1988'de Malezya, Singapurlu bir diplomat için nadir bir onur olacak şekilde kendisine "Tan Sri" ünvanıyla Panglima Setia Mahkota (PSM) verdi.

Kurucu elçilerimiz resmi bir diplomatik eğitime sahip olmayabilir, ancak hepsinin ikili ilişkiler ve Singapur'un refahı için kritik öneme sahip görevleri yerine getirmelerine yardımcı olan nitelikleri vardı. Bu gibi durumlar tekrar ortaya çıkacaktır. Alternatif görüş ortaya koyan ve diplomamıza alternatif bakış açıları getiren, kariyerler deneyimi olmayan görevlilerden faydalanmak aslında önemlidir.

Singapur'un kariyer diplomatlarının kariyer deneyimi olmayan diplomatların görevlendirilmesi ihtiyacını kabul etmeleri ve onlarla uyumlu çalışmalarından dolayı mutluyum. Bugün Dışişleri Bakanlığı, çoğu diplomat olmayan, 44 ülkede 36 Yerleşik Olmayan Elçi ve 26 ülkede 31 Onursal Konsolosa sahiptir. Dışişleri Bakanlığı'nın yetenek havuzunu güçlendirdiler ve Singapur'un yurtdışındaki çıkarlarını geliştirmek konusunda önemli rol oynadılar.

Başlangıçlarım

Herhangi bir diplomasi eğitimi almadan Dışişleri Bakanlığı'na girdim. Aralık 1965'te katılırken, Dışişleri Bakanlığı'nı kurmak için orada bulunan Francis D'Costa ve Sayın Rajaratnam vardı. Rahmetli Sayın Rajaratnam'a ne yapmam istendiğini sordum. Kendisi "*Kendiliğinden olacak, merak etme.*" demişti. Gerçekten de böyle oldu. Orada ne yaptığım hakkında fikir edinmek aylarca sürdü. Bu kadar az bilgiyle Dışişleri Bakanlığı'nda heyecan verici bir ipucu aramaya başladım. Başlangıçta, 1971'e kadar ve sonra 1979'dan 1982'ye kadar üç yıldan fazla sürdü.

Dışişleri Bakanlığı'nda geçirdiğim zaman, iş diplomasisini öğrendiğim zamanlardı. Bağımsızlıktan hemen sonraki yıllarda önemli olayların yaşandığı bir zamandı. Bağımsız Singapur'un ilk dönemlerinde Bakanlıkta bulunmak benim için heyecan verici bir deneyim oldu. Başbakan, Dışişleri Bakanı ve Savunma Bakanı'nın yabancı meslektaşları, diğer ülkelerden diplomatlar ve seçkin gazetecilerle yaptıkları konuşmalar sırasında, dış politika ve önemli güvenlik kararları almak konusunda destek olduğumu hissettim. İşe başladım ve birçok zorlukla karşılaştım, uluslararası ilişkiler konusundaki bilgilerimi genişlettim ve Singapur'un karşılaştığı zayıflıkları ve hayatta kalmamız için gereken şeyleri öğrendim. Çalkantılı bir bölgede başıboş bir şekilde kurulan Singapur, birçok belirsizlikle karşı karşıya kaldı (politik, ekonomik, güvenlik ve hayatta kalabilme). Siyasi liderlerimizle yakın bir şekilde çalışarak, her gün nelerle uğraştıklarını anladım.

Bağımsızlığımız beklenmiyordu. Doğaçlama yapmak zorunda kaldık. Ekonomik büyüme ile hayatta kalma istedik. Savunma yeteneklerimizi aynı anda inşa etmek zorunda kaldık. Singapur'un Malaya dışında hayatta kalamayacağı inancıyla sömürgeci yönetimden özgürlüğümüze adım attık. Bağımsızlık bizi ana karada buldu. Yüksek işsizlik oranları, küçülen bir antrepo ekonomisi, komünist temelli işçi zihniyetinin huzursuzluğu, toplumsal anlaşmazlık ve konut ve sanayileşme ihtiyaçlarımızı karşılamak

için yetersiz altyapı gibi sorunlarımız vardı. Doğal kaynaklarımız yoktu ve çok az milli tasarrufumuz vardı. Liderlerimizin düşündüğü şey, iki milyon insanımızın nasıl daha iyi yaşam koşullarına sahip olabileceği - sadece konut ve çocukların eğitimleri anlamında değil, ve aynı zamanda kendilerine ekonomik olarak hayatta kalabilmeleri için nasıl imkanlar bulunacaktıydı. Bu şartlar altında ekonomimizin gelişmesi ve savunma kabiliyetinin artması konularına öncelik vermek zorunda kaldık. Diploması ve uygulamaların neden bu ilk yıllarda daha az devlet kaynakları ile yapıldığı konusunda bilgi sahibi olduk. Sorunların bütünlüğü ve uyulması gereken önceliklerin bilincinde olmamakla birlikte, Dışişleri Bakanlığı'nda tecrübesizlik sorunu yaşadık. Diplomatik gücümüzün gelişmesine öncelik veremedik.

İşi Öğrenme

Bağımsızlığımızı takip eden yıllar, diploması konusunda cehalet zamanlarıydı. Uluslararası ilişkiler hakkında derin bir bilgi sahibi olmadan, diplomatik ve temsili uygulamaların yanı sıra, Dışişleri Bakanlığı'nın siyasi ve ekonomik meseleleri ile ilgilenen çalışanların yerini aldık.

Hükümet içinde, diğer bakanlıklar ve kurumlar Dışişleri Bakanlığı'nın çalışmaları konusunda eşit derecede bilgisiz idi. Bazen, diğer bakanlık yetkilileri Dışişleri Bakanlığını ziyaret edip memurlarımızı gazete okurken buldukları zaman, yanlış bir şekilde Dışişleri Bakanlığı memurlarının kaydardıkları sonucuna varırlardı. Aslında, Dışişleri Bakanlığı'ndaki personel sayısını azaltmak konusunda bir öneri almıştık. Anlamadıkları şey, gazete okumanın, Dışişleri Bakanlığı görevlilerinin bilgi alması ve uluslararası gelişmeleri izlemesi için hayati bir yol olduğuydu. Tabii ki, bugün işler çok farklı. Sadece Dışişleri Bakanlığı değil, tüm bakanlıklar dış ilişkilere giriyor ve gazete okumak günlük rutininin bir parçası haline geldi.

Yurtdışında diplomatik kurumlar açmakla ilgili sorular sıklıkla yabancı diplomatlar tarafından gündeme getirildi. Singapur ile kurmak istedikleri özel ilişkiler nedeniyle başkentlerine öncelik vermemiz istendi. Kararın Başbakanlığa ait olduğunu söyleyerek kendilerini bekllettik. Singapur'un üzerinde BM'de ve diğer uluslararası forumlarda tartışılan çeşitli dış politika veya güvenlik baskıları vardı. Ancak çok az arka plan bilgisi ile görev yapmak zordu. Bu, muhataplarımızın çoğunu hayal kırıklığına uğrattı ve bizi uluslararası meselelerle ilgili kurumsal bir bilgi olmadan diploması yapan bir devlet haline getiren benzersiz koşulların ortaya çıkmasına neden oldu.

Sizlerde, Singapur'da bulunan bütün yabancı diplomatların Dışişleri Bakanlığı'nın üzerinde aşırı baskı uyguladıkları izlenimini bırakmak istemiyorum. İngiltere, Hindistan, Avustralya ve Yeni Zelanda yetkilileri bize yardımcı olacak çok şey yaptı.

Aniden gelen bağımsızlık ardından, başkanlar ve siyasi görevliler, sorularına cevap

veremediğimiz zaman anlayış gösterdiler. Politika yanıtına varırken dikkate alınması gereken zamanların tartışmalı unsurlarını bizim için çözdüler. Kuşkusuz, yardımları, gereken konularda nasıl tavır almamız gerektiği konusunda bize çok destek oldu. Bununla birlikte, Dışişleri Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen geleneksel işlevlere ve çeşitli diplomatik iletişim ve angajman süreçlerine ilişkin ipuçlarını gösterdiler. Birleşmiş Milletler ve kurumları nezdindeki önemli meseleler hakkında bize ihtiyaç duyduğumuzda, Afro-Asya ülkelerindeki ve Birleşmemiş Hareket kapsamındaki gelişmeler hakkında bize çok ihtiyaç duyulan bilgileri verdiler. Ancak, o zamanlarda istenenleri yapmak ve kendilerine göre hareket etmek için yeterli çalışmamız yoktu.

Savaştan hemen sonra, bağımsızlık öncesi Singapur'da, Singapur ve çevresindeki siyasi gelişmeleri yakından izleme avantajına sahip olduk. Bu etkileşim sırasında, yakın ilişkiler geliştirdik ve birçoğunu kamu hizmetinde kullandık. Geliştirdikleri bu bağlar ve dostane ilişkiler sayesinde, o ilk yıllarda öne çıkan çok taraflı dış politika konularını ve günlük görevlerimizde yol bulmamıza yardımcı olacak hususları karşılıklı destek kapsamında elde edebildik.

Bu deneyim yetersizliği, Bakanlığın bağımsızlıktan hemen sonraki aylarda resmi ziyaretlerde yabancı erkani kabul etmeye başladığı zaman da ortaya çıktı. Protokoldeki meslektaşlarımız, önemli protokol ayrımları yapmadan, herkese uygun protokol işleminin yerine getirilebilmesi gerektiği konusunda ısrar etti. Demokratik Kore Halk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Yardımcısı (DPRK)'nın Rahmetli Başkan Kim II Sung Özel Elçisi olarak kabul edilmesi gerektiği gibi bir örnek hatırlıyorum. Ziyaretçiye, “Büyük Lider” Özel Elçisi ve DPRK Başkan Vekili rütbesiyle bir Devlet Başkanı gibi bütün nezaketleri gösterme kararı verildi. Kendisine silahlı selam, Şeref Kürsüsü ve Devlet Ziyareti nişanları verdik. Yıllar sonra, bu Başkanlık Elçilerine her görevinde Başkan Yardımcılığı statüsü verildiğini öğrendik. Aslında, ABD’de 30’dan 40’a kadar başkan yardımcısı vardı. Bu ilk deneyimin ardından protokolün bizi değil, bizim protokolü yönlendirmemiz gerektiğini anladık.

İlk Yıllar

İlk yıllarda, Dışişleri Bakanlığı politik liderlerimize destek hizmeti vermeye odaklanmıştı. Siyasi, ekonomik, savunma veya güvenlikle ya da diplomasi ile ilgili üç temel liderimiz vardı; Başbakan Lee Kuan Yew, Dışişleri Bakanı Rajaratnam ve Savunma Bakanı Dr Goh Keng Swee.

Önceliğimiz, Birleşmiş Milletler ve kurumlarının hızlı bir şekilde karşılayabilecekleri mümkün olan en geniş uluslararası tanınmayı sağlamak suretiyle Singapur'un bağımsızlığını ve egemenliğini geliştirmektir. Singapur'un 21 Eylül 1965’de BM’ye kabul edilmesinden hemen sonra, DPM Dr Toh Chin Chye, Dışişleri Bakanı Rajaratnam ve Bay Herman Hochstadt’ın da bulunduğu küçük bir heyet, iki ay sürecek olan Afrika,

Avrupa ve Asya turuna başladı ve bağımsızlığımızın koşulları ile bağımsız bir ülke olarak Singapur'un yeni imajını yansıtmaya çalıştı.

Neyse ki, Singapur'un liderleri 1959'dan başlayarak özyönetim döneminde dünyaya ulaşmaya başladıklarından, özellikle Commonwealth ve Asya'da liderler tarafından zaten biliniyorlardı. Ardından Başbakan Lee Kuan Yew ve Rajaratnam, yabancı liderleri Singapur'un sömürgecilik karşıtı mücadeleleri hakkında bilgilendirmek için bölgesel ve uluslararası toplantılara gittiler. Daha sonra Başbakan Lee, yalnızca İngiliz ve Asyalı liderlerle değil, Başkan Soekarno, Başbakan Nehru, Başkan Nasser, Prens Sihanouk ve diğer Afro-Asya özgürlük savaşçıları gibi aydınlarla dostane ilişkiler kurdu.

Liderlerimizin yurtdışındaki meslektaşlarıyla kurdukları dostluklar, Singapur'un bağımsızlığı konusunda, her türlü Yeni sömürgeci hareketi ve bizi sömürge durumuna döndürmeye çalışan eylemi önlemeye yardımcı oldu. Aynı zamanda, bağımsızlık konusunda, sömürgeciliğin hakim olduğu Afro-Asya ülkelerinde hızlı bir şekilde tanınmaya başlamasının nedeni de buydu. Kendi silahlı kuvvetlerimizin olmadığı zamanda, endişemiz başka silahlı kuvvetler tarafından vurulmaktı. Bağımsızlık öncesi kurduğumuz arkadaşlık bağları bizi korudu. Singapur kendisini gösterdi ve bu, çalkantılı bir bölgede korunmamızı sağladı.

1966'dan başlayarak, Kuala Lumpur ve Jakarta'da halihazırda elçilikleri bulunan Bakanlık, Singapur için politik ya da ekonomik açıdan önemli olan kilit ülkelerde seçici bir şekilde diplomatik misyonlar açmaya devam etti. Bireysel ülkelerin ötesinde, Birleşmiş Milletlere Daimi Temsilcilik hakkı kazanması, diğer üye ülkelerin liderleriyle, çeşitli bölgesel ve uluslararası kuruluşların üyeleriyle ve Bağlantısızlar Hareketi ile temaslar kurulmasını sağlamıştır. İngiliz Milletler Topluluğu ile olan bağlantısı çok fazla çaba gerektirmedi, çünkü Başbakan Lee 1966'da Nijerya'daki İngiliz Milletler Topluluğu Toplantısı'nda meslektaşlarıyla tanışmıştı.

Dışişleri'nin Artan Rolü

Diğer öncelikli görev ise Singapur'un ekonomik kalkınma yoluyla büyümesini sağlamaktı. Maliye Bakanlığı, Ekonomik Kalkınma Kurulu (EDB) ve ardından Ticaret Bakanlığı, ekonomik diplomamızın en önemli unsurlarıydı. *Konfrontasi*'ye rağmen gelişmeye devam eden gayri resmi adalar arası "antrepo ticaretini" engellemek için denizaşırı yatırımları çekmek, ticareti teşvik etmek ve Endonezya'nın çabalarını engellemeye odaklandılar. Ardından Başbakan Lee, EDB yetkilileri tarafından zemin hazırlandıktan sonra yurtdışından gelen yatırımların tanıtımında en aktif rolü alan kişi oldu. Bakanlar Kurulumuz ayrıca, Singapur'un ticari ilişkileri için denizaşırı ziyaretlerinde işadamlarıyla da görüşmeler yaptı.

Bu ilk yıllarda Dışişleri Bakanlığı, ekonomik alanlarda yatırım teşviki çalışmalarında destekleyici bir görev aldı. 1967'de Sayın Rajaratnam liderliğindeki Dışişleri Bakanlığı, ASEAN'ın kurulmasında aktif bir rol oynadı ve Vietnam Savaşı ve komünist zaferin çözümlenmesini beklerken, dayanışma yoluyla güçlenmeyi amaçlayan açık bir ekonomik odak temin etti. Ancak, ilk 10 yılında, ASEAN'ın yıllık Bakanlar toplantısından ve sayısız Kıdemli Memur toplantısından çok önemli herhangi bir şey ortaya çıkmadı.

Şubat 1976'da, ilk ASEAN Zirvesi Bali'de yapıldı. En önemli sonuç, ASEAN Concord Bildirgesi veya Bali Bildirgesi oldu. 1975'te Vietnam, Kamboçya ve Laos'taki komünistlerin hakimiyet sağlamasının ardından Güneydoğu Asya'daki yeni güvenlik ortamına ASEAN tarafından kapsamlı bir tepki verildi. Kalıcı bir ASEAN Sekreteryası oluşturma ve ASEAN içi istişareleri yoğunlaştırma anlaşması Bali Zirvesi'ni izleyen yıllarda ASEAN işbirliğini kolaylaştırdı. Zirvede ASEAN'ın diplomatik bir topluluk olarak ortaya çıkması "Güneydoğu Asya'da İttifak ve İşbirliği Anlaşması" (TAC) sonucunda gerçekleşti. ASEAN Liderlerinin ileriye dönük yaklaşımı, Güneydoğu Asya'nın diğer devletleri tarafından katılım şartlarına yansımıştır. 1987'de TAC'de yapılan değişiklik, Güneydoğu Asya dışındaki devletlerin Antlaşma'ya katılmasını sağlamıştır ve Güneydoğu Asya'daki olmayan üyelerin 2005'te kurulurken Doğu Asya Zirvesi'ne kabul edilmesinin temelini oluşturmuştur.

Her ne kadar ekonomik işbirliği Bali Bildirgesinin en uzun bölümünü işgal etse de, bazı üye ülkeler hala ithal ikamesine odaklandığından ve ASEAN içi piyasalar serbestleştirildiğinde rekabetçilik eksikliğinden dolayı önemli bir ASEAN ekonomik işbirliği gerçekleşmedi. Ancak Bali Zirvesi, ASEAN ülkeleri arasındaki ticaretin genişlemesini kolaylaştırmak için "tercihli ticaret düzenlemeleri" (PTA) kavramının tanıtılması için önemliydi. Bu PTA, ASEAN Serbest Ticaret Bölgesi'nin (AFTA) temelini attı ve ardından ASEAN Ekonomik Topluluğuna doğru harekete geçti. ASEAN Ekonomik Topluluğu için hedef tarih şimdi 2015 olarak belirlendi ve gerçekleştiğinde ASEAN'ın tamamı tek bir pazar ve üretim üssüne entegre edilecek.

Ekonomik diplomamızın ilk yıllarında, her bakanlık kendi çıkarlarını desteklemeye odaklandı. Ancak zamanla, Maliye Bakanlığı ve diğer ekonomik kuruluşlar Dışişleri Bakanlığı ve denizaşırı misyonlar ile yakın çalışmaya başladı. Dışişleri Bakanlığı'nın ekonomik rolü böylece zamanla genişledi ve ticaret, nakliye veya hava hizmetlerimizi zedeleyebilecek zorluklara ve korumacı önlemlere karşı gelinmesine yol açtı. Örneğin, 1978'de Avustralya, ASEAN ülkelerinin turist ve havayolu şirketlerini etkileyecek yeni Uluslararası Sivil Havacılık Politikası'nı (ICAP) ilan etti. Dışişleri Bakanlığı, ekonomik kuruluşlarımızın desteğiyle, tüm ASEAN ülkelerinin desteğini harekete geçirme öncülüğünü üstlendi. Bakanlık ayrıca, Singapur'un gelişmiş ülkelerin Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi'nden (GSP) faydalarını daha iyi seviyeye getirmek için çalışmalar yürüttü ve Tarife ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) ve daha sonra Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ile çok taraflı ticaret müzakerelerinde yer aldı.

Sessiz Diplomasi ve Savunma Diplomasisi

Dışişleri Bakanlığının kuruluşundan birkaç yıl sonra, bölgedeki ülkelerle ilişkilerimizde ortaya çıkan krizlerin önlenmesi ve yönetimini gerektiren durumlar ortaya çıktı. Komşularımızla olan yakın etkileşimimiz, bizi her ülkenin dış ilişkilerinin etkilerini ortaya koyan çeşitli güç merkezleri hakkında da uyardı. Singapur, geleneksel diplomasi uygulamalarının ötesine geçmek zorunda kaldı ve dışişleri bakanlığımızın bağlarını etkilemeden bu tür güç merkezleriyle sessiz diplomasi ve savunma diplomasisine başvurdu.

Sessiz diplomasiye başvurmayı düşündüğümüz ilk örnek, Endonezya'daki deniz komandolarının (*Korps Komando* ya da ÇKP) MacDonald Evi'nde 1965'te üç kişinin ölümüne ve 33 kişinin yaralanmasına yol açmasıydı. Her iki ülkenin de ilişkilerinde kopma olmamasını sağlamak için çaba gösterilmiştir. Sessiz diplomasi, 1974'te Japon Kızıl Ordusu teröristleri ve Popüler Filistin Kurtuluş Cephesi (PFLP) tarafından Popüler Laju'nun kaçırılmasında da yardımcı oldu. Bağımsızlığı izleyen sonraki yıllarda, çeşitli Endonezya deniz kuvvetlerinin, polis ve gümrük gemilerinin sınır ötesi geçişleri, Singapur Boğazı boyunca açık bir sınır olmamasından dolayı kolay oluyordu. Sınırdaki iki ülke arasındaki, şu anda Singapur Boğazı'nın mevcut suları ile sınırlı olan anlaşma sessiz bir diplomasi ile sağlandı.

Bir krizde, sorunu çözmek için sessiz bir eylemde bulunulması, zaman içinde bir kanal oluşturmak için önemlidir. Sessiz diplomasi bize birbirimizin konumlarını sessizce sınama fırsatı verdi ve onlar tarafından sınırlandırılmadan sunulabilecek ön ayrıcalıkları belirlememizi sağladı. Bazen müzakerelerin bitimine veya kırılma noktasına ulaştığında sessizce üçüncü taraf kanalları kullanılmasına yardımcı oldu.

Sessiz diplomasi sıradışı değildir; diplomasinin kendisi kadar eskidir. Sessiz diplomasi uygulamak, Singapur'un katılımcı olmayanların merakı ve medyanın baskısı olmadan diyalog ve müzakereler yapmasına izin verdi. Medya tarafından yaratılan durumlara cevap vermek veya tartışılan konularda öfkeye kapılmak, hassas ikili sorunları çözme çabalarımızı başarısızlıkla sonuçlandırabilirdi.

Singapur Silahlı Kuvvetleri (SAF) kurulurken, daha önce Singapur ile hiç bağlantı kurmayan komşu silahlı kuvvetlerden şüphe etmemiz doğal bir durumdu. Temaslar ve değiş tokuşlar yoluyla güven inşa etmek zorunda kaldık. Önde gelen askeri kişilikler bazı komşu ülkelerimizdeki güç merkezlerini yönettiğinden, onlarla bağlantı kurulması gerekli hale geldi.

Savunma diplomasisi ile Singapur, komşu silahlı kuvvetler ve kilit kişilikleri ile karşılıklı güven inşa edebildi. Aynı zamanda, eğitimlerimizi ve diğer deneyimlerimizi onlarla paylaşma fırsatımız oldu. Bazı durumlarda, karşılıklı güven arttıkça, ülkelerinde eğitim olanakları sağladık. Bu temaslar ortak alıştırımlar, personel eğitimi deneyimlerinin paylaşılması ve istihbarat takasıyla sonuçlandı. Bugün diplomatik tarihimizin ilk

günlerinde savunma diplomasisi olarak başlayan şey, komşularımızla ve ötesiyle daha kapsamlı askeri ilişkilerin temeli haline geldi.

Çok Taraflı Diplomasi

Erken diplomatik tarihimizin bir diğer önemli yönü de çok taraflı diplomasiidir.

Küçük bir devlet olarak Singapur, istikrarlı ve açık bir uluslararası düzenin önemini kabul ediyor; bu nedenle aktif bir çok taraflı rol oynadık. 1972'de, deniz hukuku için yeni bir yasal düzen geliştirileceği öğrenildiğinde Singapur, dolaşma özgürlüğünü koruyan bir rejimin oluşturulmasında aktif rol aldı. Özellikle de Malacca Boğazı ve Singapur Boğazı gibi uluslararası su yollarını geçme hakları buna dahildi.

Başbakan Yardımcısı Profesör Jayakumar, Başkonsolos Chao Hick Tin ve Profesör Tommy Koh önemli bir rol oynadı. İlk lobi çalışmalarımızı Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna verdik ve BM Sekretaryası'nı kapsamlı ulusal denizcilik kararlarının gelişmekte olan ülkelerin faydasına olduğu efsanesini yıkan bir çalışma yapmaya çağırdık. Bu kararı desteklemeye yönelik çabamız, BM Deniz Hukuku Sözleşmesinin (UNCLOS) müzakerelerde kilit rol oynayan yeni karasal ve coğrafi devlet çıkarlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Singapur'un proaktif rolü, dokuz yıl boyunca UNCLOS'u müzakere etmesine yardımcı oldu. Rolü ve diplomatik becerilerinin tanınmasıyla, bir önceki başkan öldüğünde Profesör Koh'dan BM Konferansı Başkanlığını devralması istendi. Bu, Singapur'u muhalif çıkar grupları arasında pozisyonlar geliştirmek için ideal bir yer haline getirmiştir ve bu süreçte araçlar, Singapur'un ana çıkarını, kıyı devletlerinin çıkarları ve deniz uluslarının çıkarlarıyla dengeleyen bir paket oluşturmuştur.

Dış Politika Temelleri

Şimdi izninizle dış politikamızın temellerine değineceğim.

Diğer birçok ülkede olduğu gibi jeopolitik koşullar dış politikamızın oluşumunda büyük rol oynamıştır. Bağımsızlık koşullarımız, kırılğanlığımızı vurguladı. O zamanlar siyasi olarak değişken bir bölgede bulunan yeni ve bağımsız, küçük bir ülke olarak, dış politikamızla bu güvenlik açığını gidermeye çalıştık. *Konfrontasi* sonrası ilk yıllarda dikkatimizi Malezya ile ilişkileri yönetmeye ve Endonezya ile ilişkileri yeniden kurmaya verdik. Önemleri göz önüne alındığında, bu ülkelerle ilişkiler en üst siyasi seviyede ele alındı.

Uzun vadede hem Malezya hem de Endonezya ile iyi ve istikrarlı ilişkiler kurduk. Ancak, Singapur ve komşularımızın farklı örgütlenmeleri olduğu değerlendirilmekteydi. Malezya ve Endonezya ile ikili ilişkilerin karşılıklı saygı, yarar ve egemen eşitlik temelinde yürütülmesini sağlamaya çalıştık. Fakat birbirimizi ağırlamaya çalıştığımızda bile ilkelerimizi ve bağımsız bir ülke olarak haklarımızı takip ettik.

Bu nedenle, en yüksek makamlardan gelen protestolara ve misilleme tehditlerine rağmen, iki KKO'nun ölüm cezasını kesin olarak durdurduk. Bazı kişiler, Jakarta'da sokak protestoları başlattı ve Singapur Büyükelçiliği yakıldı.

Aynı nedenle, ABD Başkanı'nın itirazına ve ABD ile ikili ilişkilerimiz üzerindeki etkisine rağmen, 1994 yılında Michael Fay'a verilen cezanın uygulanması için sağlam bir tavır aldık. O zamanlar, Washington elçisiydim. ABD'de büyük bir medya fırtınası vardı, ancak sert, sakin ve rasyonel bir şekilde karşısında durduk. Dikkatli bir müzakereden sonra, Singapur hükümeti Michael Fay için yeniden harekete geçti. Yönetim memnun değildi ve bundan sonra ikili ilişkilerimizdeki hasarı onarmak için zaman ve çaba harcamak zorunda kaldık. Ancak, ikinci döneminin sonunda, Başkan Bill Clinton, Singapur ile Serbest Ticaret Anlaşması (FTA) müzakerelerine başlamaya karar verdi.

Karşılıklı komşularımızla ilişkilerimizi karşılıklı yarar ve saygı temelinde geliştirmenin ötesinde, Singapur'un yabancı, diplomatik ve ekonomik alanlarını yaratmaya ve güvenceye almaya çalıştık. ABD, Avrupa ve Japonya başta olmak üzere gelişmiş ülkelere ulaştık. Tehlikeli ve belirsiz bir dünyada küçük bir devlet olarak, ASEAN, BM veya uluslararası hukuk rejimleri ile kendimizi daha büyük bir ortama soktuk.

Bölgesel mimariyi açık tutmaya çalıştık ve büyük güçlerin yapıcı katılımını memnuniyetle karşıladık. Rajaratnam, 1973'te New York'taki Asya Topluluğu'na yaptığı konuşmada oldukça fazla saygı topladı. *"Güneş gibi büyük güçler, yerçekimi gücünü varlıklarından yayarlar. Ancak çok fazla güneş varsa, daha küçük gezegenler, çekim gücünün akıllıca dengelenmesiyle daha fazla hareket özgürlüğünün tadını çıkarabilirler..."*

Singapur, onlarca yıldır, Barış Bölgesi, Özgürlük ve Tarafsızlık Bölgesi (ZOPFAN) ve Güneydoğu Asya Nükleer Silahları gibi bölgesel doktrinlerin tanımının temel bir parçası olarak OP açık bölgeselcilik ilkesini sürekli olarak desteklemiştir. ASEAN'ın diplomatik merkezini korumaya çalışırken, bölgenin açıklığını artıracak ağlar oluşturmak için benzer düşünceli ülkelerle çalıştık. Yıllar boyunca ASEAN Bölgesel Forumu (ARF), Asya-Avrupa Toplantısı (ASEM), Doğu Asya-Latin Amerika İşbirliği Forumu (FEALAC) ve daha yakın zamanda Asya-Orta Doğu gibi forumları başlatmaya yardımcı olduk.

Singapur'un dış politikasını planlayan bir başka yaklaşım pragmatizmimizdi. İngiliz Şansölyesi Lord Palmerston'un söylediği gibi: *Sonsuz bir müttefikimiz ve sürekli düşmanlarımız yok. Çıkarlarımız sonsuz ve kalıcıdır ve bu çıkarların peşinden koşmak bizim görevimizdir.*

Küçük bir ülke olarak, sınırlamalar ve kısıtlamalar konusunda gerçekçi bir bakış açımız var. Dış çevremizi çok az etkilediğimizi ya da hiç etkimiz olmadığını çok iyi biliyorduk. Dış ilişkiler ile hisler, ideoloji veya yanlısamlar olmadan uğraştık. Pragmatizm idealizmin ortadan kaldırılması veya idealist hedeflerin peşinden koşmak

için değil, uluslararası ilişkiler için, özellikle küçük devletler için gerekli bir şarttır. Sınırlı kaynaklarımızı ve enerjilerimizi önemli alanlara odaklamak zorunda kaldık. Hedeflerimiz açıldı - Singapur'un bağımsızlığını, hayatta kalmasını ve büyümesini sağlamak. Bunlar Singapur'un temel ulusal çıkarlarıydı.

Sınırlamaları pasif bir şekilde koymadık. Her zaman pragmatik ve odaklanmış bir duruş sergiledik, zaman zaman küçüklüğümüzü ve sınırlarımızı aşmayı başardık ve boyutlarımızın ötesinde bir etki yaptık. Bu nedenle uyanıktık, olayları klinik olarak analiz ettik ve esnek ve çevik kaldık.

Pragmatik ve ideolojik olmayan yaklaşımımıza bir örnek olarak güç mücadelesi sahne olan Soğuk Savaş yıllarında Tarafsızlar Hareketinin saf tutmasının tehlikelerini vurgulamak için nasıl çalıştığımız gösterilebilir. Sovyetler Birliği, Küba ve Vietnam'ın BMMYK hareketindeki etkilerini uygulamaya koymaya çalıştıklarını ve Hareket'in gündemini ele geçirmeye çalıştığını gördük. Rajaratnam, 1978 Belgrad toplantısında savaşın yeni bir büyük güç rekabet tekniği haline geldiğini vurgulayarak aktif bir rol oynadı ve bu tehdidi tanıması için Tarafsızlar Hareketine çağrıda bulundu. Büyük kavga, sonraki yıl Havana Zirvesinde ortaya çıktı. Rajaratnam, Sovyet destekçileri ile dolu bir odayla karşı karşıya kaldı. Bu şiddetli ve duygusal bir toplantıydı. Bu mücadeleyi kaybettik ve Kamboçya hükümetinin katılımını haklı çıkardık. Bununla birlikte, Sovyet yanlısı kişilerin hareketinin Sovyetler Birliği'nin doğal bir müttefik olduğu tezini oluşturmasını önlemeyi başardık.

Pragmatik yaklaşımımız Çin ve Tayvan ile ilişkilerimizde görülebilir. 1967'de, Tayvanlı halklarla eğitim eksikliklerinin üstesinden gelmek ve ordunun eğitiminde yardım için İsraililere bağımlı olmaktan kaçınmak üzere müzakerelere başladık. Tayvan ticari ofisini iki yıl sonra Singapur'da kurduğumuzda, bu ticaret misyonlarının değişiminin, birbirlerinin diplomatik olarak tanınmasını gerektirmediği konusunda ısrar ettik. O zamandan beri bir politikamız var. Çin ile politikamızda savunma, ekonomik ve insandan insana dostça ve karşılıklı yarar sağlamaya devam etmemize rağmen, Tayvan ile hiçbir zaman resmi diplomatik ilişkiler kurmadık.

Singapur dış politikasının bir diğer temeli ise tarafsızlığımız. Eylül 1965'te BM üyeliği olmamız üzerine Rajaratnam Singapur'un konumunu şu cümlelerle açıkladı: *"Bu, Singapur'un haklı olduğu ve temel sorunlara kayıtsız kaldığı anlamına gelmez. Yakın bağları olanlar da dahil olmak üzere bazı üye devletler, hayati önem taşıyan konulardan memnun değil."* Belli uluslararası gelişmeleri siyasi ya da güvenlik aşırılıklarıyla desteklemenin bağımsızlığımıza bir son verebileceğini hatırlattı. Aynı zamanda korku yüzünden başımızı aşağıda tutamadık. Büyük güçler tarafından saldırıya uğradığımızda ve çıkarlarımız etkilendiğinde dik durmamız gerekiyordu. O zamandan beri yaptığımız şey bu.

Blokta yeni bir oyuncu olsak bile, durmamız gereken iki örneği belirteyim. ASEAN'ın kuruluşunda Singapur, İngiliz ve Avustralya güçlerinin varlığını ve deniz üssünü

Singapur'da tutma hakkını savundu. Bu toplantıda Dışişleri Bakanları tarafından görüşülecek olan ASEAN Deklarasyon Taslağının Taslağı, özet olarak, yabancı üslerin varlığına karşı çıkan ve üye devletlerin ulusal bağımsızlığını bastırmak için kullanılmayan veya fayda sağlamayan bir şartname içeriyordu.

Bangkok'taki açılışta, diğerleri bu girişimle yaşamaya hazır olsalar bile, Singapur böyle bir karara karşı durdu. Bugün, ASEAN Beyannamesindeki bu hüküm, tüm yabancı üslerin *yalnızca ülkelerinde kalması gerektiğini* belirtiyor. Singapur ve Malezya'nın yabancı yardımlı bir komünist isyanla savaştığını ve savunma desteğinin kritik olduğunu savunduk. Bu Girişime katılımın bir sonucu olarak ortaya çıkan değişikliklerden söz ediyorum.

1970'lerin sonunda, Singapur başka bir duruş sergiledi. Khmer Rouge rejiminin acımasızlığı nedeniyle Kamboçya halkının üzerine yüklenen trajediden tiksinnemize rağmen, Singapur Vietnam'ın Kamboçya işgaline şiddetle karşı çıktı. Bu, uluslararası sınırların ihlal edildiğinin açık bir ifadesi ve istenmeyen uluslararası ilişkiler nedeniyle dış saldırganlık eylemiydi. On yıl boyunca, diğer ASEAN delegasyonları ile birlikte, Singapurlu diplomatlar hem Vietnam, hem de müttefikleri için hem bölgesel, hem de uluslararası forumlardaki konumlarını zorlamaya yardımcı oldular. Tommy Koh, Kishore Mahbubani, Tony Siddique ve kıdemli Dışişleri Bakanlığı yetkilileri gibi kariyer elçilerimizin çoğu, bu dönemde ticaret yapmayı öğrendi. BM Hizalanmış Hareketi ve BM Genel Kurulunda, duruşumuz ve ASEAN meslektaşlarımızın duruşu, konuyu Kam Paris Kamboçya Konferansına taşımamıza yardımcı oldu ve Kamboçya'nın bağımsızlığını geri kazanmayı sağladı.

Her iki durumda da, Singapur başkalarını darıltma korkusuyla pasif kalmayacağına dair kararlılık göstermiştir. Diğerleri kırılğanlığımızı küçük bir devlet olarak kabul etmemizi ve dış ilişkilerimizde misillemeden kaçınmak için pasif bir yaklaşım izlememizi beklerken, çıkarlarımızın arkasında durmayı seçtik.

Karmaşık ve Değişen Dünyadaki Eğilimler

Bugün uluslararası ilişkiler daha karmaşık hale geliyor. Birçok yeni konunun ele alınması gerekiyor. Zorlukların ölçeği ve karmaşıklığı artmıştır. Sonuç olarak, dış politika uygulaması değişiyor. Bununla birlikte, kalıcı ve küçük bir devlet olarak, egemenliğimizin ve bölgesel bütünlüğümüzün karşılaştığı tehlikeleri görmezden gelemeyeceğimiz gerçeğidir. Tarih, küçük devlet örnekleriyle doludur. 1968'de Çekoslovakya ve 1990'da Kuveyt bize varlığımızı küçük bir devlet olarak kabul edemeyeceğimizi hatırlatır.

Dış politikamızın temel ilkeleri hâkim olmaya devam ediyor; komşularımızla iyi ilişkilerimizi sürdürmek, Singapur'u dünyaya pragmatizm ile bağlamak ve büyük güç rekabetinin uyumsuzluğu ve çıkarları. Yeni ve karmaşık zorluklarla karşı karşıya

kaldıkça, dış politikamıza rehberlik etmek için önceliklerimiz konusunda net olmamız daha da önemlidir.

Singapur'un hayatta kalmaya ve büyümeye devam edebilmesi için küresel eğilimlerin kilit anlayışını korumalıyız. Singapur gibi küçük bir ülke için dünyayı açık ve klinik bir şekilde ele almak, dünyayı sandığımız gibi değil olduğu gibi görmek özellikle önemlidir. Gelişen jeo-stratejik tablonun doğru bir şekilde anlaşılması, kendimizi doğru konumlandırmamızı ve değişikliklere hızlı bir şekilde yanıt vermemizi sağlayacaktır.

Önümüzdeki yıllarda dört ana eğilimin küresel gelişmelere ve uluslararası ilişkilere yol açacağına inanıyorum.

İlk olarak, küreselleşme. Artan ekonomik karşılıklı bağımlılıkla beslenen daha büyük bir güç ilişkileri matrisi vardır. Küreselleşmeyi yönlendiren teknoloji aynı zamanda mekanı sıkıştırmak, zamanı hızlandırmak ve uluslararası değişimin kapsamını tarihte benzeri görülmemiş şekillerde genişletmektedir.

İkinci önemli eğilim, Asya'da gelişen stratejik çerçevedir. Asya'da tektonik değişiklikler vardır. Öngörülebilir gelecek için ABD, en etkili küresel oyuncu olmaya devam edecektir. Ancak Asya, Çin ve Hindistan'ın yeniden ortaya çıkması ile ortaya çıkan bir büyüme yörüngesinde olacaktır. Çin'in bölgesel ve küresel meseleler üzerindeki etkisi artıyor. Hindistan'ın küresel ekonomi ve uluslararası ilişkiler üzerinde de artan bir etkisi olacak. Bu stratejik düzenlemelere yol açacaktır. Aynı zamanda, değişen ticaret, yatırım ve üretim kalıplarının yanı sıra iki taraflı ve çok yönlü STA ağı bölgeyi bir araya getiriyor. Giderek, Asya'daki stratejik durum ABD, Çin, Japonya ve Hindistan arasındaki karmaşık ve birbirine bağımlı ilişkiler tarafından belirlenecektir.

Bu değişen ve dinamik arka plana karşı, ASEAN ülkeleri entegrasyonu hızlandırmaya ve derinleştirmeye karar verdi. ASEAN Tüzüğü öncelikle organizasyonu ve tüm bölgeyi uzun vadede dönüştürecektir. Topluluğun inşasını derinleştirecek ve ASEAN'ı kurula dayalı bir yönetim çerçevesi ve düzenlenmiş karar alma süreci ile daha etkili ve uyumlu bir organizasyon haline getirecektir.

Üçüncüsü, küresel terörizm uluslararası güvenlik için büyük bir tehdit olmaya devam edecektir. 11 Eylül, aşırılık yanlısı bir dini ideolojinin önderlik ettiği küresel terörizm tehdidini ortaya koydu. Dünyadaki hükümetler bir miktar ilerleme kaydetti, ancak tehdit devam ediyor. El Kaide harekete geçti ve radikal ideolojisi dünyadaki birçok insanı ve grubu çekmeye devam ediyor. Güneydoğu Asya'da, Jemaah Islamiyah'ın (JI) operasyonel yeteneği bozuldu, ancak El Kaide gibi JI, dağıntık bireyleri ve küçük grupları serbest bir ağa dönüştürerek tanımlamayı sürdürüyor.

Küresel terörle mücadele uzun yıllar alacak. Terörizm ile hem fikirlerle, hem de ordularla savaşılmalıdır. Bu ideolojik mücadele, komünizme karşı mücadeleden çok daha karmaşıktır, çünkü sadece sebep değil, dini inancı da içerir.

Dördüncü olarak, iklim değişikliği, çevresel bozulma ve kaynaklar için rekabet gibi geleneksel olmayan güvenlik zorlukları uluslararası gündemde göze çarpmaktadır. İklim değişikliğinin üstesinden gelme ihtiyacı konusunda artan bir uluslararası fikir birliği olsa da, bunun nasıl yapılacağına dair görüşler ayrı kalmaktadır. Çevresel sürdürülebilirlik ile ekonomik kalkınma arasındaki güçlü dengeler tartışılmalı ve yönetilmelidir. İklim değişikliğinin ölçeği ve etkisi göz önüne alındığında, zorlukların üstesinden gelmek için yeni bir çerçeve geliştirmek için uyumlu küresel eylemler gerekmektedir. İklim değişikliği ve çevresel bozulmanın etkileri, enerji ve su gibi kıt kaynakların etkin yönetimine daha fazla vurgu yapacak. Enerji kaynaklarındaki yükselen rekabet jeostratejik manzarayı değiştirebilirken, ulusal enerji gündemlerinde enerji güvenliği ön plana çıkmaktadır.

Diplomasinin Günümüz Dünyasında Singapur'la İlişkisi

Bazı analistler, diplomasinin uluslararası ilişkilerin doğasının temelden değiştiği bir dünyadaki ilişkisini kaybettiğini savundu. Birbirine bağlı kitle seyahat ve iletişim dünyasında, liderler sıklıkla doğrudan dış politika işleriyle ilgilenir. Bu, diplomatların hükümetlerinin dış işleri yönetmelerine yardımcı olmalarındaki geleneksel rolünü azaltır. Diplomatların, ev sahibi ülkelerdeki siyasi ve ekonomik gelişmeleri ele almadaki geleneksel rolü, İnternet ve medya ağları göz önüne alındığında daha az işe yarar.

Diplomasi gerçekten yeni yollarla yürütülüyor ve yeni, karmaşık ve çeşitli çıkarları dengelemek zorunda. Bununla birlikte, diplomasinin alaka düzeyini yitirmiş olduğu savurgan bir iddiadır. Diplomasi pratiğine adapte olmaya devam etmeli ve değer yaratmanın yollarını bulmalıyız ki diplomasi uluslararası ilişkilerin yürütülmesi için yararlı bir araç olmaya devam etsin. Bu sadece Singapur için değil, dünyadaki yabancı devletler için de bir zorluktur.

Örneğin, kamu diplomasisi önemli hale geldi. Artan küresel karşılıklı bağımlılıkla birlikte, çok taraflı diplomasi önem kazandı. Bir ülkenin dış politika gündemi, uluslararası kurumlar ve normlar, medya ve sivil toplum tarafından şekillendirilir. Son finansal krizlerin gösterdiği gibi dünya çok hızlı bir şekilde yayılabilir. Küresel ticaret ve finansal dengesizlikler siyasi ve ekonomik riskler de yaratabilir. Ekonomik ve finansal konular giderek daha fazla ikili ve çok taraflı diplomasinin bir parçası olacaktır.

Başarılı Bir Diplomat Olmak İçin Nitelikler

Diplomatların karşılaştığı zorluklar göz önüne alındığında, size başarılı bir diplomat olmak için gereken niteliklerin bazıları ve Dışişleri Bakanlığı Diploması Akademisi için öngördüğüm roller hakkında birkaç bilgi vereyim.

Kurucu elçilerimizden hiçbirinin resmi diplomatik eğitimi yoktu. Ancak acil durum çağrısı geldiğinde sorumluluklarını hafife almamışlardı ve cesaretle görevlerini yerine getirdiler. Kendilerini derin suya attılar, kişisel özelliklerini kullandılar, hedeflerine ulaşmak için çok çabuk adapte oldular ve öğrendiler. Yeteneklerini sergilediler.

Sabır, sakinlik, alçakgönüllülük, empati ve iyi mizah gibi kişisel özellikler ve kişilerarası beceriler önemlidir, çünkü bunlar çoğunlukla diploması ve insan ilişkileri ile ilgilidir. Diplomatlar, buldukları yerdeki insanları, yerleri ve kültürleri de merak etmelidir. Ancak, Dışişleri Bakanlığı mensuplarımızın (FSO) başarılı olması için aşağıdaki niteliklere sahip olmaları gerekir:

- i. Yurtseverlik ve Misyon: Singapur, ulusal çıkarlarını ilerletmek isteyen güçlü bir misyon duygusuyla vatansever ve motive edici olmalı.
- ii. Ağ Oluşturma ve Müzakere Becerileri: Diğer hükümetlerle, uluslararası kuruluşlarla, sivil toplum kuruluşlarıyla, özel sektörle ve medyayla etkin bir şekilde ilgilenmek için iyi bir ağ oluşturma ve müzakere becerilerine sahip olmalı.
- iii. Bütünlük: Güçlü bir bütünlük duygusu olmalı. Gelişmeleri rapor ederken ve hükümete tavsiyelerde bulunurken dürüst, tarafsız ve profesyonel olmalı.
- iv. Uyarlanabilirlik ve Macera Ruhü: Farklı ortamlara çok iyi adapte olmalı ve zor ve hatta tehlikeli yerlerde çalışmak için macera ruhuna sahip olmalı.
- v. Baskı altında çalışabilme yeteneği: Baskı altında çalışabilmeli ve hızlı düşünebilmelidirler. Cesur olmalı, ayakta kalan son kişi olsa bile Singapur'un safında savaşmalı ve onu savunmalılar.
- vi. Girişimcilik anlayışı: Tehlikelerin farkında olan bir girişimci olmalı, ancak Singapur'un çıkarlarını geliştirme fırsatlarına dikkat etmelidir. Değişime karşı yaratıcı ve duyarlı olmaları gerekir.
- vii. İyi Yönetim Becerileri: Her birini potansiyellerine göre geliştirirken, çalışanlarından en iyi şekilde yararlanmak için iyi yöneticiler olmalıdır.
- viii. Dışişleri Bakanlığı'nda ve Devlette bir Takım Olarak Çalışabilme Yeteneği: Dışişleri Bakanlığında bir ekip olarak birlikte çalışmak zorunda değil aynı zamanda Singapur'un çıkarlarını artırmak için devletin tüm çabalarında diğer bakanlıklarla çalışmak zorundalar.

Diplomatlarımız Singapur'un temel çıkarlarını tam olarak anlamalı ve işlerini etkin bir şekilde yapabilmeli. Büyük devletler bazen yel değirmenleriyle savaşırlar. Tehlikeli ve savurgan bir arayışı sürdürmek küçük devletler için bir lüktür. Giderek, iç stratejilerimizin ve politikalarımızın çoğunun uluslararası bir boyutu olacaktır. FSO'lar yalnızca iç önceliklerimizi anlamamalı, aynı zamanda Singapur'daki diğer bakanlıkların sorumluluğunda olsalar bile, enerji güvenliği ve iklim değişikliği gibi yeni alanlarda yetkinliklerini geliştirmelidir. Bu şekilde Singapur'un genel çıkarlarını uluslararası alanda ilerletmeye yardımcı olabilirler.

FSO'larımız diplomasinin sadece iyi olmakla ilgili olmadığını belirtmelidir. Diplomatik yalanlara son vermelidir. FSO'lar araçları ve hedefleri birbirine karıştırmamalıdır. Genellikle, diğer ülkeler temyiz yoluyla bizi izole etmeye çalışacaklar ve özel ilişkiler ve tarihi bağlantılar kapsamında diğerlerini teşvik edecekler. Birçok ülke, ulusal çıkarlarını ilerletme çabalarını ilkeler ve ahlaki terimlerle destekleyecektir. Korunmaya ihtiyacımız vardır. Her diplomatın amacı, temsil ettiği ülkenin ulusal çıkarlarını ilerletmek ve savunmak olmalıdır. Kendimizi savunmak için utangaç olmamıza gerek yok.

Diplomatik eşler, FSO'ların başarısında önemli bir rol oynamaktadır. Kurucu elçilerimizin eşleri gibi birçok Dışişleri Bakanlığı da kişisel ve kariyer anlamında fedakarlıklar yapmaya devam ediyor. Diplomatların göçebe yaşam tarzı eşlerine büyük talepler ve stresler getiriyor. Diplomatların eşlerine rolleri, fedakarlıkları ve katkıları için teşekkür ediyorum.

Dışişleri Bakanlığı Diploması Akademisi'nin Rolü

Dışişleri Bakanlığı Diploması Akademisi'nin rolü göz önüne alındığında, en az üç açı öngörüyorum.

Birincisi, Akademinin Dışişleri Bakanlığı'nın kilit varlığı olarak beslenmesi bizim odak olacaktır. Birinci ve ikinci nesil diplomatlar tarafından öğrenilen derslerin sistematik olarak sonraki kuşaklara aktarılması ile ilgilidir. Bu, sınıfta öğretim yoluyla değil, hikaye anlatıcılığı, ana sınıflar, yuvarlak masa oturumları, sohbetler, araştırma ve yayınlar yoluyla gerçekleşir.

Akademi ayrıca, birinci ve ikinci kuşak diplomatların kurumsal bilgilerini belgelemek ve bunları öğretim aracı olarak kullanmak için bir örnek olay deposu oluşturmaya başlamıştır. Bana, Dışişleri Bakanlığı'nın birinci ve ikinci kuşak diplomatlarının ve emekli büyükelçilerinin çoğunun, deneyimlerini aktarmak üzere yalnızca Akademi'de değil diğer siyasi düşünce kuruluşlarında da üye veya misafir profesör oldukları söylendi.

İkincisi, Akademi'nin yararı Dışişleri Bakanlığı memurlarının eğitiminin ötesine geçer. Tüm kamu sektörü yetkililerinin uluslararası gelişmelere duyarlı hale getirilmesine yardımcı olmalıdır. Günümüzde uluslararası ilişkiler iç durumumuzun ve

politikalarımızın tüm yönlerini etkilemektedir. Kuş gribinden veya iklim değişikliğinden bağımsız olarak, her sorunun uluslararası bir boyutu vardır. Bu nedenle, her Bakanlık dış politikaya katılır ve uluslararası hareket etmeyi öğrenmek zorundadır. Dışişleri Bakanlığı, içişleri bakanlıklarına uluslararası ilişkilerin nasıl yönlendirileceğine dair tavsiye ve rehberlik sunarken, içişleri bakanlıkları dış ilişkilere ve uluslararası örgütlere öncülük etmeli ve bunlarla bağlantı kurmalıdır. Akademinin rolü, bu nedenle, Dünya ile aynıdır. Küresel düşünmeyi ve hareket etmeyi ve dünyayı bir fırsat olarak görmeyi amaçlayan bir zihniyet yaratmak, Singapur için kamu hizmeti niteliğindedir.

Üçüncüsü, Singapur, diplomasi geliştirme konusundaki tecrübesi diğer ülkeler için geçerli olmasa da, diğer ulusların ilgisini çekebilecek olan ideolojik ve pragmatik olmayan diplomasi kültüründe çok fazla deneyime sahiptir. Akademi, Singapurlu diplomatlar ve özellikle Asya'dan gelen diğer ülkelerden gelen diplomatlar arasında diplomatik tecrübe ve en iyi uygulamaların paylaşılmasının temel noktası olabilir. Gelecekteki rolüyle sadece Singapurlu diplomatlar için değil, bölgesel ve uluslararası diplomatlar için bir eğitim merkezi olabilir.

Sonuç

Bu ders dizisinin adını verdikten sonra, Rajaratnam bize hem konuşmalarında, hem de politikalarında Singapur dış politikasının temel ilkelerini sundu. Bize 40 yıldan fazla süredir hizmet etmiş ve zaman sınavını geçmiştir. Ancak Dışişleri Bakanlığı'nın kendisi mütevazı başlangıçlardan, sıfırdan inşa etmek ve hayatta kalan doğaçlamalarla ortaya çıkmıştır. Bu arada daha fazla profesyonellik kazanmış ve uluslararası ortamdaki ani değişikliklere cevap verebilmiştir.

Ancak, tamamen geliştirmeye inanmak ciddi bir hata olacaktır. Bu sonu olmayan bir yolculuktur; sürekli bir uyum süreci ve yeni güçlüklerle başa çıkabilmek için yeni yetenekler kazanmak üzere çaba sarfedilir. Bakanlığın bunu anladığını biliyorum ve bu yüzden geleceğinden eminim ve başlangıçta bir rol oynadığı için gurur duyuyorum.

40 yıldan fazla bir süredir Dışişleri Bakanlığının kadın ve erkek çalışanları ülkemiz için özveriyle hizmet etti. Dışişleri Bakanlığının devamlılığını sağlayan şey, Singapur'un dış alanını yaratma ve korumaya açık bir odaklanmadır. Bu görev, Dışişleri Bakanlığının bir arada tuttu ve Bakanlık'ta güçlü bir gelenek yarattı. Singapur Dışişleri Bakanlığının bu özel taahhüdünü yerine getirmeliyiz. Hükümete tam olarak uymak için dışişlerimizin becerikli ve cevval olması gerekir ki Singapur sürekli değişen dünyaya uymaya devam etsin. Ancak o zaman, Singapur'un hayatta kalması, büyümesi ve başarılarına devam etmesi garanti edilebilir.

Burada Rajaratnam'ın anısına, Dışişleri Bakanlığı Diplomasi Akademisi'ni açıyor ve işlerinde başarılar diliyorum.

SİNGAPUR DIŞ POLİTİKASININ TEMELLERİ: GEÇMİŞ VE GÜNÜMÜZ

Lee Kuan Yew³

Singapur mecburen bağımsız olmuştur. Dış politikamızın temelleri, savunmasız olan bu ilk yıllarda ortaya çıktı. Bu bir sorundur, çünkü küçük ülkelerin bölgeyi ya da dünyayı tek başına değiştirmek için gücü yoktur. Küçük bir ülke, bağımsız bir millet olma özgürlüğünü ararken, maksimum sayıda dost edinmelidir. Denklem her iki tarafı (maksimum sayıda dost ve kendimiz olma özgürlüğü) eşit derecede önemlidir ve birbiriyile ilişkilidir.

Dostluk, uluslararası ilişkilerde, iyi niyet veya kişisel şefkatin bir işlevi değildir. Diğer ülkelerle egemen ve bağımsız bir ülke olarak hayatta kalmak ve refahımıza destek olmalarını sağlamak için ilişkiler kurmalıyız. Singapur anlamlılığının değerini hafife alamaz. Küçük ülkeler uluslararası sistemde hayati veya yeri doldurulamaz işlevleri yerine getirmemektedir. Singapur, kendini sürekli olarak yeniden yapılandırılmalı ve dünyayla alaka düzeyini korumalı ve siyasi ve ekonomik alan yaratmalıdır. Singapur için ekonomik şart budur.

Bunu başarmak için bölgemizdeki diğerlerinden farklı olmalı ve rekabet avantajına sahip olmalıyız. Bunu başarabildiğimiz için Singapur coğrafi ve kaynak kısıtlamalarımıza rağmen yükseldi ve bölgesel ve uluslararası alanda ciddi bir oyuncu olarak kabul edildi. Yabancı yatırımları çekerek ve dünyaya yararlı mal ve hizmetler üreterek hayatımızı kazanıyoruz. Bu nedenle, her zaman kendimiz olma ve Doğu ve Güney Asya'nın daha geniş bölgelerinde diğerlerinden farklı olma yeteneğine sahip olmalıyız. Kendimizi daha iyi donanımlı komşularımız gibi görmezden gelseydik, başaramazdık. Singapur için bölgedeki diğerlerinden farklı olarak, daha fazla toprak, iş gücü ve doğal kaynaklar ile donatılmış daha büyük komşularımıza yatırım yapabilecekleri bir ülke sunma fikri geçerli değildir.

Aynı zamanda, ikinci ve üçüncü dünya ülkeleri grubu olan Güneydoğu Asya'daki Birinci Dünya'nın bir parçası olduğumuz fikriyle kendimizi yanıltmamalıyız. Bölgemiz kendine has özelliklere sahiptir. Avrupa'nın ya da Kuzey Amerika'nın sınırlarında olsaydık Singapur'un kaderi çok farklı olurdu. Adamızı başka bir yere nakledemeyiz. Bu nedenle, Singapur için tek konu, rekabet etmek ve hayatta kalmak ve aynı zamanda kendileriyle iyi geçinerek, kendimizi komşularımızdan nasıl ayırt edeceğimizdir. Bu çok yıllık bir dış politika sorunudur.

---

3 Sayın Lee Kuan Yew Singapur'un kurucu Başbakanı olup, 1965 yılından 1990 yılına kadar Başbakanlık görevini yürütmüştür. Sayın Lee Başbakanlık'tan çekildikten sonra, 1990-2004 yılları arasında Kıdemli Bakan ve 2004-2011 yılları arasında Mentor Bakan olarak Kabinde yer almaya devam etmiştir. Sayın Lee bu konuşmayı, 2009 yılında S Rajaratnam Konferansında vermiş, 2015 yılında ise vefat etmiştir.

Değişen Uluslararası Şartlar

Dünya değiştiğinde, küçük ülkeler politikalarını ve konumlarını hızlı ve pratik bir şekilde ayarlamak zorunda kalmaktadır. Dünyayı, istediğimiz gibi değil, olduğu gibi değerlendirmemiz gerektiğini biliyoruz. Değişen şartlarla gelen fırsatları değerlendirmek ya da zarar görmekten kurtulmak için çevik durmalıyız.

Bağımsızlığımızın ardından, uluslararası ve bölgesel ortamdaki önemli değişiklikleri ana hatlarıyla anlatayim.

1965'te Soğuk Savaş en üst seviyedeydi. Dünya iki kutupluydu, komünist ve komünist olmayan bloklara bölündü ve ana fay hattı Güneydoğu Asya'dan geçti. Vietnam Savaşı birkaç yıldır devam ediyordu. O zamanlarda, Başkan Lyndon B Johnson, Kuzey Vietnam'ı bombalayarak gerilimi yükseltti. Güneydoğu Asya'nın tüm komünist olmayan ülkeleri, Kültür Devrimi'nin başlatmayı engelleyen Çin'in desteklediği komünist ayaklanmalardan veya yıkıcı hareketlerden ciddi şekilde etkilenmeye başladı.

Güneydoğu Asya'nın komünist olmayan bütün ülkeleri birbirleriyle değişen yoğunlukta anlaşmazlıklar içine gömüldü. Singapur Malezya'dan "ayrıldı" ve Endonezya, Malezya ve Singapur'a karşı "Konfrontasi" politikası izlemeye başladı. Filipinler, 'Sabah' ilan etti. İngilizlerin yardımını alan Brunei, Endonezya tarafından desteklenen iç isyanı bastırılmıştı. Batı Malezya ve Tayland ve Filipinler ile Endonezya arasındaki sınırlar konusunda da güçlü bir anlaşmazlık ve baskı vardı. Bu elverişsiz koşullarda, Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN), Güneydoğu Asya'daki komünist olmayan devletlerin komünistler tarafından daha fazla baskı altına alınmasını engellemek için farklılıkları içerebilecek ve yönetebilecekleri şekilde kuruldu.

Dünya tamamen değişti. 1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılmasından ve Sovyetler Birliği'nin 1991'de yıkılmasından sonra Soğuk Savaş sona ermiştir. Vietnam, Laos, Myanmar ve Kamboçya ASEAN'e katılmıştır. Soğuk Savaş sırasında karşılıklı nükleer silah tehdidi ortadan kalktı.

Fakat bir Amerikalının zafer coşkusuyla yazdığı gibi bu, "tarihin sonu" değildir. Soğuk Savaş, İkinci Dünya Savaşı'nın sonundan itibaren dünyayı 40 yıldan fazla bir süre boyunca iki bloğa böldü. İki ağır silahlı nükleer bloğa sahip olan tehlikeli bir dünya yarattı. İki kutuplu Soğuk Savaş'ın bu aşırı stratejik disiplini bir kez çözüldüğünde dünyanın birçok yerinde uzun süredir olmayan çatışmalar yeniden patlak verdi; ama neyse ki Güneydoğu Asya'da bir şey olmadı.

Komünist ideolojinin, toplumun ve ekonominin nasıl örgütlenmesi gerektiği konusundaki çöküşüyle birlikte, tüm devletler serbest piyasadaki küresel dalgaya katıldı.

Singapur, 1965'te uluslararası ekonomik şebekeye bağlandı. Çokuluslu Şirketler (ÇUŞ), geleneksel bilgeliğin Üçüncü Dünya ülkelerini sömürdüğü yıllarda Singapur'da yatırım ve üretim yapmaya başladı. Açık bir ekonomi olarak, küreselleşmeden tam anlamıyla faydalandık.

Doğu Asya ülkeleri bu küreselleşme dalgasında kendilerini yönetiyorlardı. Gelişme kapsamında, tek fikirli olan kendilerini diğer Üçüncü Dünya ülkelerinden ayırdılar. Japonya, kendisini küresel sisteme bağlayan ilk ülkeydi. 1960'lı yılların başlarında Hong Kong, Kore Cumhuriyeti, Singapur ve Tayvan'ın Yeni Sanayileşen Ekonomileri ve daha sonra Güneydoğu Asya 'kaplanları' (Malezya, Endonezya ve Tayland) ortaya çıktı. Vietnam 1990'lı yıllarda ekonomisinde reform yaptı.

En çarpıcı dönüşümler Çin ve Hindistan'da oldu. Çin'in dünya ekonomisinde yeniden ortaya çıkışı, 21. yüzyılın en derin olayıdır. Çin ve Hindistan'daki iki büyük ekonomi, 21. yüzyılın sonundan önce dünya düzenini yeniden şekillendirecek.

1960'larda ve 1970'lerde Singapur, Çin mediasında Amerikan emperyalistlerinin oyuncağı olarak gösterildi. Çin'in desteklediği Malaya Komünist Partisi (MCP) Singapur'un bağımsızlığını tanımayı reddetti. Bu, Deng Xiaoping'in Kasım 1978'de Singapur'u ziyaret etmesinden sonra değişti. Singapur'un Çin ile olan ilişkilerinde ve ayrıca Çin'in Güneydoğu Asya ile olan ilişkilerinde çarpıcı bir değişim oldu. Deng, Singapur'a gelmeden önce Bangkok ve Kuala Lumpur'u ziyaret etti. Kişisel olarak Çin'in sözde geri kalmış şehirlerin gerisinde kaldığını gördü. Ayrıca, ASEAN'ın Vietnam'ın Kamboçya işgaline karşı direncini desteklemesi için Çin'in Güneydoğu Asya'daki isyanları desteklemeyi bırakmak zorunda kaldığını anladı.

Goh Keng Swee, Singapur Başbakan Yardımcısı olarak 1985'te emekli oldu. Çin'in kıyı bölgelerinin ve turizminin gelişmesinde Devlet Konseyi'ne Ekonomik Danışman olarak davet edildi. Eski bir tarihe sahip dev bir ülke olan Çin, küçük bir şehir devletinden bir şeyler öğrenmeye istekliydi.

Deng Xiaoping, Singapur ve Güneydoğu Asya'daki gelişmelerden haberdar oldu. 1992 yılının Şubat ayında Güney Çin gezisi sırasında şunları söyledi: “Singapur'da iyi bir sosyal düzen var. Ülkeyi disipline sokuyorlar. Kendilerinin deneyimlerinden yararlanmalı ve daha iyisini yapmalıyız.” Bakan Yardımcısı Xu Weicheng, aynı yıl 10 günlüğüne, Singapur'a bir delegasyon gönderdi. O zamandan beri Singapur ve Çin arasındaki alışverişler arttı. Yüzlerce Çinli yetkili Singapur'da eğitime devam ediyor. 1996'dan beri, 16.000'den fazla Çinli yetkiliyi eğittik.

Dünyayı Yeniden Dengelemek

Soğuk Savaş sonrası dünya akıcı bir duruma geldi. Tüm ülkeler farklı bir küresel düzene geçiyor.

Mevcut küresel ekonomik kriz, “türev” denilen birçok finansal ürün üzerinde kontrol eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Uluslararası finansal piyasalarda, kontrolden çıkan karmaşık finansal araçlar üzerindeki gözetim yetersizdi. Dünya şu anda bunun sonuçlarına katlanıyor.

Birçok ekonomide daha fazla düzenleme ve kontrol hakimdir. Bu durum, korumacılığa

kayabilir. Yerli istihdamı korumaya yönelik önlemler, öngörülemeyen jeopolitik komplikasyonlarla ekonomik krizi uzatacaktır.

Bu kriz, Çin'in ABD karşısında büyümesini hızlandıracaktır. Şu anda %8 ile büyüyor ve ABD olumsuz ya da düşük büyüme oranlarına sahip olabilir. Çin pragmatik, esnek ve uyarlanabilir olduğunu kanıtlamıştır. Çinliler şiddetli krizlerden kurtuldu (Büyük Atılım ve Kültür Devrimi). Bunlar karamsar olmamak için yeterli sebeplerdir.

ABD ile Çin arasındaki ilişki şimdiden, bu yüzyılın en önemli jeopolitik konusu haline geldi. Her iki ülke de diğerleriyle birlikte çalışması gerektiğini fark ediyor. İkisi de çatışma istemiyor. Her ikisi de, artan işsizliğin ciddi sorunlarından kaynaklanan iç baskılarla uğraşmak zorunda.

Bununla birlikte, Amerikan esnekliği ve yaratıcılığı asla küçümsenmemelidir.

Baskın küresel güç olarak, statükoyu korumak ABD'nin çıkarıdır. Yükselen bir güç olarak Çin, süresiz olarak bir statüko kazanmayacaktır. Rekabet kaçınılmazdır, ancak çatışma gerekli değildir.

ABD ve Çin, mevcut ekonomik krizi atlatacaktır. Çin, ABD'nin sahip olduğu liderliği sonlandırmaktadır. Dünyanın korumacılığa kaymaması şartıyla ilişkileri sabit kalacaktır. Her birinin diğerinin temel çıkarlarına uyması gerekir.

Doğu Asya da dahil olmak üzere dünya, ABD'den henüz “ayrılmamıştır”. Farklı kutupların stratejik ağırlıkta yaklaşık olarak eşit olduğu çok kutupluluğun ortaya çıkması pek olası değildir, çünkü “kutuplar” eşit değildir. ABD kurtarılmadığı sürece küresel bir ekonomik iyileşme mümkün değildir.

Krizden sonra ABD'nin on yıllarca ulusal güç endeksinin başında kalması bekleniyor. Önümüzdeki birkaç on yıl boyunca hakim küresel oyuncu olmaya devam edecektir. ABD'nin liderliği olmadan uluslararası barış ve istikrara ilişkin önemli sorunlar çözülemez ve hiçbir ülke veya grup, hâkim küresel güç olarak Amerika'nın yerini alamaz.

Avrupa ekonomik bir güç olabilir. Üyeleri egemen çıkarlarını asla bırakmadıkları için, AB küresel bir stratejik aktör olamaz. Bu kriz, AB üyelerinin ulusal çıkarlarının ne kadar farklı olduğunu göstermiştir.

Çin, AB, Rusya ve Hindistan bağımsız oyuncular olacaktır. Çin Orta Doğu, Afrika ve Latin Amerika'da sahilleri yönetebilir. Sonraki üç ila dört yıl arasında küresel bir oyuncu olacaktır. Çin'in şu anki sorunları yereldir ve Kuzey Doğu ve Güney Doğu Asya ülkeleriyle ilişkilerini kapsamaktadır.

Rusya'nın yetenekleri sınırlıdır. Etkisini “yakın komşularında” pekiştirmek istemektedir. Japonya, iç politikayla uğraşacaktır. Hindistan gelişmekte olan bir güçtür, ancak şu anda rekabetçi bir sanayi tabanından yoksundur. Ancak, Güney Asya'daki baskın güçtür.

Çin, Avrupa, Japonya, Hindistan ve Rusya'nın önüne geçecektir. ABD-Çin ilişkileri, Doğu Asya için çerçeve oluşturuyor. İkinci yüzyılda, ABD-Çin ilişkileri, Soğuk Savaş sırasındaki ABD-SSCB ilişkileri gibi, dünyadaki en önemli ikili ilişki haline gelecektir.

ABD'nin uluslararası meselelerle başa çıkmak için Avrupalı, Japon ve diğer müttefiklerinden destek alması gerekmektedir. Batı, Soğuk Savaştan sonra daha az bağımlı durumdadır. İklim değişikliği, Orta Doğu'daki çatışmalar, terörizm, gıda ve enerji güvenliği, salgınlar veya Üçüncü Dünya'nın gelişimini teşvik gibi uluslararası konularda ABD oybirliği ile desteklenmemektedir.

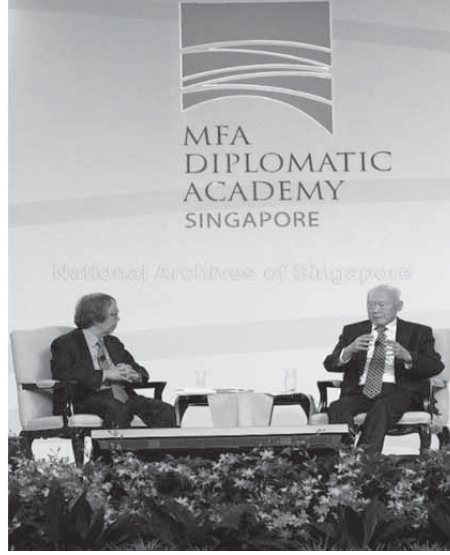
Mevcut finansal ve ekonomik problemler, küresel bir tüketim ve tasarruf dengelemesi gerektirmektedir ve ABD ile Çin arasındaki ekonomik ilişkilerde bir değişiklik yapılmalıdır. Her ikisi de kültürel alışkanlıklarını ve zihniyetlerini değiştirmelidir. Amerikalı tüketiciler, kendi imkanları dahilinde harcamak zorundadır. Çinli tüketiciler iç harcamalarını arttırmalıdır. Bu zor bir geçiş olacaktır.

Küreselleşmeyi kaçınılmaz kılan teknolojiler icat edilemeyeceği için küreselleşme tersine çevrilemez. Aslında, daha iyi ve daha ucuz ulaşım ve iletişim, küreselleşmenin gücünü artırabilir. Singapur bu gerçeği benimsemeli ve yılda yaklaşık 35.000 olan düşük doğum oranını (toplam doğurganlık oranı 1.29) arttırmak için sermaye, teknoloji ve göçmenlere açık kalmalıdır.

Singapur'un Geleceği

Singapurlular her zaman fırsatları en üst düzeye çıkarmak ve zorlukları yönetmek için hazır olmalıdır. Hızlı ve uygun ulaşım ve iletişimi arttırmak konusunda siyasi liderler sık sık ikili ve çok taraflı zirvelerde buluşmakta ve birbirlerine güvenli hatlardan telefon etmektedir. Büyükelçiler, dış politikayı çok fazla etkilememektedir. Sağlam dış politika, uluslararası siyasi, güvenlik ve ekonomik ortamdaki gelecek eğilimleri ayırt edebilen ve diğerlerinin önündeki fırsatları yakalamak için kendimizi iki taraflı ya da çok taraflı olarak konumlandırabilen bir başbakan ve bir dışişleri bakanına ihtiyacımız vardır. Dışişleri Bakanı ve kabine meslektaşlarının yardımı ile güçlü bir dışişleri bakanlığı ve diplomatlar grubu kurulması bu konuda büyük ölçüde destekleyici olabilir. Ancak nihayetinde, politikadaki değişikliklere karar veren Başbakan ve diğer kilit bakanlardır. Uzun saatler boyunca yüz yüze görüşmeler yaparak birbirlerini anlayabilmeleri ve eğilimlerini hissedebilmeleri mümkün olacaktır. Bu nedenle, 1965'teki dış politikamız, Başbakan ve kilit bakanlar tarafından çözülmüştür. Vasat bir Başbakan ve kabine, diğer ülkelerle olan ilişkimizi bozar ve ABD, Japonya, Çin, Hindistan, Güney Kore, Avustralya ve Yeni Zelanda ile olan Serbest Ticaret Anlaşmalarında veya Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşmalarında aldığımız liderlik fırsatlarını kaybetmemize ve Körfez petrol devletleriyle olan yakın ilişkilerimizi sonlandırmamız neden olur.

ASEAN şimdi 1967'den daha güçlü durumda. Bu, Üçüncü Dünya bölgesel örgütleri arasında bir istisna olmuştur. ASEAN, sömürgecilik sonrası rekabet ve gerginliklerde taraf olmaktan kaçındı ve kalkınmaya odaklandı.

Sayın Lee Kuan Yew 2009'daki S Rajaratnam Konferansı'ndaki konuşmasının Soru - Cevap kısmında.

Bazı ASEAN ülkeleri daha sürdürülebilir ve daha dayanıklı sistemler için çalışan siyasi geçişler içindedir. Siyasi koşullar, ASEAN'ın ilerleme hızını belirleyecektir. Çin ve Hindistan devleri arasında yer alan ASEAN ülkeleri, rekabet etmek ve bölge olarak ilgisini korumak için pazarlarını birleştirmek zorundadır. Başka seçenek yoktur. ASEAN ayrıca Asya-Pasifik'te daha geniş bir işbirliği mimarisinin şekillenmesinde de önemli bir rol oynamaktadır.

Sonuç

Singapur'un komşularımızla olan ilişkilerinin karmaşıklığına geri döneyim. Bağımsızlığımızı elde etmemizi sağlayan olaylar tarihe geçmektedir. Bu farklı karmaşıklıklar tarihsel olguların bir sonucu değil, politik ve sosyal sistemlerdeki temel farklılıkların sonucudur. Bunlar, sonlandırabileceğimiz şeylerdir. Siyasi ve sosyal sistemler bu kadar kolay değişemez.

Singapur çok ırksal bir meritokrasi içindedir. Komşularımız, topluluklarını yerli halkların üstünlüğü, Malezya'daki Bumiputras ve Endonezya'daki Pribumis'lerin üstünlüğüyle örgütüyor. Komşularımız bizi egemen ve bağımsız bir ulus olarak kabul etse de iç kaygılarını dışsallaştırma ve kendi azınlıklarına yansıtma eğilimindedirler. Bu böyle kalacaktır.

Zaman, yakın komşularımızla olan ilişkilerimizde keskin çizgiler oluşturmuştur. ASEAN'da birlikte çalışmamız da buna yardımcı olmuştur. Singapur şimdi uluslararası ve bölgesel olarak daha sağlam bir yapıdadır. Kırk yıl önce, pek çoğu Singapur'un hayatta kalacağına inanmıyordu.

Güçlü bir ekonomiye sahibiz, sağlam rezervler oluşturduk, dürüstlük ve yeteneğe sahip bir kamu hizmeti geliştirdik, olgun ve yetenekli bir dış politika ekibi oluşturduk ve sistemlerimizi kurumsallaştırdık.

Büyük güçlerle stratejik ilişkilerimiz var. Güvenilir bir savunma yeteneğimiz var. SAF, belirsiz dünyada bir sigorta niteliğindedir.

Her bir Singapur kuşağı, bu varlıklar üzerine inşa edilmeli ve yeni sorunlara çözüm üretmeli, yeni fırsatlar yakalamalı ve sürekli değişen dünyada felaketleri önlemelidir. En büyük zorluk, rekabetçi kalmaktır. Rekabet edebilmek için, meritokrasiye dayanan uyumlu, çok ırksal, çok dinli bir ulus olarak kalmalıyız. Küreselleşmenin güçlerinin ulus kavramını bozduğu bir zamanda ulusal bilincimizi güçlendirmeliyiz.

Bütün ülkeler bu zorlukla karşı karşıyadır. Amerika gibi bir ülkeler, vatandaşlarını 200 yılı aşkın bir sürede bağlayabilmiştir. Bizim ise sadece 40 yılımız var. Ancak Singapurluların gelecek nesilleri, güvenlik açıklarımızın temellerini unutmadıkları ve komşularımız, Avrupalılar veya Kuzey Amerikalılar gibi uyanık, uyumlu ve gerçekçi oldukları sürece, Singapur hayatta kalacak ve başarılı olacaktır.

Küçük Devlet Diplomasisi Uygulaması

KÜÇÜK BİR DEVLETİN DİPLOMASİSİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Prof. S Jayakumar⁴

Giriş

1981'de Singapur Ulusal Üniversitesi (NUS) Hukuk fakültesinden siyaset için ayrıldığımda, siyasete yolculuğumun akademiye tekrar gelmeden önce kısa bir ara niteliğinde olacağını düşünmüştüm. Yaklaşık 30 yıl boyunca üniversiteden ayrılacağımı düşünmemiştim ve bir gün Dışişleri Bakanı olacağımı hiç beklemiyordum.

İçişleri, Hukuk, Dış İlişkiler, Ulusal Güvenlik gibi birçok portföyde hizmet verdim ve bunların hepsi çok heyecanlıydı. Ancak, diploması yıllarım en unutulmaz yıllardı.

Diplomasiye nasıl başladım?

Diplomasiye ilk girdiğimde, Singapur çok düşük bir temelden başlamıştı. Bağımsızlık, 1965'te mecburen elde edildi. Diplomatik bir hizmet planlamamıştık ve çok az sayıda Singapurlu, uluslararası ilişkiler konusunda deneyime sahipti.

Hükümet, çeşitli sektörlerden bir dış ilişkiler ekibi kurmak zorunda kaldı; Başkan SR Nathan, Dışişleri Bakanlığı'nın ilk Sekreter Yardımcısı olarak görev yapmak üzere işçi hareketinden ve ilk Malezya'daki Yüksek Komiserimiz Bay Ko Teck Kin iş dünyasından geliyordu. Hem Tommy Koh, hem de ben, NUS Hukuk Fakültesinden Singapur'un BM Daimi Temsilcileri olarak görevlendirildik.

Tommy ve ben hukuk fakültesinde meslektaş olduk. 1968'de bir sabah, Dışişleri Bakanı S. Rajaratnam'ın kendisini aradığını ve onu görmek istediğini söyledi. Nedeniyle ilgili bir fikrim olup olmadığını ve azarlanmak üzere olduğu bir hata mı yaptığını sordu? Daha sonra, Rajaratnam'ın Singapur'un BM Daimi Temsilcisi olarak görevlendirilmeyi kabul edip etmeyeceğini sordu.

Tommy'nin New York'taki Daimi Temsilci olarak ilk döneminin sonlarına doğru, Hükümetin kendisi yerine getirilebileceğimi düşündüğünü söyledi.

1970 yılında Rajaratnam, New York'ta Daimi Temsilci olarak görev almam konusunda benimle görüştü ve daha sonra Başbakan Lee Kuan Yew'in benimle görüşmek istediğini söyledi.

---

⁴ Prof S Jayakumar, hukuk ve siyaset alanlarında oldukça engin bir kariyer deneyimine sahiptir. 1964-1971 yılları arasında Singapur Ulusal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı olarak görev yapmıştır. 1971 yılında Singapur'un Birleşmiş Milletler daimi temsilcisi ve sonrasında Singapur'un Kanada Yüksek Temsilcisi olarak atanmıştır. 1980 yılında siyasete atılmasının ardından Prof Jayakumar, Çalışma Bakanı, Adalet ve İçişleri Bakanı ve Dışişleri Bakanı görevlerinde bulunmuştur. 2004 yılında Başbakan Yardımcısı, 2009 yılında ise Kıdemli Bakan olmuş, 2011 yılında ise siyasetten emekliye ayrılmıştır. Bu konuşma, 2010 S Rajaratnam Konferansında yapılmıştır.

Başbakan Lee Kuan Yew ile Raja'nın da olduğu görüşmemizi asla unutmayacağım. Bunun ardından, Singapur ve Malezya ile Johore yetkilileri arasında Su Anlaşmaları konusunda ortaya çıkan bazı sorunların olduğunu öğrendim. Başbakan Lee, dış politikadaki zorluklarımızı göstermek için bu sorunu kullandı. Gözümün içine bakıp şöyle dedi: “Biliyorsunuz ki eğer Anlaşmalara uymazlarsa, bizim için çok ciddi bir sorun olacaktır ... ve bu bir ölüm kalım meselesidir ... Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne getirmeniz gerekecek ve bu sizin işiniz.”

Başbakan Lee ve Raja ile bu konudaki ve diğer konulardaki toplantılarım beni çok etkilemişti. Ulusal çıkarlar, uluslararası anlaşmalar ve uluslararası hukuk ile Singapur'un küçük bir devlet olarak karşılaştığı zorluklar arasındaki etkileşimi gerçek anlamda değerlendirebildik.

Bu 1970'lerde idi, yani kırk yıl önce. Sadece 5,8 milyar dolarlık GSYİH'ya sahip yeni bir devlettik. Dahili olarak, ciddi zorluklara sahiptik, toplumsal ilişkiler kırılıyordu ve hala komünistlerle savaşıyorduk. Dışarıdan Soğuk Savaş'ın stresi altında uluslararası bir sistemle başa çıkmaya başladık. Bölge, Yüzleşme toplantısı ardından sonra toparlandı ve 1967'de ASEAN kuruldu.

Bu tavizsiz arka plan göz önüne alındığında, Singapur'un egemenliğini ve bağımsızlığını koruyabileceği ve varlığını sürdürebilen bağımsız bir ülke olmak için gereken ekonomik gelişme ve büyümeyi elde edebileceğinin garantisi yoktu. Ancak, başarısıyla alaycıları ve şüphecileri şaşırtmıştı.

Dış görünümümüz de dramatik bir dönüşüm geçirdi. Dışişleri Bakanlığı dış zorluklarımızla büyümüş ve evrilmiştir. 1970'lerde, Dışişleri Bakanlığı'nın sadece 15 denizaşırı misyonu ve yaklaşık 50 diplomatı vardı. Bugün Dışişleri Bakanlığı, tamamı 175 ülkeyle diplomatik ilişkilerde hizmet veren 400'den fazla FSO, 46 yurtdışı misyon ve 38 yerleşik olmayan elçiye sahiptir.

Önce Dışişleri Bakanlığı'nın ilk günlerinde Büyükelçi olarak ve yirmi yıl sonra 1994'te Dışişleri Bakanı olduğumda Dışişleri Bakanlığı ve Singapur'un diplomasi yönetiminde aralıklarla yer aldığım söylenebilir.

Bugün bu deneyimlere dayanarak diplomasiliğimizin doğası hakkında bazı düşüncelerimi sunacağım.

Küçük Bir Devlet İçin Dış Politika Zorlukları

İlk gözlemim titiz olabilir, ancak kendimize hatırlatmamız gereken önemli bir noktadır. 1970'lerde veya şimdi ya da gelecekte bazı şeyler asla değişmez.

Bunlardan biri, çok küçük bir şehir devleti olduğumuz gerçeğidir.

Bu, dış politikamızı çerçeveleyen temel bir jeopolitik gerçekliktir. Tarih, gelip giden küçük ulusların hikayeleriyle doludur. Bağımsız şehir devletleri (örneğin, antik

Mezopotamya, Yunanistan ve İtalya'da), daha büyük ve daha kalıcı imparatorluklar tarafından yutulmadan önce bir süre gelişebilmiştir.

Birincisi, dünyada Birleşmiş Milletler (BM) üyeliğinin çoğunluğunu oluşturan 130 küçük devlet⁵ olduğu için küçük devletlerin kırılabilirliği ile ilgili çalışmak faydalı olabilir. Bununla birlikte, dünyada meydana gelen olaylar küçük devletlerin ayakta durma ihtiyacının altını çizmeye devam ediyor: hem ulusal kurumlarının sağlığını korumakta, hem de çıkarlarının göz ardı edilmemesini veya daha da kötüleşmemesini sağlamaktadır, ve diğer devletler ve uluslararası kuruluşlar tarafından ezilmesini engellemektedir. Irak'ın 1990'da Kuveyt'i işgal etmesi bize bunu hatırlattı.

Küçük devletler için istikrarlı bir bölgesel ve uluslararası güç dengesi çok önemlidir. Bununla birlikte, küresel statüko nadiren istikrarlı bir dengede olmakla birlikte, bazen ansızın, sürekli değişiklikler göstermektedir. Küçük devletler, dış ortam şimdi olduğu gibi çalkantılı olduğunda özellikle savunmasız hale gelmektedir.

Dünyayı olmasını istediğimiz gibi değil, olduğu gibi ele almalıyız. Singapur için asıl zorluk, değişen dinamikler ve büyük oyuncular arasındaki etki kapsamında kendimiz için bir yer tanımlamak ve güvenceye almaktır.

İlgili olmak, sınırlı seçeneklerle diplomatik ve ekonomik alan ve kaynaklar yaratmak

Uluslararası ilişkilerde büyüklük önemli olduğundan, Singapur gibi küçük devletler için mücadele etmek, sürekli refah ve hayatta kalmamızı sağlayacak siyasi, ekonomik ve diplomatik alaka düzeyimizi sürekli araştırmak ve yaratmak anlamına gelmektedir. Bunu yapmak için, çok daha çevik olmak zorundayız; gerçekten olağanüstü olmak zorundayız. Sadece başarılı bir ülke değil, aynı zamanda dikkat çekici bir ülke olmalıyız. Aksi takdirde, hiç kimse bizimle daha büyük ve daha donanımlı ülkeler kapsamında çalışmak istemezdi.

Çıkarlarının dikkate alınması bir yana, küçük devletlerin seslerinin duyulmasını sağlamaları sürekli bir mücadele gerektirir. Ya masadasındır ya da menüde diye bir söz vardır! Küçük devletler nadiren masaya davet edilir, ancak yerimizi kazanmak için birlikte çalışabiliriz.

Kendi çıkarlarımızı korumak için dış arenadaki manevra kabiliyetimizi en üst düzeye çıkarmak üzere nasıl çabaladığımızı gösteren birkaç örnek vereceğim.

Bağımsızlıktan sonra çok genç bir devlet olarak, dostlara ihtiyacımız vardı. Bu nedenle, İngiliz Milletler Topluluğu ve Tarafsızlar Hareketi gibi çok taraflı gruplaşmalara aktif olarak katıldık. Bu gruplar vasıtasıyla, günün bölgesel ve küresel sorunları, Singapur'a etkileri ve dolayısıyla Singapur'un ulusal çıkarlarını en iyi şekilde gözetmek üzere ne yapması gerektiği hakkında bilgi edinmeye başladık. Güven ve uzmanlık kazandıkça,

⁵ 10 milyondan az nüfuslu olarak tanımlandı

kendi girişimlerimize öncülük etmeye başlayarak çok taraflı forumlar ve gruplandırmalar oluşturma konusunda proaktif olarak yararlı olduk.

Mükemmel bir örnek olarak BM'de Küçük Devletler Forumunu (FOSS) yaratma girişimimizi gösterebilirim. 1980'lerin sonlarında, Başbakan Lee Kuan Yew, Singapur'un BM kapsamındaki endişelerini paylaşan dostane bir ülkeler topluluğuna ihtiyacı olduğunu hissetti. Başkan Chew Tai Soo, 1992'de FOSS'a damga vuran bir fikir olarak, gayri resmi gruplama oluşturmak için 10 milyondan az nüfusa sahip olan “küçük devletleri” bir arada toplamayı önerdi. Bugün, Singapur hala 100 üye devletten oluşan FOSS'a liderlik etmektedir. Toplantıların çoğu, New York'taki Singapur Büyükelçiliğinde gerçekleştirildi. FOSS, ortak kaygıları küçük devletlerin bakış açılarından tartışmak için yararlı bir forum haline geldi. FOSS, BM'de kilit görevlere(örn. UNSG) aday olan kişilerin desteklerini almak üzere, Daimi Temsilcimizden FOSS toplantıları düzenlemesini istedi. Sayın Ban Ki Moon, UNSG'deki görevine başlarken, kendisi ve diğer iş adamları FOSS üye devletleriyle görüşmek üzere Singapur Büyükelçiliğine geldiler.

BM konusunda, BM'de kişisel ilişkilerin geliştirilmesi özellikle önemlidir, çünkü buraya gönderilen kişilerin çoğu, daha sonra önde gelen kişiler olarak ortaya çıkmaktadır. Kişisel bir örnek vereyim. BM Daimi Temsilcisi olduğumda, Genel Kurulun Üçüncü Komitesinde etkili bir temsilci olarak genç ve parlak Mısırlı bir delege dikkatimi çekti. Üçüncü Katibime bir öğle yemeği randevusu ayarlamasını söyledim. Bu genç adam daha sonra Mısır Dışişleri Bakanı olan ve şu anda Arap Birliği Genel Sekreteri olan Amr Moussa idi. İlerleyen yıllarda görüşmelere devam ettik ve kendisi, o günkü öğle yemeğini hala hatırlıyor.

Bir başka güzel örnek ise ASEAN'da daha geniş bölgesel mimarinin çekirdeğini yakalamak konusunda oynadığımız aktif roldür. Bölgelerdeki farklılıkları yönetmek üzere bir çerçeveye duyulan ihtiyacı kabul ederek, 1967'de ASEAN'ı kurmak üzere Endonezya, Malezya, Filipinler ve Tayland ile birlikte çalıştık. ASEAN önemlidir, çünkü Güneydoğu Asya'daki ülkeler için küresel sahnede etkilerini arttırmak konusunda bir fırsattır. Toplu olarak, Güneydoğu Asya ülkelerine ana güçler tarafından kendi başlarına sahip olduklarından çok daha fazla ağırlık verilmektedir. ASEAN, kendisini Asya'daki büyük oyuncuların bir araya gelip kilit konular hakkında ortak anlayışlar kazanması için tarafsız bir platform olarak belirlemiştir. ASEAN, ASEAN+3, ASEAN Bölge Forumu ve Doğu Asya Zirvesi gibi forumlar için liderlik etmektedir. Bu çarpan etkisi aynı zamanda ekonomik mantığa da yansımaktadır.

1.280 trilyon Dolarlık, birleşik GSYİH'ye sahip 580 milyonluk kolektif pazar olarak ekonomik entegrasyona sahip olan ASEAN, tek başına herhangi bir üye devletten çok daha çekicidir.

ASEAN'daki en küçük ülkelerden biri olsak da, Singapur'un bölgesel gruplamada yapıcı bir rol oynadığını söyleyebileceğimizi düşünüyorum. Açık görüşmeleri geliştirmek için ASEAN Retreats gibi girişimler başlattık. Ayrıca stratejik konularda diyalog kurulmasını teşvik ettik (1993'te ARF kavramı oluştu ve 1994'te başlatıldı). Singapur ayrıca, Asya'yı diğer bölgelerle, yani ASEM (Avrupa ile), FEALAC (Latin Amerika) ve AMED (Orta Doğu) köprü haline getirme konusunda önemli forumlar kurulması hakkında fikir önerisinde bulundu.

Yanlış anlaşılmasın; ASEAN'a yalnızca Singapur fikirler vermedi. Diğer ülkeler de Asean'ın gelişimine katkıda bulunmuştur, örneğin:

- ASEAN kurulduğunda Endonezya, İttifak ve İşbirliği Antlaşması'nı yapmak konusunda etkili oldu;
- ZOPFAN, SEANWFZ'nin (Güneydoğu Asya Nükleer Silahsız Serbest Bölge) kurulmasını sağlayan, Malezya tarafından sunulan bir öneriydi;
- AFTA fikri ilk olarak Tayland tarafından ortaya atılmıştır.

Gayri resmi Global Yönetim Grubu veya 3G'nin kurulmasındaki rolümüze daha yeni bir örnek vermeliyim. G20'nin son mali krizden sonraki yükselişi, gelişmekte olan ülkelerin küresel ekonomik düzeni ve diğer küresel sorunları şekillendirmede daha aktif bir rol oynamaları için bir fırsat yarattı. Bu gelişmeden tam olarak yararlanabilmek için G20'nin münhasır olmamasını sağlamanın yollarını bulmalıyız; ancak diğer ulusların görüşlerini de dikkate almalıyız. Singapur ve 20'den fazla diğer küçük ve orta boyutlu devlet, G-20 üyesi ve G-20 üyesi olmayanlar arasında koordinasyon ve işbirliği kurulması için yapıcı bir diyalogda bulunmak üzere 3G'yi oluşturmak için bir araya geldi.

Ekonomik Alanımızı Genişletmek

Günümüzde geleneksel diplomasi ile Singapur'un dış arenadaki ekonomik çıkarlarını ilerletmek arasında bir çizgi belirlememiz mümkün değildir. Ekonomik alanımızı genişletmek, kritik öneme sahip bir dış politikadır. Aslında, Singapur'un dış politikası devam eden ekonomik başarımızın temelini oluşturmaktadır. Uzun ve tutarlı bir yönetim ve etkili ekonomik yönetime sahip olmadıkça, daha büyük ve daha güçlü ülkelerin biz ve liderlerimizle ilgilenmelerini bekleyemeyiz.

Serbest ticaret anlaşmaları ya da STA'lara ilişkin stratejimiz, stratejik ortaklarla ticari anlaşmaları güvence altına almak için fırsatlar yakalayarak, ekonomik alanımızı nasıl genişlettiğimiz konusunda özellikle öğretici niteliktedir. 1990'larda, Uruguay Turu'ndaki ilerleme yavaşlarken, dünya ekonomisi bölgesel ekonomik bloklar halinde toplanma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. İlk prensip olarak çıkarlarımız çok taraflı ticaret sistemi (MTS) kapsamında en iyi şekilde korunur olsa da kayıtsız kalıp bunun gerçekleşmesini

bekleyemedik. MTS'nin ötesinde bir "sigorta poliçesine" ihtiyacımız vardı. Böylece Japonya ve ABD gibi kilit ortaklarla birlikte STA öneren ilk Güneydoğu Asya ülkesi olduk.

Japonya ve ABD ile STA'ların yapımını unutmayacağım; çünkü liderlerimizin ve yetkililerin birlikte çalıştığı ve doğru zamanda fırsatları yakaladıkları ilginç konuları kapsıyorlar.

Japonya ile STA (2002'de tamamlandı). Japonya dışişleri bakanlığının (Gaimusho) bazı çekinceleri vardı. Çok taraflı ticaret sürecinin destekleyici olmayacağından endişeleniyorlardı.

Asıl hareket, Başbakan Goh'un Aralık 1999'da Tokyo ziyaretinde Maliye Bakanı Kiichi Miyazawa'ya karşı gelme girişimiyle gerçekleşti. Aynı zamanda Chok Tong, Miyazawa, Dışişleri Bakanı Yohei Kono ve ben, toplantımızı Gaimusho'da yapıyorduk. Toplantının yarısında, bir yardımcı, Kono'ya telefon açtı ve bunun üzerine ofisinde bir telefon görüşmesi yapmak zorunda kaldığını söyledi. Birkaç dakika sonra, Kono'nun yardımcısı benden Kono'ya katılmamı istedi. Şaşırdım ve neler olduğunu merak ettim. Ofisine girdiğimde ve Kono "Başbakanınız sizinle konuşmak istiyor" dediğinde ne kadar şaşırdığımı düşünün. Başbakan Goh, Miyazawa'nın destekleyici olduğunu ve Kono ile konuştuğunu söylemek için kürsüye geldi ve ikili görüşmemiz başladığında ben de Kono'yu ikna etmeye çalıştım.

Bu olaylar, Chok Tong ve Başbakan Obuchi'nin her iki tarafın da JSSTA'da ortak bir çalışma grubu oluşturduğunu duyurmalarını sağladı.

ABD ile STA (2003'te tamamlandı). Benzer şekilde, ABDSSTA'yı başlatma kararı da tesadüfi olaylar ve zamanında müdahale hakkında bizi telaşa sokmuştur. 15 Kasım 2000 tarihinde Brunei'deki APEC Liderler Toplantısı'nda yapılan Gala yemeğinde, ABDSSTA'nın güçlü bir destekçisi olan ABD Ticaret Temsilcisi Charlene Barshefsky, yönetimde ABDSSTA üzerine henüz bir görüş birliği olmadığını belirtti. Başbakan Goh'un konuyu Başkan Clinton'la gündeme getirmesinin erken olacağı tavsiyesinde bulundu.

Kendisine, Başbakan Goh ve Clinton'un akşam yemeğinden sonraki gece golf maçı sırasında gayri resmi bir görüşmenin harika bir fırsat olabileceğini söyledim. Charlene, golf oyunu hakkında pek bir şey bilmediğinden şaşırdı. USSFTA'yı gündeme getirmemenin harcanmış bir fırsat olacağı konusunda hemfikiridi fakat yine de tereddüt etti. Diğer masalarda oturan yetkililerine danıştıktan sonra, hala bir fikir birliği olmadığını söyledi.

Liderler, akşam yemeğini bitirmek üzereydiler ve ayrılmaya hazırlanıyorlardı. Kendi kendime büyük bir şansın elimizden kaydığını düşünüyordum. Hızlı bir şekilde, başka

bir masadan Bakan (Ticaret ve Sanayi) George Yeo'dan görüşmeye katılmasını talep ettim.

Yetkilileri ile bir araya geldi ve bu kez, Başbakan Goh'un konuyu Clinton ile gündeme getirebileceğini kabul etti. George ve ben gece yarısı golfe gitmeden hemen önce Başbakan Goh'u yakalamayı başardık.

Bundan sonrası ABDSSTA'nın bu golf oyunu sırasında nasıl ele alındığına dair bir hikaye idi.

Bu STA hadiselerini anlatıyorum çünkü liderlerin ve yetkililerin fırsatlara karşı nasıl uyanık olması ve o anı nasıl değerlendirmeleri gerektiğini gösteriyorlar. Diğer ülkelerin yetkilileri tarafından atalet veya mukavemet olsa bile, Bakanları ve hatta Başbakanlar ile Cumhurbaşkanlarını işin içine dahil eden yukarıdan aşağıya bir politik yaklaşım, başarılı sonuç alınmasında etkili olabilir.

STA hadiseleri ayrıca, memurların, politikaların arkasındaki varsayımların geçerliliğini, duyarlı ve ilgili bir şekilde sürekli olarak incelemelerini gerekli kılmaktadır. Hızla değişen küresel ortamda, bugün ses getiren bir politika, yarın öyle olmayabilir. Ulusal çıkarlarımızı gözetirken, aykırı olmaktan da korkmamalıyız. Eğer başarısız olursak, en azından denemiş oluruz. Başarılı olursak da diğerleri için yol gösterici oluruz.

STA stratejimize ilk başladığımızda, geleneksel düşüncenin hakimiyetine karşı çıktık. Ayrıca, DTÖ'de tutarlı olmamak ve başkalarına AFTA'ya gizli giriş sağlamak konusunda eleştirildik. Dünyadaki büyük ekonomiler ve sekiz çok taraflı STA dahil olmak üzere on bir ülkeyle STA'lar yaptık⁶ ve imzaladık; bizi eleştirenler de dahil olmak üzere birçok ülke bunları takip etti.

STA'larla olan ulusal tecrübemiz, ASEAN deneyimine de dahil edildi. Bugün ASEAN, birçok üye ülkenin ekonomik erişimini daha da genişleten diyalog ortaklarıyla birlikte STA'lara sahiptir.

Uluslararası hukuk ve uluslararası sözleşmeler, yerimizi korumanın bir yoludur

Küçük bir ülke için, uluslararası hukuka uymak, egemenliğimizi, bağımsızlığımızı ve diğer çıkarlarımızı korumak için çok önemlidir. Örneğin, BM Sözleşmesi'nin şiddete başvurmama, anlaşmazlıkların barışçıl çözümü, bir ülkenin iç işlerine müdahale etmeme prensipleri, Singapur gibi küçük devletlerin biraraya gelmesi ve daha büyük, daha güçlü devletlerle birlikte ses çıkarması için uluslararası çerçeveyi sağlar. Uluslararası

⁶ İki taraflı STA'lar Çin, Japonya, Kore, Avustralya, Yeni Zelanda, Ürdün, Hindistan, Panama, Peru, ABD ve Kosta Rika ile yapılmıştır. Çok katmanlı STA'lar arasında şunlar bulunmaktadır: AFTA (ASEAN ülkeleriyle birlikte), ASEAN-Çin STA, ASEAN-Japonya STA, ASEAN - Avustralya-Yeni Zelanda STA, ASEAN - Kore STA, Körfez Ülkeleri ile Körfez İşbirliği Konseyi-Singapur STA), Singapur-Avrupa STA (İsviçre ile), Lichtenstein, Norveç ve İzlanda) ve Trans-Pasifik Stratejik Ekonomik Ortaklığı (Brunei, Yeni Zelanda ve Şili ile birlikte).

Hukuğun gözetilmesi, bu çerçevenin ayrılmaz bir özelliğidir. Küçük devletler, devletler arasındaki etkileşimin yasalarla değil, göreceli güçle yönetildiği bir dünyada yaşayamaz ve gelişemez.

UNCLOS: Bu nedenledir ki, yeni uluslararası normların, yasaların ve rejimlerin şekillendirilmesiyle ilgili forumlarda aktif rol almalıyız. 1970'lerde Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Konferansı'na (UNCLOS) katılmamıza dair bir örnek vereyim. BM'deki derin deniz tabanının kaynaklarının daha adil bir şekilde yönetilmesi için savaştık. Kıyı devletleri, tek taraflı olarak uzattıkları deniz yetkilerinin yasallaştırılması konusunda deniz hukukunun yeni kurallarını zorlamak için gruplaştılar. Bu, Singapur'un navigasyon özgürlüğünü tehlikeye atacak şekilde, ulusal yargı bölgelerine giren açık denizlerle ilgili bir karar alınmasına yol açacaktı. Girişimlerini engellemek için bazı kıyı devletlerini ikna etmeye çalıştık ve Kara İçi ve Coğrafi Olarak Dezavantajlı Devletler Grubu olarak bilinen bir Birlik meydana getirdik. Bu konu ile ilgili olarak başka bir yerde yazdım bu nedenle, Singapur'un ulusal çıkarları tehlikede olduğunda bir BM Genel Kurul kararı için proaktif olarak ilk kez lobi kurmuş olduğu dışında daha fazla detay vermeyeceğim.

Uluslararası anlaşmalar: Uluslararası hukuka riayet etmenin ayrılmaz bir başka önemli prensibi de uluslararası anlaşmaların yerine getirilmesidir. Bazen, anlaşmalara uyulmasını istediğimizde aşırı yasalara bağlı ve katı olmakla suçlandık.

Bu kadar yasalara bağlı olma konusunda eleştirilmemeliyiz. Küçük bir ülkenin diğer ülkelerle ilişkilerini, uluslararası anlaşmaların doğruluğunun tanınmaması durumunda karşılıklı güven ve saygı temelinde yürütmesi son derece zor olacaktır. Bu nedenle, iyi niyetle girilen anlaşmaların yerine getirilmesi konusunda ısrar ediyoruz. Taraf olduğumuz anlaşmalar kapsamındaki yükümlülüklerimizi her zaman yerine getirmeye çalışmalıyız.

Yerel kanunlar ve cezalar: Uluslararası hukuk, kendimizi istediğimiz gibi yönetmemiz için çok önemlidir. Her ülke, elbette insan haklarıyla ilgili evrensel olarak kabul görmüş kurallara tabi olarak kendi politikalarını ve yasalarını belirleyebilir. Yasalarımız, İngilizlerden devraldığımız sistemden, ancak kendi koşullarımıza uygun uyarlamalardan büyük ölçüde etkilenmiştir.

Yasalarımızı Singapur'da suç işleyen yabancı uyruklulara uygularken zaman zaman çıkabilecek diplomatik tehlikeleri de yönetmeliyiz. Bu ülkeler farklı yasal normlara ve cezalara sahip olduğunda sorunlar ortaya çıkar. Bazen bir konu diğer ülkelerdeki politik durumlardan dolayı ele alınmayabilir ya da siyasallaştırılabilir ya da medyaları tarafından sansasyonelize edilebilir; örneğin Amerikalı genç Michael Fay'ın skandal haberleri ve Filipinli hizmetçi Flor Contemplacion cinayetiyle ilgili ölüm cezası. Her iki durumda da, Singapur yasalardan feragat etmek için büyük bir baskı altına girmiştir.

Prof S Jayakumar konuşma yaparken

Başkalarını kışkırtmak veya sorun yaratmak için yolumuzdan çıkmak istemiyoruz, ancak bu tür olaylar gerçekleştiğinde, sessizce beklemeliyiz. İkili sorun meydana gelmesi riskini önlemek üzere kolay yolu seçseydik, herkes hukuk sistemimizde biri kendi vatandaşlarımız için, diğeri yabancılar için olmak üzere çifte standart olduğunu düşünürdü. Daha geniş bir şema kapsamında, hukuk sistemimizin bütünlüğü ve yargımızın konumu, Singapur isminin zor kazanılmış değerleri arasındadır. Geçici siyasi kazanç için bunları görmezden gelmeyi göze alamayız. Yasalar devam etmelidir, ancak aynı zamanda ikili ilişkilerin raydan çıkmaması gereklidir. Bu, her iki ülkeden de sabır ve diplomasiye ek olarak Elçilerimizden medyadaki sorunlara ve huzursuzluğa karşı sakin kalınmasını istemektedir.

Hükümet Yaklaşımının Tamamı

Küreselleşme bizim için daha da karmaşık bir çalışma ortamı yarattı. Alanımızı genişletmeye çalışsak bile, alan ve sınırların kavramları zorlanmaktadır. Daha önce iç işleri olarak kabul edilen konular artık iç ve dış politika arasındaki çizgiyi bulanıklaştırarak uluslararası gündeme oturmaktadır.

Dışişleri bakanlıklarının artık diğerkülkelerle olan ilişkilerde tek temas noktası olamayacağını kabul etmeliyiz. Daha önceki STA örneklerinden, Dışişleri Bakanlığı'nın Singapur'un ekonomik çıkarlarını destekleme ve büyütmede rol oynadığı açık bir şekilde görülmektedir. Dışişleri Bakanlığı ayrıca iş fırsatlarını belirlemek ve Singapur şirketlerinin yeni ve gelişmekte olan pazarlara çıkarlarını arttırmaya yardımcı olmak için ekonomik kuruluşlarımızla birlikte çalışmalıdır. Bu nedenle Dışişleri Bakanlığı yetkilileri ekonomik stratejilerimize ve uluslararası ekonomik gelişmelere aşina olmalı ve iş dünyasının ihtiyaçlarına cevap vermelidir. Ancak o zaman ekonomik çıkarlarımızı savunabilecekler ve Singapur için doğru fırsatları yakalayabilecekler.

Aynı zamanda, Dışişleri Bakanlığı üyesi olmayan kuruluşlar ayrıca uluslararası gelişmelerin kendi amaçları kapsamında meydana sorunları nasıl etkileyebileceği konusunda anlayış geliştirmeli ve ulusal çıkarlarımızı korumak için Dışişleri Bakanlığı ile yakın çalışmalıdır. Çeşitli bakanlıkların kendi portföylerinin uluslararası boyutlarıyla ilgilenmesi gerektiğinden, Singapur'un dış ilişkileri yalnızca Dışişleri Bakanlığının özel alanında değildir ve olamaz.

Bu nedenle tüm kurumlar STA lar konusunda olsun iklim değişikliği müzakerelerinde, ulusal güvenlik koordinasyonunda veya APEC veya IMF/Dünya Bankası gibi büyük ölçekli uluslararası konferansların düzenlenmesi sırasında dış politikaya destek vermek zorundadır. Bu iç alan uzmanlığı ve diplomatik idrak kombinasyonu olmadan, yurtdışında sürekli başkalarının çıkarlarımızı etkilemesini önlemek üzere savunma durumunda sıkışır kalır ve yeni girişimler için çaba harcamaz ya da uluslararası alanımızı büyütemez hale geliriz.

Kurumlarımız, bir bütün olarak sorunsuz ve etkin bir şekilde çalışmaya odaklanmalıdır. Kurumlar arası rekabet ve kavgacı mücadeleler için henüz çok küçüğüz. Bu nedenle, “Bütüncül Hükümet Yaklaşımı”, Singapur'un uluslararası arenada devam eden ekonomik başarısını ve alaka düzeyini korumak üzere çok yönlü zorluklarla başa çıkması için giderek daha önemli hale gelmiştir.

WOG yaklaşımımızın iki örneğini paylaşmama izin verin. UAD'nin Singapur'a PB verme kararıyla sonuçlanan Pedra Branca davası, 20 yılı aşkın bir süredir araştırma ve hazırlık çalışmalarına yer verdi. İşin içindeki tarihsel, yasal, bölgesel ve denizcilik sorunları göz önüne alındığında, bu durum birçok uzman kurumdan fikirler gerektiriyordu. Bu nedenle, AGC, MPA, NAS ve Dışişleri Bakanlığının kurumsal çıkarlarının engellenmesine izin vermeden, birlikte çalışabilmeleri çok önemliydi.

Son Düşünceler

Kendimize küçük bir ülke olduğumuz gerçeğini ve bunun, dış politika için ne tür zorluklar çıkarttığını hatırlatarak başladım. Bazı zamanlarda unutsak da diğerleri bize küçük kırmızı bir nokta olduğumuzu hatırlatıyor!

Umarım, büyüklüğü önemli olsa da, küçük bir ülkenin de anlamsız olmaya mahkum olmadığını göstermişimdir. Küresel güç dengesi her zaman büyük güçler tarafından belirlenecek, ancak küçük devletler de onu etkileyebilecektir. Küçük devletler bunu içsel olarak sağlam bir şekilde yapabilirler; böylece büyük güçlerin mevcut dengeyi bozması engellenebilir. Ayrıca kontrol etmedikleri olaylardan doğabilecek fırsatları da yakalayabilirler. Küçük devletler bir arada hareket edebilir ve böylece güçlü yönlerini çoğaltabilirler ve FOSS veya 3G gibi gruplarda etkilerini arttırabilirler. Küçük devlet temsilcilerinden genellikle çok taraflı kurumlarda veya müzakerelerde köprü kurma rolü veya tarafsız başkanlık yapmaları istenmektedir. Fikirlere aktif olarak katkıda bulunup

ittifaklar ve dostluklar oluşturmak için çalışarak, büyük ve küçük ülkelerin genel olarak aynı kurallara uyduğu bölgesel ve uluslararası bir sistemi sürdürmek ve şekillendirmek konusunda faydalı bir rol oynadık.

Oldukça iyi bir başarı elde ettik. Bunu yapmamızı sağlayan faktörler nelerdir?

- **Singapur** sadece ekonomik bir büyüme açısından değil, birçok yönden **bir başarı öyküsüdür**; sosyal gelişme, çok ırklı uyum, meritokrasi, yolsuzluk, hukuk ve düzen vs. Başarısız bir ülke olsaydık, kimse bizi dikkate almazdı.
- **Her seviyede liderlik kalitesi**: Bu bize muazzam bir saygı kazandırdı. MM'nin duruşu ve dünya liderlerine gösterdiği saygı çok büyük bir etken oldu. Sadece MM değil, aynı zamanda Başbakan, SM Goh ve diğer Bakanlar buna dahildir. Diğer liderler analizlerini ve özellikle bölge ile ilgili tavsiyelerini sunuyorlar.
- **Yetkililerimizin kalitesi**: Tommy Koh, Kishore Mahbubani ve Chan Heng Chee gibi Büyükelçiler, Müsteşarlar, Savunma Şefleri ve istihbarat bölümlerimizin şefleri de son derece saygındır.
- **Bütüncül Hükümet Yaklaşımı**: Bu, daha önceki yıllarda çok fazla dikkat etmediğimiz bir şeydir, ama şimdi gerektiği gibi uyguluyoruz.

Bizim içinzorluk , kendini beğenmişlik rehabetine kapılmamak ve anlamlı kalabilme ile alan yaratabilme becerimizin değerini hafife almaktır. İnsanlar bizi "ağırlığımızın üzerinde etki yapmamız" konusunda övdüklerinde, bunların bizi şımartmasına izin vermek tehlikelidir.

Sonuç olarak dış politikamız, yerel başarılarımızın yörüngesini ve profilini yansıtacak ve bu da halkımızın niteliğine ve titizliğine yansıtacaktır.

Ciddiye alınmamız halinde, geniş tabanlı ekonomik büyüme ek olarak meritokrasi, yasa ve düzene dayalı istikrarlı, çok ırklı bir toplum olarak benzersizliğimizi sürdürmek konusunda başarılı olmaya devam edebiliriz.

Sonunda her şey şuna indirgenebilir - insanlarımızın kalitesi ve Bakanlardan, Müsteşarlara, Büyükelçiler ve diğer yetkililer ile özel sektördeki liderlere kadar bir ekip olarak birlik içinde çalışmak.

SEÇİM VE İNANÇ - KÜÇÜK KIRMIZI NOKTA'NIN DIŞ POLİTİKASI

Lee Hsien Loong⁷

Değerli Konuklar, Bayanlar ve Baylar

Hepinize iyi günler dilerim. Bu yıl Singapur'un bağımsızlığının 50. yılını (SG50) kutluyoruz. Bu sene neler başardığımızı tekrar gözden geçirmek ve neyin başarıyı sağladığını düşünmek için bir yıl. Aynı zamanda, gelecek adımlarımızı da belirlemeyi umut edeceğimiz bir yıl.

Dış ilişkilerimiz, gözlemlememizin yararlı olabileceği önemli bir alandır. Birçok Singapurlunun aklına gelen ilk konu olmayabilir, çünkü barış ve istikrarın tadını çıkarıyoruz ve çoğu ülke ile dostluk bağlarımız var. Dışişleri Bakanlığı öylesine iyi bir iş çıkardı ki insanlar var olduğunu fark bile etmiyorlar. İnsanlar günlük yaşamlarını etkileyen ve göze çarpan şeylerle daha fazla ilgileniyor; örneğin tren arızaları, sağlık hizmetleri, sınavlar, işleri. Aslında dış politika dünyadaki yerimiz için, bölgemizin istikrarlı kalmasını sağlamak, ekonomimizin gelişmesi ve halkımızın daha iyi yaşaması konusunda dış şartlar yaratması açısından hayati öneme sahiptir.

50 yıl önce başladığımız yere kıyasla, Singapur'un dünyadaki konumu ölçülemeyecek derecede gelişti. Bugün Singapur başarılı ve saygın bir ülkedir. Uluslararası toplumda bu şekilde durmaktan keyif alıyoruz ve dünya çapında dostlarımız var. Bunun için, Dışişleri Bakanlığı görevlileri ve Bakanlar, bu konferans serilerine adı verilen ilk Dışişleri Bakanı Sayın S Rajaratnam'dan başlayarak teşekkürü hak ediyorlar.

Sayın Lee Hsien Loong 2015 S Rajaratnam Konferansı'nda konuşma yaparken

⁷ Sayın Lee Hsien Loong 2004 yılından beri Singapur Başbakanıdır. Başbakan olmadan önce, Başbakan Yardımcılığı, Maliye Bakanlığı ve Ticaret ve Sanayi Bakanlığı da dahil olmak üzere çeşitli üst düzey görevlerde bulunmuştur. Siyasete atılmadan önce Sayın Lee Singapur Silahlı Kuvvetlerinde Tuğgeneral olarak hizmet etmiştir. Sayın Lee bu konuşmayı, 2015 S Rajaratnam Konferansı'nda yapmıştır.

Bugünün dünyası, 50 yıl öncekinden çok farklı. 1965 yılında Soğuk Savaş en üst seviyelerdeydi ve şimdi çoktan bitmiş durumda. Güneydoğu Asya o zamanlar bir çatışma bölgesiydi. Vietnam Savaşı başlıyordu; Malezya ile Endonezya arasında düşük yoğunluklu bir çatışma ile Konfrontasi'yi yaşıyorduk. Şimdi Güneydoğu Asya barış içinde ve ASEAN yıl sonuna kadar ASEAN Topluluğu olacak. Bir ülke olarak, artık çok daha müreffeh ve esnek bir durumdayız ve bir millet olarak, kimlik anlayışımız ile çok daha güçlüyüz.

Fakat varlığımızla ilgili bazı temel bilgiler değişmedi. Singapur her zaman belirsiz ve bazen tehlikeli bir dünyada küçük bir ülke olacaktır. Hala daha büyük komşularla çevriliyiz ve Güneydoğu Asya'nın ortasındayız. Bölge, öncekinden daha istikrarlı ve müreffeh bir yer olmasına rağmen, hala büyük güçlerin çıkarlarının kesiştiği bir bölgedir ve Kuzey Amerika'dan ve son yıllara kadar Avrupa'dan çok daha az çeşitlilik gösteren ve daha az öngörülebilir bir bölge haline gelmiştir. Hala doğal kaynaklarımız yok, sadece fikirlerimiz ve zor zamanlarda kullanmak için özenle oluşturduğumuz yabancı rezervlerimiz var. Bu gerçeklerin çok uzun bir süre boyunca değişmesi pek olası değildir.

Küçük Devletlerin Gerçekleri

Bizim gibi küçük ülkeler sürekli olarak kendilerine şu soruyu sormalıdır: nasıl hayatta kalır ve yerimizi koruyabiliriz?

Diplomasi söylemine göre, uluslararası ilişkiler ileri görüşlü ilkelere dayanıyor. BM Sözleşmesi, bütün devletlerin “egemenlik eşitliğini” ortaya koyuyor ve ülkelerin “uluslararası anlaşmazlıkları barışçıl yollarla çözeceğini” beyan ediyor. Bağlantısızlar Hareketi, daha da istek uyandırıcı niteliğe sahip olan Bir Arada Yaşamın Beş İlkesine dayanmaktadır ve burada beş prensip bulunmaktadır; birbirlerinin toprak bütünlüğü ve egemenliğine saygı; karşılıklı barış; birbirlerinin içişlerine müdahalede bulunmama; karşılıklı fayda için eşitlik ve işbirliği; huzurlu bir şekilde bir arada yaşama. Bunlar, devletlerarası ilişkiler ve uluslararası hukuk normlarını tanımlayan önemli ifadelerdir.

Ancak pratikte uluslararası ilişkilerin yürütülmesi genellikle daha sert bir gerçeği yansıtıyor. Hangi ülkelerin hüküm sürdüğünü ve hangi ülkelerin gündemi belirlediğini tanımlayan unsur güçtür. Realpolitik, tam bir kanun olmasa da hiçbir zaman yok sayılmamaktadır. BM'nin kendisinde bile, Sözleşmenin ilkelerine rağmen güç unsuru diplomasinin merkezinde olmaya devam etmektedir. 15 üyesi bulunan Güvenlik Konseyi'nde 5 üyenin veto yetkisi vardır; ancak seçilen 10 üyenin bu yetkisi yoktur. P5'te bile bir saldırma düzeni vardır. Tüm vetolar eşit bir şekilde yaratılmaz. bunu konuşmak diplomatik olmasa da, herkes bazı vetoların diğerlerinden daha ağır olduğunu bilir. Durum böyledir. Ve bu iktidar hiyerarşisi küçük şeylerde bile kendini gösterebilmektedir. Uluslararası toplantılarınız olduğunda ve aile fotoğraflarınız çekildiğinde kim nerede duruyor belli olmuyor. Dikkatli bakarsanız, bir hikaye görebileceksiniz. İlk konuşmayı ya da son konuşmayı kimin yapacağı nasıl belirlenir; bu Başkan'ın kime kulak verdiğiğine

bağlıdır. Ülkeler delegasyonlarının hangi otellerde kalacağını ve kimin taşınacağını seçebilse bile, bu hangi ülkenin daha ikna edici olduğuna bağlıdır. Belki Çinlilerin "小国无外交", yani küçük ülkelerin dış politikaları yoktur demesinin nedeni budur, çünkü olayları şekillendiremezler, ancak dünyayı buldukları gibi kabullenmek zorundadırlar.

Thucydides'in "Peloponezyen Savaşı Tarihi" eserinde antik Batılı bir eşdeğeri de var. "Güçlü elinden gelenin en iyisini yapar ve zayıf olan çekmesi gereken acıyı çeker" şeklinde bilinen bir aforizmadır. Bu aforizmanın bağlamı anlatılmaya değer. Mora Yarımadası Savaşı, Atina ve müttefikleri ile Sparta ve müttefikleri arasındaydı. Atina, şehir devletlerinin Yunan dünyasındaki iki süper gücünden biri olan Delian Birliği'nin hakimiydi. Atina, zayıf bir ada devleti olan Melos'u Delian Birliği'ne katılmaya zorlamak istedi. Bu yüzden Melos'u istila etmek için bir ordu gönderdi ve savaştan önce delegeler ve elçileri, Melosluları boyun eğmeye ve haraç vermeye yoksa yok edileceklerine ikna etmek için gönderdi. Melos, Ege Denizi'nde küçük bir adadır. Meloslu Diyalogu, Thucydides'in Atinalıların söyleyecekleri ile, karşı argüman ve cevapların yeniden oluşturulmasıdır. Her iki tarafın motivasyonunun gücü ve düşüncelerinin bir analizidir. Meloslular, Atina'nın Melos'a saldırmaması gerektiği konusunda pragmatik ve ahlaki argümanlar ortaya koydu. Atina elçileri şu acımasız cevabı verdi: "Güçlü olan yapacağını yapar, zayıf olan ise çekmesi gereken acıyı çeker". Yine de Meloslular bunu reddetti. Böylece Atinalılar Melos'u yok etmeye, bütün erkekleri öldürmeye, kadınları ve çocukları satmaya başladılar. Bu, 2400 yıl önceydi, fakat bu modern dünyada tamamen yabancı olmayacaktır. Irak Kuveyt'i işgal ettiğinde ne olduğunu bir düşünün; Rusya'nın Kırım'ı ilhak etmesiyle daha yakın zamanda olanları karşılaştırın. Güç önemlidir.

Çıkarlarımızı İlerletmek

Küçük bir ülke olan Singapur, bunu kaderi olarak kabul etmeyi reddetti. Kendi kaderimizin efendisi olmaya kararlıyız. Dış politikamız gerçekçilik ile idealizm arasındaki dengedir. Dünyayı, istediğimiz gibi değil, olduğu gibi değerlendirmemiz gerektiğini biliyoruz. Ancak kendimizi savunmamız ve çıkarlarımızı ilerletmemiz gerektiğine inanıyoruz.

Tabii ki, temel çıkarlarımızın ne olduğunu ve bunların 50 yılda hiç değişmediğini açıkça belirtmeliyiz - dünyada barışı sağlamak; ülkelerin uluslararası hukuka saygı duyup uygun davrandığı bir uluslararası düzenin olması; birlikte çalışabileceğimiz bir dost ve müttefikler ağı kurmak; özellikle Güneydoğu Asya'da istikrarlı ve güvenli bir Asya-Pasifik bölgesine sahip olmak ve son olarak, egemenliğimizi ve geleceğimizi belirleme hakkımızı korumak.

Peki, Singapur bu ulusal çıkarları nasıl ilerletebilir?

Size bir başka eski Çin deyişini öneriyorum; Çinliler bütün bu sorunları uzun zaman önce çözdüler. Bu Konfüçyüs'ün klasik eseri "Büyük Öğrenme" den – 修身齐家治 国平天下 - gelmektedir; önce kişinin kendisini yetiştirmesi, sonra ailesini geliştirmesi, sonra iyi bir devlet kurması gerekir, bunlardan sonra bütün krallığı "天下" cennetin altında

sakin ve mutlu bir şekilde birleştirebilir. Bu, Konfüçyüs hükümetinin görüşüdür ve Çin ruhunun derinliklerinde bulunmaktadır. Bireyin erdeminden aileye, geniş topluma ve evrensel uyuma doğrudan bir bağ vardır. Singapur modern bir toplumdur, ancak kendimizle ilgili geleneksel değerleri korumak için çok çaba sarf ettik ve bu durum, çıkarlarımızı uluslararası alanda nasıl geliştirebileceğimizi ve nasıl düşünebileceğimizi zarif bir şekilde içeren zamansız bir bilgi olarak karşımıza çıktı. Singapur'da yurt içinde yaptıklarımızı üzerine başarılı bir dış politika kurulmuş bulunuyor ve önce evimizi düzene sokmalıyız ki sonrasında dış ilişkilerimiz gelişsin.

Dışarıdan başlayarak bunun üzerinde durmama izin verin. Öncelikle uluslararası düzeyde değer katmak isteyen ve kendimizi diğer ülkelerle alakalı kılan aktif ve yapıcı bir oyuncu olmak zorundayız. İkincisi, kendi bölgemizde, komşularımızla ortak bir hedef yaratmak zorunda olmamızdır. Üçüncüsü, Singapur, yurtdışında herhangi bir etkide bulunmak için bir ülke olarak başarılı olmaya devam etmelidir. Dördüncüsü, hem yurtiçinde, hem de yurtdışında Singapur'un tek bir vücut olarak birleşmiş olması başarıyı sağlayan bir faktördür.

Uluslararası Arenada Yapıcı Oyuncu

İlk önce uluslararası olarak aktif ve yapıcı bir oyuncu olmak zorundayız.

Diplomasi birçok konuyu kapsıyor ve onlarca platformda gerçekleşiyor. Diplomatlar, zamanlarını birbirleriyle tanışarak, çay içerek, toplantılar yaparak; savaş ve barış, ticaret, çevreyi korumak, kültürel ve sosyal işbirliği, insanların uğraşlarının hemen her alanı gibi konularda birbirleriyle konuşuyor ve birbirlerini etkilemeye çalışıyor gibi görünüyorlar. Küçük bir ülke olarak, her yerde bulunamayız, ancak temel platformlarda ve temel konularda, örneğin çıkarlarımızın söz konusu olduğu BM, DTÖ, APEC gibi örgütlerde, hazır bulunmamız gerekiyor.

Bu sorunların çoğu çok uzun bir süre devam ediyor. İklim değişikliği ile ilgili müzakereler yıllardır devam ediyor; çok taraflı ticaret anlaşmaları, örneğin Doha Raundu 2001 yılında başladı ve uzun süre devam edebilir. Bu uzun bir süreçtir, ancak bu süreçte periyodik olarak, bu konularla ilgili uluslararası konferanslar yapılmaktadır ve daha sonra bir titizlik durumu meydana gelecektir, burada yoğun müzakereler ve son dakika anlaşmaları, uykusuz geceler sizi beklemektedir. Dolayısıyla, bu tür senaryolarla politikamızı ve yönümüzü yıllarca korumak, ilgi alanlarımızı sabırla ve incelikle güvence altına almak için stratejik bir anlayışa sahip olmakla birlikte, bu konferanslar ve katılımlar sırasında taktiksel cevap vermeyi de bilmemiz gerekiyor.

Biz ne yapıyoruz? Öncelikle, diğerleriyle, özellikle diğer küçük devletlerle ortak bir sebep yaratırız. Bireysel olarak, sesimiz zayıf olabilir, ancak topluca, seslerimiz artacak ve kendimizi duyurabileceğiz. Bu yüzden BM'de Küçük Devletler Forumu'nu (FOSS) oluşturduk. Küçüğüz ama sayıca oldukça fazlayız. 10 milyonun altında nüfusa sahip olan ülkeleri FOSS altında bir araya getirdik. Gayri resmi olmasına rağmen tüm dünyada

105 FOSS üyesi vardır. Buluşuruz, tartışırız ve belli konulardaki ortak duruşlarımızı geliştiririz ve deneyimlerimiz ile stratejilerimizi paylaşıyoruz. Bu, küçük bir devletler grubudur. Tarafımızdan kurulan diğer kurumsa Global Yönetişim Grubudur. Gayri resmi bir koalisyon üzerinden bu kez küresel yönetim hakkında görüş alışverişinde bulunmak için 30 küçük ve orta ölçekli devlet birleşmiştir. Bu ne anlama geliyor? Bu, finansal kuralların, yani G20'yi daha kapsayıcı, şeffaf ve temsili bir grup haline getirmek için IMF dünya bankası için gerekli olan ekonomik politikaların G20 süreçlerinde beslenebileceği anlamına gelmektedir. Yani kendimizi duyurmak için yapabileceğimiz ilk şey, başkaları ile ortak sebep oluşturmaktır.

İkincisi, gelişmeleri önceden tahmin etmek, kendimizi konumlandırmak, çıkarlarımızı korumak ve sürekli olarak ileriye bakmaktır. İşlerin hangi yöne gideceğini tahmin edemediğiniz bu belirsiz zamanlarda bu özellikle önemlidir ve birden fazla olasılığa hazır olmanız gerekir. Örneğin, Çin ile Chongqing şehrinde üçüncü Hükümetten Hükümete (G-to-G) projesine başlıyoruz. Bu bizi Çin'in "Bir Kuşak, Bir Yol" projesinin bir ucunda konumlandırarak. Böylelikle Singapur, İpek Yolunun Çin'den başlayıp Avrasya'dan geçen "kuşak" ve Güneydoğu Asya'dan geçen "yol" kısımlarının bir parçasıdır. Bu, değerli bir konumdur.

Bir başka örnek olarak, Kuzey Denizi rotası Kuzey Kutbu buzulları eridikçe neler olabileceğini öğrenmek için Kuzey Kutbu Konseyi'ne gözlemci olarak katıldık. Arktik İlişkileriyle ilgisi olmayan bir ekvator ülkesi düşünmezsiniz; ama burada olmamızın da bir nedeni var. Büyükelçimiz Sam Tan, bu konuda çok çalıştı ve Kuzey Kutup Dairesi'nde Kutup Konseyi'nde pek çok dost edindi. Bu konu bizi ilgilendirmektedir. Belki yarın olmayacak. Gerçekleşebilir veya gerçekleşmeyebilir. Ama muhtemelen olacaktır ve eğer olursa biz de orada olacağız. Bunlar, konumumuzu korumak için ilgilendiğimiz küçük konular niteliğindedir.

İlgili kalabilmek için yapabileceğimiz üçüncü şey ise masaya bir şey getirmektir. Dağıtılacak paramız yok ve başkalarını zorlayacak gücümüz yok. Fakat meselelerde uzmanlaşırız, yapıcı fikirler getiririz ve ekibimizdeki her diplomat tartışmalara bir şeyler katar.

BM Deniz Hukuku Sözleşmesi (UNCLOS) müzakere edilirken, bir nesil önce yaptığımız şey buydu. Anlaşma 1982'de imzalandı. Şimdi Özel Yetkili Büyükelçimiz ve usta bir diplomatımız olan Profesör Tommy Koh, Üçüncü Deniz Hukuku Konferansı Başkanı olarak görüşmelerde merkezi bir rol oynamıştır. Konferansın, 30'lu yaşlarının başında olan, pratikte en genç üyesiydi. Profesör Jayakumar ve sanırım ben BM Daimi Temsilciliği görevindeyken Profesör olan Adalet Bakanı Chao Hick Tin, ortak çıkarlarımızı zorlamak için "karayla kilitlenmiş ve coğrafi olarak dezavantajlı devletler" koalisyonunda lider roller oynamıştır. "Kilitli ve coğrafi olarak dezavantajlı bir devlet" nedir diye soracaksınız. Benzer düşüncelere sahip ülkelerin koalisyonu, aynı ilgi alanlarına sahiptir. Kilitli bir devlet, Laos, Moğolistan veya Çad gibi ülkelerdir;

dünyada bunlardan birkaç örnek bulunmaktadır. Coğrafi olarak dezavantajlı bir devlet, Singapur'a benzer. Etrafımızda okyanuslar var, ancak bu okyanusları isteyen diğer ülkelerle çevriliyiz; bu bizim için bir dezavantajdır. Bu nedenle, kilitli ülkelerle benzer çıkarlarımız vardır. Bu nedenle, UNCLOS müzakerelerinde etkisiz olmayan, kilitli ve coğrafi olarak dezavantajlı bir baskı grubumuz var. Ekonomik yaşam çizgimiz olarak deniz ticaretine bağımlı küçük bir ada devletiyiz. Seyrüsefer serbestisi ve uçuş haklarını savunmak zorunda kaldık. UNCLOS antlaşması bu haklar için sağlanmış ve deniz alanları ile ilgili talepler ve deniz alanlarında izin verilen faaliyet türleri için önemli bir yasal referans noktası haline gelmiştir. UNCLOS, devletlerin hakları ile milletler topluluğundaki diğer ülkelerin hakları ve çıkarları arasında dikkatli bir denge kurarak anlaşmazlıkların barışçıl bir ortamda düzenlenmesi ve çözülmesi için yollar sağlamaktadır. UNCLOS'a sahip olmamızın bir diğer nedeni ülkelerin Güney Çin Denizi'nde karşılaştığı sorunları düşünecek ve tartışacak bir çerçeve yaratmasıdır.

UNCLOS bir nesil önceydi. Ancak son zamanlarda Paris'te gelecek hafta yapılacak olan büyük toplantı da dâhil olmak üzere iklim değişikliği müzakerelerine benzer konulara aktif olarak katılıyoruz. Singapur neredeyse hiç sera gazı üretmemektedir. Singapurlular nefes almayı bıraksa bile, küresel ısınmaya herhangi bir etkisi olmazdı. Ancak İklim Değişikliği Elçilerimiz bu konuda aktif rol oynamış ve destek için lobi yapmayı ve gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında bir köprü görevi görerek bizi faydalı ve alakalı hale getirmiştir. Bakan Vivian Balakrishnan, Çevre ve Su Kaynakları Bakanı olarak bir önceki görevinde kilit rol oynadı. Geçtiğimiz yıl Peru, Lima'da bir Partiler Konferansı yapıldı, Bakan Vivian iki “Başkanlık Dostundan” biriydi, diğer dost ise Norveç'ti ve Başkanlık Dostu, Başkanlığın çalışmasına yardım etmesi gereken kişi anlamına geliyor. Konferansın olumlu, kesin bir sonuçla sonuçlanmasına olanak tanıyan bir anlaşma üzerinde fikir birliği oluşturmak için perde arkasında birlikte çalıştılar ve süreci ilerletip Paris'e götürerek, anlaşma olabildiğini sağladılar. Küçük olsak da yapabileceğimiz katkılar büyüktür.

Zaman zaman, örneğin Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP) gibi daha önemli sonuçlara yol açan küçük inisiyatifler alabildiğimiz için şanslıyız. Bu hikaye, dört küçük ülkenin Asya Pasifik'te “Pasifik 4” (P4) ülkeleri adı verilen bir Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalamasıyla başladı. Dört küçük ülke Singapur, Brunei, Şili ve Yeni Zelanda idi. Dünyada ümit vaat eden bir STA olmasını isterseniz, akla gelen ilk dördü bu ülkeler olmayacaktır, ancak aynı fikirde ve aynı amacı olan bir dördüldür. Birbirleriyle olan ticaretleri mütevazı idi. P4 STA'nın dünya ticareti üzerindeki toplam etkisi önemli değildi. Ancak P4'ü, diğer Asya Pasifik ülkelerinin daha sonra katılabileceği ve Asya Pasifik'te önemli bir serbest ticaret düzenlemesi haline gelebilecek bir çekirdek oluşturması umuduyla yaptık. Ve gerçekten de öyle oldu. Daha fazla ülke bunun bir parçası olmak istedi ve ilgi duydular (Avustralya, Kanada, Peru, Vietnam). Sonra Amerika geldi ve bu oyunu tamamen değiştirdi. Sonra, geç de olsa Japonya geldi, ama hızlı bir etkileri oldu. Böylece, ABD ve Japonya da dahil olmak üzere küresel

GSYİH'nın yüzde 40'ını oluşturan 12 lkeli TPP grubu meydana geldi. TPP, bir çirkin ördek yavrusu gibi kuğuya dönüştü. TPP, P4'ten tamamen farklı görünüyor; ölçek ve başarmak istedikleri bakımından tamamen farklı. nemi sadece ekonomik değil, aynı zamanda stratejiktir. ABD ile Asya arasındaki bağları derinleştirir, daha bütünleşik ve istikrarlı bir bölge oluşturur ve Asya Pasifik'in nihai, hatta daha iddialı serbest ticaret bölgesine giden yoldur. Dolayısıyla, TPP'nin liderliğini talep edemeyiz, ancak TPP'ye yol açan süreçle bir ilgimiz olabilir.

Çalışmamız gereken ilk seviye budur. Uluslararası olarak kendimizi alakalı kılabilir ve katkı sağlayabiliriz.

Bölgemizdeki İşbirliği ve İstikrarın Artırılması

İkincisi, yakın bölgemiz olan Güneydoğu Asya'da bulunan ülkeler arasında iyi ilişkiler geliştirmeliyiz.

ASEAN dış politikamızın temel taşıdır. ASEAN ortaklarımızla aktif olarak çalışıyoruz, ASEAN projelerine katılıyoruz, ASEAN'da Kamboçya, Laos, Vietnam veya Myanmar gibi daha az gelişmiş ülkelere, ASEAN Entegrasyon Girişimi (IAI) yoluyla gelişim açıklarını kapatmaları konusunda yardım ediyoruz. Ve ASEAN yeleri arasında ekonomik entegrasyonun peşinde koşmak ya da birçok ASEAN lkesi tarafından paylaşılan bir sorun olan sınır açan kirlilikler ile mücadele etmek gibi ortak meseleler konusunda bir ASEAN fikir birliği oluşturmak üzere çok çalışıyoruz.

Biz ASEAN'ın küçük ülkelerinden birisiyiz. Baskın bir konumda değiliz ama kendi görevimizi yapıyoruz. Ayrıca ASEAN'ı daha geniş forumlarda, ASEAN dışında, daha geniş bölgesel ve çok taraflı forumlarda etkili ve güvenilir bir oyuncu haline getirmek için çalışıyoruz. Örneğin, Doğu Asya Zirvesi'nde, ASEAN Bölgesel Forumu, DT veya BM. Bu platformlarda ASEAN lkelerinin çıkarlarının çoğu zaman aynı çizgide olması, Singapur'a ASEAN ortaklarıyla birlikte, masanın karşısında onlara karşı müzakere etmek yerine, birlikte çalışarak katkı yaratma şansı vermiştir. Bu süreçte, yan yana çalışarak birbirimizle daha yakın bağlar kurmaktayız.

Elbette, ASEAN diplomasisi her zaman işbirliğini geliştirmekle ilgili değildir. Zaman zaman Güney Çin Denizi'nde olduğu gibi anlaşmazlıkları yönetmemiz gerekiyor. Singapur talep sahibi bir devlet değildir, fakat önemli menfaatleri vardır; seyrüsefer serbestisi, anlaşmazlıkların barışil çözümü, uluslararası hukuka saygı gibi. Bizim de oynayacağımız bir rol var, nkn önümüzdeki üç yıl içinde ASEAN-Çin Diyalog İlişkileri koordinatörlüğünü yapacağız. Koordinatör olarak dürüst bir aracı niteliğinde olmayı hedefliyoruz ve tüm taraflara adil ve açık davranıyoruz; bunun nedeni, amacımızın sadece bölgedeki istikrarı ve barışı korumak değil, aynı zamanda güvenilir bir ülke olma konusundaki itibarımızı ve ASEAN'ın güvenilirliğini zor güvenlik sorunlarıyla baş edebilecek etkin bir organizasyon olarak geliştirmek olduğu içindir.

ASEAN içerisinde en yoğun ilişkilerimiz yakın komşularımız olan Malezya ve Endonezya ile olacaktır. Geçtiğimiz hafta, Başbakan Najib ile Kuala Lumpur'daydım ve bir sergi açılışı yaptık. Buna Titian Budaya, yani köprü kültürleri denirdi. Sanat ve kültür yoluyla 50 yıllık Singapur-Malezya dostluğunun ortak kutlamasıdır. Ben bir konuşma yaptım ve sonrasında Başbakan Najib de konuştu. İlişkimizi bir Malay atasözü olan 'bagai aur dengan tebing'e benzettim; nehir kıyısında yetişen bambular gibidir, birbirlerine güvenirlir. Bambu nehir kıyısına takılır ve bambunun kökleri nehir kıyısını bir arada tutar. İkisi de birlikte yaşar ve hayatta kalmaya çalışırlar.

Singapur ve Malezya birbirlerine bağlılar ve birbirimizle çalışmak zorundayız. Bu yüzden Singapur, en büyük ekonomik ortaklarımız olan Malezya ve Endonezya ile ilişkilerimizi güçlendirmek için çok çalışmaktadır. Güvenlik, çevre, turizm ve birçok alanda işbirliği yapıyoruz. Vatandaşlarımız tatil veya iş için birbirlerinin ülkelerini ziyaret ediyorlar.

Ama elbette, bunlar karmaşık ilişkiler ve kaçınılmaz olarak, zaman zaman, sorunlar ortaya çıkacak ve ne zaman ortaya çıkarlarsa, daha geniş ilişkilerimizi etkilemeden veya gerginliği arttırmadan bunları çözmeyi hedefliyoruz. Pedra Branca ile bu şekilde başa çıktık. Unutmuş olabilecekler için, bu Horsburg Deniz Feneri'nin bulunduğu Pedra Branca adasının egemenliği konusunda Malezya ile çıkan bir anlaşmazlıktır. Anlaşmazlık 1979'da başladı. Her iki taraf için de bu zor bir konu, ancak konuyu Uluslararası Adalet Divanı'na (ICJ) götürmeyi kabul ettik ve nihayet 2008'de anlaşmazlığın başlamasından yaklaşık 30 yıl sonra, ICJ bir karar verdi. Her iki ülke de kararı kabul etti ve bağlarımızı etkilemesine izin vermedi. Günümüzde Yüksek Hızlı Tren gibi kazan-kazan projelerinde birlikte çalışmaya devam ediyoruz.

Endonezya ile de birçok işbirliği alanımız var ve onları Başkan Joko Widodo'nun yönetimiyle daha da ileriye götürmeyi umuyoruz. Bu, dış politikamızın ikinci kademesidir ve yakın komşumuz olan Güneydoğu Asya bölgesini – ASEAN –ilgilendirmektedir.

Singapur'un Başarısını Sağlamak

Aktif ve etkili bir dış politika için üçüncü temel, Singapur'un bir ülke olarak başarılı olup olmadığıdır. Ne demek istiyorum? Bu, zenginleşen bir ekonomi anlamına gelir; insanlar barış ve uyum içinde yaşar, ülke iyi yönetilmeli ve özellikle güvenli bir ülke olmalıdır, ancak bu şekilde kendimizi savunabilir ve kararlılık gösterebiliriz.

Başarısız bir devletin etkili bir dış politikası olamaz. Diplomatlar çok zeki olabilir; bazen öyledirler. Birleşmiş Milletlerde sık sık yaptıkları gibi etkili konuşmalar yapabilirler. Ancak, ülke bir karmaşa içindeyse, kimse onları ciddiye almayacaktır.

Singapur'un ekonomisi zenginleştiğinden, diğerleri bizimle iş yapmak istiyor. Toplumumuz uyum içinde yaşadığı ve konut, sağlık veya su temini gibi birçok

sorunumuza çözümler bulunduğu için diğerleri yüksek derecede saygı duyuyor ve ilgili bazı fikirler oluşturmak konusunda örnek alıyor.

Bu yüzden uzmanlığımıza ve itibarımıza önem veren projelerde birçok ülke ile işbirliği yapıyoruz ve bu, işletmelerimiz ve insanlarımız için fırsatlar yaratıyor. Çin'de G-to-G projelerimiz ve Suzhou Endüstri Parkı, Tianjin Eko Şehri ve şimdi Chongqing Batı Bölgesi Projesi var. Endonezya'da, Vietnam'da ortak girişim sanayi parklarına sahibiz; bu, Vietnam'da VSIP, Vietnam - Singapur Endüstri Parkı olarak adlandırılmaktadır. "S" kısmı markalama açısından bir değerdir. Hindistan'da, şirketlerimiz kısa süre önce, Andra Pradeş eyaletinin yeni başkenti olarak yeşil bir alan olan Amaravati'yi ustalıklı planlamıştır. Su ve hizmet şirketlerimiz Asya, Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da tesislere sahiptir. Bu yüzden bir ülke olarak başarılı olmak zorundayız.

Fakat diplomasinin kelimelerden başka bir şeyle desteklenmesi gerekiyor. Kelimeler gerçekten önemlidir. Singapur, sözleri çok ciddiye alıyor. Sayın Rajaratnam, hem konuşmaları, hem de polemikleri tanıyan usta bir söz yazarıydı. Sözleri çok ciddiye alıyoruz. Verdiğimiz ifadelerdeki her bir kelimeyi tartıştık. Girdiğimiz her bir anlaşmayı onurlandırıyoruz ve başkalarından da aynısını bekliyoruz. Gazeteler sözlerimizi yanlış anladığında veya yanlış yansıttığında, bunları düzeltmek konusunda büyük sıkıntı yaşıyoruz. Ancak kelimeler bizim için önemlidir, çünkü biz küçük bir ülkeyiz. Bir Fin diplomatının eskiden söylediği gibi; "Küçük bir ülke olarak, tek silahımız sözler ve anlaşmalardır".

Bunları ciddiye alıyoruz, ancak sonuçta, sözlerin de eylem, sonuç ve neticelerde gerçekleştirilmiş olması gerekiyor. Bu nedenle, sağlam bir savunmaya sahip olmamız ve başarısızlık durumunda Singapur'u koruyabilmemiz önemlidir. Bu nedenle, güçlü ve yetenekli bir Singapur Silahlı Kuvvetleri (SAF) kurmamamız dış ilişkilerimizde ve dış politikamızda hayati bir katmandır. Neyse ki buna sahibiz. SAF, öfkeyle ateş etmeden Singapur'un güvende kalmasına yardım etmiş ve 50 yıl boyunca diğer ülkeler tarafından ciddiye alınmamızı sağlamıştır. Umarım uzun yıllar bu şekilde devam eder.

Singapur başarılı bir ülke oldu, ancak bunun sonlanmasına asla izin vermemeliyiz. Asla başkalarından üstün olduğumuza ya da sorunlarını nasıl çözeceğimizi diğerlerinden daha iyi bildiğimize inanmayın. Başkalarının problemlerini çözmek bir yana, kendi problemlerimizin tamamını da henüz çözemedik. Tepede olan bir yer veya ışık gibi davranmıyoruz, kendimizi diğer her ülkenin izlemesi gereken bir örnek olarak ortaya koyuyoruz. Kendi problemlerimizi çözüyoruz, kendi yolumuzda başarılı oluyoruz, iyi komşular ve dostlar olmaya çalışıyoruz ve başkaları için anlamlı, ama mütevazı bir şekilde dünyadaki yerimizi anlıyoruz. Diğer ülkelerin, bizim sahip olamadığımız birçok gücü var. Nüfusları bizim kadar yetenekli, durumları genellikle farklı, geçmişleri farklı ve zorlukları daha karmaşık durumda. Başkalarının bizden bir şeyler öğrenmeyi umduğu gibi, biz de her zaman başka bir ülkeden biriyle tanıştığımızda yeni bir şeyler öğrenmeye istekli olmalıyız.

Birlik Olmuş İnsanlar

Dördüncüsü, başarılı olmak için, birlik olmalıyız; siyasi olarak birleşmiş ve aynı zamanda uyumlu, çok ırksal bir toplum olarak birlik halinde olmalıyız.

Siyasi olarak birleşmeliyiz. Bu, iç politika veya siyasi muhalefet olmadığı anlamına gelmez. Bu, vatandaşların Hükümeti idare etmek istedikleri kişilere seçimlerde oy kullanmaları ve Singapur'un dünyadaki temel çıkarlarını anlayabilecek ya da dış ve siyasi destek kazanmak için Singapur'un temel çıkarlarını baltalamayacak bir muhalefetimiz olduğu anlamına geliyor. Bu, seçimlerden sonra, özellikle diğer ülkelerle bir araya geldiğimiz anlamına geliyor.

Bunun gibi muhalefet partilerimiz oldu. Şu anda emekli olan Bay Chiam See Tong iç anlaşmazlıklar, tartışmalar ve politika perspektifleri kapsamında resmi bir delegasyonda çalıştığında veya Parlamenter delege olarak yurtdışına seyahat ettiğinde, Singapur için ayağa kalkar ve gereken şeyleri söylerdi. Singapur'da gerçekten geçerli olması gereken norm budur.

Siyasi istikrar bizim için belirli bir yolda ilerlemek ve milli çıkarlarımızı net bir şekilde anlamamızı sağlamak, bunu da uzun süre tutarlı bir şekilde sürdürmek için önemlidir. Bunu yapabilirsek, eksikliğimizi telafi edebilir ve güvenilir bir ortak olacağımız konusunda başkalarına güven verebiliriz. Siyasi rüzgârın değiştiği gibi politikanın kırılğan olduğu diğer ülkelere bakarsanız, dış politika da sık sık değişmektedir. Bu, başkalarının onunla çalışmasını çok daha zorlaştırır, çünkü bir hükümet kurulduğunda, bir sonraki hükümetin vazgeçmeyeceği ve devrilmeyeceğinden emin olamazlar. Dahası, diğer ülkelerin sizden faydalanmasını kolaylaştırır, çünkü hükümetinizi bir total ördek gibi görerek, sizin güç kaybetmenizi bekleyebilirler.

Öyleyse, etkili bir dış politika için politik olarak bir araya gelmeliyiz. Dış politikamızı yürütürken bölünmememiz başkaları tarafından ezilmememiz ve ırk, dil ve din ne olursa olsun birleşmemiz gerekiyor. Hintli Singapurlular, Malaylı Singapurlular veya Çinli Singapuralılar olabiliriz, ama her şeyden önce Singapurluyuz. Singapur, dünyayı görmeli ve Singapur'un çıkarlarını ve ortak çıkarımızı iletmelidir. Hindistan, Çin ve Güneydoğu Asya'da etnik gruplarımızla yurtdışındaki ilgili gruplar arasında kültür, dil, ırk, akrabalık bağları bulunmaktadır. Aslında her durumda, denizaşırı grup Singapur'daki gruptan daha büyüktür. Dünyada bir milyardan fazla Çinli var; iki, üç milyonu Singapur'dadır. Hintliler ve Malaylarla da durum aynı. Sadece etnik gruplardan değil, aynı zamanda dini gruplarımızdan da (Hindular, Müslümanlar, Hristiyanlar, Budistler veya hepsi) yurt dışında büyük topluluklar bulunmaktadır. Bu bağlar bir kazançtır; çünkü Çin, Hindistan, Güneydoğu Asya veya Orta Doğu'daki ortakları anlamamıza ve birlikte çalışmamıza yardımcı olurlar. Yine de, etnik veya dini çekimler bizi bu ilkel fay hatları boyunca bölerse güvenlik açığı oluşturabilir. Öyleyse, ırksal ve dini uyumumuzda çalışmaya devam etmeli ve ortak Singapur kimliğimizi güçlendirmeliyiz.

Artık çok daha uyumlu bir toplumuz ve çok daha güçlü bir Singapur kimliğine sahibiz, ancak bu kolay olmadı. 1970'lerde Çin masa tenisi takımı Singapur'a geldi; bu bir ping pong diplomasisiydi. Singapur ekibine karşı oynadılar ve Singapur, Çin ekibini alkışladı. 1984'te Hint birlikleri Amritsar'daki Altın Tapınağa saldırdılar, ve tepki geldi. Indira Gandhi, Sikh koruması tarafından öldürüldü ve Singapur'da tepki aldı. Yani dışsal olaylar, eşit olmayan bir şekilde toplumumuzun farklı bölgelerinden bizi etkiliyor. Bugün kimliğimiz daha açık, daha güçlü, Singapurlu olmaktan gurur duyuyoruz. Birkaç ay önceki Güneydoğu Asya Oyunlarında (SEA), müzik sona erdiğinde, kalabalık Majulah Singapura'yı söylemeye devam etti! Bence bu güzel bir şey, ama bizim için ulusal kimlik her zaman devam eden bir çalışma olacak.

İrk veya dinin yanlış anlaşılmasına yol açabileceği diğer ülkelerle olan ilişkilerimizde çok dikkatliyiz. Mesela Çin ile olan ilişkilerimiz çok iyidir. Ancak Singapur olduğumuz, onların Çin oldukları ve farklı ülkeler olduğumuz çok açık. Başkan Xi Jinping'in Taiwan hakkında dediği gibi değiliz; 打断骨头精相连; tendonları bir arada kalan, ancak kemikleri kırılabilen iki ülke. Liderlerimizin çoğu Mandarin bilmesine ve konuşmasına rağmen, Singapur liderleri, Çinli liderlerle resmi toplantılarda görüştüğünde, İngilizce konuşur ve tercüman kullanırlar.

Bu önemli bir ilkedir. Diğer ülkeler bunu fark etmeyebilir ve birçok Singapurlu Çin kökenli olduğundan, Singapur'un bir Çin toplumu olduğunu düşünebilir. Örneğin, uluslararası toplantılarda bazen liderlere ulusal kıyafet giyen rehberler verilmektedir; böylece kimi takip edeceğinizi, nereye gideceğinizi bilebilirsiniz. Singapur'a gönderilen rehber zaman zaman kırmızı bir Çin Cheongsam'ı giyecektir. Cheongsam zariftir, ama bizim ulusal kıyafetimiz değildir!

Bir keresinde bir Japon Başbakanına, Singapurlu bir Çinlinin, Çinlilerden farklı olduğundan bahsettim. Bunun sebebini anlatmaya çalıştım. Beni dikkatli bir şekilde dinledi. Tercümana şaşkınlıkla döndü ve "Çinli Çinli ne anlama geliyor?" diye sordu. Onun için yabancı bir kavramdı. Çinliler Çinlilerdir. Çinli Çinli nedir. Ancak farklı etnik Çinli gruplar bulunmaktadır ve aralarındaki ayrım, çok ırksal bir toplumda bizim için kritiktir.

Bu Singapur'a özgü bir konu değil. Amerika'da Henry Kissinger Yahudi olabilir, İsrail ABD'nin yakın bir müttefikidir, ancak Henry Kissinger ulusal Güvenlik Danışmanı ve ABD Dışişleri Bakanı olduğunda İsrail'in çıkarları için değil ABD'nin çıkarları için hareket etti. Ve Mısır'la barış anlaşması yapmak için İsrail'i oldukça zorladı.

Singapur'da da Hint etnik kökenli beş Dışişleri Bakanımız vardı ve hepsi Singapur bakış açısına sahipti ve Singapurlular olarak ülkenin çıkarlarını temsil ettiler.

Seçim ve İnanç

Sonunda hem dış etkimiz, hem de iç birliğimiz ve başarımız, Singapur'un bireysel vatandaşları olarak inancımıza dayalıdır. Singapurlu olmak, ayağa kalkmak ve parlayan kırmızı bir nokta olmak istediğimizi göstermeliyiz.

Sayın Rajaratnam'ın dediği gibi; “Singapurlu olmak, soyluluk değildir, seçim ve inanç meselesidir”. Bu seçimi yaparsak ve Singapur'un hüküm sürmesini istediğimiz inancına sahipsek, gerisini getirebiliriz.

Diğerleri de, Singapurluların bunun bir mahkumiyet olup olmadığını, içimizde kavga edip etmediğimizi, aynı zamanda içimizde bu kalbe sahip olup olmadığımızı görenek ve sadece kendi başarılarına odaklanan insanlar olarak bizi izliyor. Askerlerimizin, Tam Zamanlı Ulusal Hizmette (NS) bulunanların ve NS birimlerindeki kişilerin neye önem verdiğimiz ve inandıklarımız için mücadele etme isteğimize uyum sağladığını göstermektedir. Birbirimize ve komşularımıza nasıl yardım ettiğimizi gösterir. Örneğin, Endonezya'da tsunami olduğunda Singapur Silahlı Kuvvetleri (SAF) insanları kurtarmak, malzeme dağıtmak ve yardım getirmek için oraya gitti. Son zamanlarda Relief.sg ve Let's Help Kalimantan'dan gönüllüler, bölge halkına maskeler vermek üzere Kalimantan ve Sumatra'ya gittiler. Uluslararası örgütlerle ve Endonezya hükümetiyle de çalıştılar ve küçük ama somut bir şekilde değişimi sağladılar. Evet, yerimizi koruyoruz ve kendi insanlarımıza özen gösteriyoruz, ancak insanlarımız dar görüşlü değiller. Ruhun cömertliğini göstermek ve başkalarına şefkatli davranmak zorundayız.

Bu, Sayın Rajaratnam'ın başarılı bir Dışişleri Bakanı olmasının sebeplerinden biriydi. Singapur'un çıkarları için savaştığından aynı zamanda başkalarına da değer verdi ve anlaştı; diğer ülkelerden diğer Dışişleri Bakanlarıyla konuştu ve onlarla ilişkiler kurarak, iki taraf için de önemli olan konularda ilerleme sağlayabildi.

Bu yüzden dar bir bakış açısıyla bile olumlu bir sonuç alınmıştır. Fakat aslında bizim Singapurlu olmamız ve diğerlerine karşı cömert davranmamız, Singapur ruhunun bir parçası. Eğer inancımız varsa, zihniyetimiz tamamsa, o zaman gerisi gelecektir. Biz birlik olmuş insanlar olacağız; Singapur için bu şekilde başarıya ulaşabiliriz. O zaman Singapur olarak etkili bir dış politika yapabilir ve küçük kırmızı noktamızın dünyadaki parlaklığını koruyabiliriz.

Çok teşekkür ederim.

ASEAN: HAYATI AMA SINIRLI

Bilahari Kausikan⁸

Son konuşmam Malezya ve Endonezya ile ilişkilerimizin bazı temel yapısal gerçekleriyle ilgiliydi. Küçük bir şehir devleti, amacına uygun kalabilmek için komşuları gibi olamaz, olağanüstü olmalıdır. Aykırı olmalıyız. Büyük Çin dışında etnik çoğunluğu Çinli olan tek egemen devlet olmamız ve ayrıca hiyerarşik olmayan bir şekilde yatay olarak düzenlenmiş bir devlet yapısına sahip olmamız, benzersiz oluşumumuza ve olağanüstü olmanın komplikasyonlarına katkıda bulunuyor. Olağanüstü olmak bizim evrensel olarak sevilmemizi sağlamaz.

Bu faktörlerin etkisi en çok da yakın komşularımız konusunda belirginleşmektedir. Ancak, Güneydoğu Asya'daki diğer ülkelerle olan ilişkilerimizde de hiçbir zaman tamamıyla eksik olamamakla birlikte, diğer ülkelerde bu etkiler kendilerini daha az belirgin bir şekilde ortaya koyuyorlar. Malezya ve Endonezya örneğinde olduğu gibi ilişkilerin sürdürülmesinde öncü olmak yerine bu ilişkilerde ikincil bir rol üstlenmektedir.

2006 yılında, Temasek Holdings, Shin Corp'taki %49 oranındaki hisseyi o zamanki Tayland Başbakanı Thaksin Shinawatra'nın ailesinden almayı planladığını açıkladığında tartışma çıkmıştı. Tartışma, öncelikle Tayland yerel unsurları tarafından beslendi. Ama o zaman merak etmişim ve bugün hala merak ediyorum, eğer bir Endonezyalı ya da Avustralyalı ya da Japon şirketi Shin Corp.'ta bir hisse satın almayı planlasaydı aynı seviyede tartışmalar yaşanır mıydı?

Etnik yapının etkisi, Güneydoğu Asya dışındaki ülkelerle olan ilişkilerimizde bile tam olarak yok olmuş değildir. Bu, örneğin ABD ve Japonya ile olan ilişkilerimizde, özellikle de bu ülkelerin Çin ile ilişkilerinin genellikle daha gergin olduğu dönemlerde, hep altta var olan bir etkiye sahiptir.

1966'da Japonya'yla diplomatik ilişkiler kurduk. İlişkilerimiz 2000'lerin başlarına kadar belirgin değildi, ancak ASEAN ülkeleri boyun eğmesine rağmen, Japonya'nın Güvenlik Konseyi'nin yeni bir Kalıcı Üyesi olma hedefine olan desteğimizle Çin baskıları karşısında sağlam durduğumuzda bu değişti. Japonya bizi bir 'Çin ülkesi' olarak düşünmeyi bıraktı. Bunu biliyorum çünkü kıdemli bir Gaimusho yetkilisi bana bunu söyledi. Yine de, bu algı devam ediyor. Sadece birkaç ay önce bir Japon Bakanı, çok taraflı bir toplantıda Mandarince konuşan Bakanlarımızdan birinin konuşmalarına kulak misafiri oldu ve böylece buna garanti edilenden daha fazla önem verdiğini belirtti. Bakanımız bir grup Zaobao gazetecisiyle konuşuyordu. O sırada hangi dili kullanmalıydı? Svahili dilini mi?

---

⁸ Sayın Bilahari Kausikan emekli bir diplomattır. Dışişleri kariyeri süresince Sayın Kausikan Singapur'un Birleşmiş Milletler Daimi Temsilcisi ve Rusya Büyükelçisi olarak görev yapmış, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarlığında da bulunmuştur. Kendisi şu anda Orta Doğu Enstitüsü Başkanındır. Bu konuşma, Ocak 2019'da Singapur Ulusal Üniversitesi Dışişleri Pratikleri Konferans Serisi'nde yapılmıştır.

Zaman zaman, Amerikan yetkilileri, çeşitli derecelerde incelikli kurnazlıklarla, ABD güçlerinin Çin ile bir çatışma durumunda tesislerimizi kullanmasına izin verilip verilmeyeceğini soruyor. Bizim dürüst cevabımız, bunun şartlara bağlı olduğudur. Bu varsayımsal olarak cevaplanabilecek bir soru değildir. Ancak bunun altında yatan ifade edilmeyen ve ısrarlı bir soru, demografimizin politikaya etkisinin ne olduğudur.

Diğerlerini “üçüncü Çin” olmadığımızı ve dış politikamızın bağımsız olduğuna ikna etmek için çok zaman ve enerji harcadık. Ve biz bunu yaparken önemli ölçüde ilerleme kaydettik. Ancak bu her zaman kesin bir sonu olmayan devam eden bir çalışma olacaktır.

Küçük bir şehir devleti olmanın kaçınılmazlığı ile olağanüstü olmakla anlamlılığını korumak arasındaki gerginlik, sadece başka bir sıradan Güneydoğu Asya ülkesi olunmaması ve coğrafi olarak Güneydoğu Asya'da bulunmanın değiştirilemez gerçeği, Singapur olmanın varoluş şartlarıdır. Bu asla yok olmayacaktır. Sadece idare edilebilir.

Peki bu gerginliği nasıl idare edeceğiz? Ana araçlardan biri, sonuçta dış politikamızın temelinde yatan Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği'dir (ASEAN). Ancak ASEAN, anlaşıldığı şekilden daha sık konuşulmaktadır. Kusurlu bir birliktir. Ancak önceki konuşmalarında da belirttiğim gibi, bu kusurlu bir dünyadır. Elimizdeki araçlarla dünya ile de uğraşmalıyız. Gerçek dış politika dünyasında, teori dünyasından farklı olarak, mükemmellik arayışı sadece boşuna değildir; mükemmellik arayışı felç olmaya veya felakete yol açabilir.

Sık sık belirttiğim gibi, ASEAN'ın çok fazla eleştirilmesi, bir ineğin kusurlu bir at olduğu için eleştirilmesine benzemektedir. Böyle bir eleştiri tamamen anlamsızdır. ASEAN'ın çok iyi yapabileceği şeyler var; ASEAN'ın sadece orta düzeyde iyi olarak yapabileceği bazı şeyler var ve her zaman ASEAN'ın güçlerinin ötesinde olacak şeyler de var. ASEAN her derde deva değil. ASEAN'ın her zaman uygun bir araç olacağı kabul edilmemelidir. ASEAN diplomasisinin sanatı, farkı bilmek ve araçları bu duruma uygun şekilde kullanabilmekten geçiyor. Ve ASEAN aracının daima kullanımımızda olacağını varsaymamalıyız.

Bu genel mesele, BM gibi diğer uluslararası kuruluşlar için de geçerlidir. Uluslararası hukukla ve uluslararası örgütlerin yönettiği bir dünyanın küçük devletlerin çıkarına olması varsayımsal görünüyor. Ama dünya gerçekten böyle mi? Her zaman değil ve her konu alanında değil.

Sayın Bilahari Kausikan Singapur Ulusal Üniversitesi 'nde dinleyicilere Singapur Dış Politikası anlatırken

ASEAN'ın geçmişini anlamadığımız sürece, ASEAN aracının uygunluğunu yargılayamaz veya ASEAN'ın gelecekteki gidişatını göremeyiz. ASEAN'ın tarihinin büyük kısmı ASEAN üye ülkeleri ve ASEAN Diyalog Ortakları tarafından unutuldu. Bu konuşma ASEAN'ın tarihini çok geniş darbelerle çizecektir. Bunu yaparak, aksi halde yeterince vurgu alamayacak ve sadece bizim tehlike doğran nedenlerle göz ardı ettiğimiz ASEAN hakkında bazı temel gerçekleri daha açık hale getirmeyi umuyorum.

Güneydoğu Asya, örneğin Avrupa veya Kuzey Amerika'da olduğu gibi, kültürel veya coğrafik olarak tanımlanan doğal bölgeler veya kendisine özgü başka bir karakteristik özelliğe sahip olan doğal bir bölge değildir. ASEAN ve genel olarak bölgecilik fikri, 'Nanyang' veya 'Nanyo' ya da 'Doğu Hintleri' veya 'Uzak Doğu' ya da Güneydoğu Asya'nın kabul edilen terim olmasından önce daha geniş kullanımı olan diğer daha geniş ve belirsiz seçimlerden farklı bir Güneydoğu Asya hissiyatı gerektiriyordu.

Ayrıca, bir "bölge" olmadan önce "devletler" olmalıdır. Güneydoğu Asya'da Batı'nın gelmesinden önce var olan politikalar "devletler" değil, "uluslar" dır. Batılı sömürge güçleri, emperyalist mülklerini ayrı tutmuş, özneleri arasındaki temasları minimize etmiş durumda tutmuştu. Koloniler "devletler" veya "uluslar" değildir. İmparatorluklar ise "bölgeler" değildir.

"Güneydoğu Asya" terimi, II. Dünya Savaşı sırasında Japon İmparatorluğu işgali altındaki bölgelerin yeniden ele geçirilmesiyle geçerlilik kazanmıştır. "Güneydoğu Asya

Komutanlığı”, Seylan'daki Kolombo'da kurulmuştu. Bugün Güneydoğu Asya olarak anladığımız tüm bölgeleri içermiyordu. Bununla birlikte, Japon işgali, tarih boyunca bütün alanın tek bir otorite altında olduğu ve müttefik güçlerin buna göre ilgilenmesini gerektiren tek zamandı.

Japon İmparatorluğu'nun, kendi egemenliği altındaki halkların çıkarlarına değil de Japon çıkarlarına hizmet etmek için tasarlanmış olmasına rağmen, işgal ettikleri bölgelerde milliyetçiliği kolaylaştırma ve yoğunlaştırmaya yönelik rolleri kabul edilmelidir. Japon işgali deneyimi her işgal altındaki bölgede farklılık gösterse de, acı ve sert bir deneyim olsa da, hala geniş ölçüde ortak bir deneyimdi. “Devlet”, “ulus” ve dolayısıyla “bölge” terimlerinin gelişiminde çok önemli bir aşamaydı. II. Dünya Savaşı'ndan sonra bunun geri dönüş olamazdı.

Güneydoğu Asya'nın ayrı bir bölge ve nihayetinde ASEAN olduğu fikri, İkinci Dünya Savaşı'nın harekete geçirdiği karmaşık siyasi, diplomatik ve askeri dinamiklerden doğdu. Devlet oluşumu, ulus inşası ve bölge inşası, birbirleriyle hareket etmiş ve tepki vermiş ve birbirlerini şekillendirmişlerdir. Bu süreçler, Güneydoğu Asya'da soğuk savaştan itibaren gerçekleşen, Soğuk Savaşın ortasında gerçekleştirilen savaş sonrası küresel dekolonizasyon süreçleriyle iç içe geçmiş ve derinden etkilenmiştir.

1950'lerin ve 1960'ların başındaki kıvrımlı diplomatik manevraların her adımını anlatmak yorucu olurdu, böylelikle bölgesel işbirliğinde ilk deney olan ASA (Güneydoğu Asya Birliği) ortaya çıktı ve 1967'de ASEAN'a evrildi. MAPHILINDO (Malezya, Filipinler ve Endonezya), SEAFET (Güneydoğu Asya Dostluk ve Ekonomik Antlaşması) ve SEACOR (Güneydoğu Asya Topluluğu Örgütü) arasında çeşitlenmeler mevcuttu, çıkmazlar SEATO (Güneydoğu Asya Antlaşması Teşkilatı) ve ASPAC (Asya ve Pasifik Konseyi)'ı oluşturdu.

Bu kuruluşlar çoğu uzun zamandır unutulmuştur. Onlardan yalnızca ASEAN'ın 1967'de ortaya çıkmasının kaçınılmaz bir şey olmadığını vurgulamak açısından bahsettim. ASEAN'ın hayatta kalması konusunda da kaçınılmaz bir şey yoktu. Uzun bir yolculuktu, yol boyunca birçok tökezleme yaşandı. ASEAN, bölgesel işbirliğindeki önceki deneylerle aynı kaderi kolayca paylaşabilirdi. Kurucu üyeler bazı temel konular üzerine bölündü ve birbirlerine güvenmediler.

Malezya, bazı ilk dönem ASEAN toplantılarını boykot etti, çünkü Filipinler, kendilerine ‘Sabah’ iddiasını duyurma konusunda ısrar etti. *Konfrontasi*, Malezya ve Singapur'da, Jakarta'nın Tayland ve Filipinler tarafından daha az derecede paylaşılan niyetleri hakkında derin bir şüpheyi miras bıraktı. Ayrılma, Malezya ile Singapur arasındaki ilişkiyi ırksal gerginlikle dolu bıraktı. Singapur'un 1968'de iki Endonezya denizcisini idam etmesi, uzlaşmayı 1973'e kadar erteledi. Malezya ile Tayland ve Filipinler ile Endonezya arasındaki ilişkiler de kendi zorlukları ve gerginliklerini içermekteydi.

Ancak geriye dönük bakıldığında, ASEAN'ın oluşumuna ve kırılğan ilk on yılına neden

olan dolambaçlı süreçler hakkında en çarpıcı olanı, bir biçimde bölgesel işbirliğine yönelik arzunun hiçbir zaman tamamen terk edilmemiş olmasıdır. Farklı devletler tarafından bölgeselleşmeye olan bağlılığın yoğunluğu arttı ve azaldı. Ancak, bir biçimde bölgecilik her zaman, tümüyle çözülemese bile, ikili sorunların azaltılmasında bir unsur olarak görülmüştür. Bu hala ASEAN'ın temel işlevidir - üyeleri arasındaki ilişkileri yönetmek; ilişkilerde en azından bir düzen ve alçakgönüllülük sağlamaktır. Bir anlamda, birlikte yaptığımız her şey hala bu amaç için bir araç işlevi görmektedir.

Bölgeselliğe olan bu genel bağlılık, farklı devletlerin farklı bölgecilik anlayışlarına sahip olduğu ve bölgeselleşmeyi farklı amaçlar için kullandığı gerçeğini silmemiştir. Malezya, Singapur, Filipinler ve Tayland, ASEAN'ı Sukarno sonrası Endonezya'yı Güneydoğu Asya'ya entegre etmek ve hırslarını aşmak ya da en azından daha az tehlikeli yönlere yönlendirmek için bir araç olarak görüyorlardı. Suharto'nun Endonezya'sı, büyüklüğü nedeniyle liderliğe hak kazanma duygusunu korudu, ancak ASEAN'ı tek taraflı hareket etmek yerine arzularını ilerletmek için bir araç olarak gördü.

İrk, Güneydoğu Asya siyasetinin kaçınılmaz bir gerçeğidir. Bölgeselliğin ırksal unsuru, ASEAN'ın öncüllerinden biri olan MAPHLINDO'da görünürdü. Malezya, Endonezya ve Filipinler, çoğunluğu etnik unsuru Çin'li olan Singapur'u Çin için muhtemel bir sinisi at olarak şüpheli görmüşlerdir ve herhangi bir bölgesel kuruluşa dâhil edilip edilmemesi gerektiği konusunda ikilemede kalmışlardır. Sonunda ASEAN'ı Singapur'u yönetmenin olası bir yolu olarak görmeye başlamışlardır.

Singapur başlangıçta bölgecilik konusunda şüpheliydi çünkü komşularının yeni bağımsızlığını sınırlamaları için bir araya gelmelerine karşı temkinli davranıyordu. Fakat Singapur nihayetinde ASEAN'ı manevra alanını genişletmek ve Güneydoğu Asya kimliğini vurgulamak için bir araç olarak gördü.

Başka karmaşıklıklar da vardı. Önceki konuşmamda vurguladığım gibi, siyasi örgütlenme kavramının temel farklılıkları hemen hemen Endonezya, Malezya ve Singapur arasındaki ilişkilerin dinamiğinin her zaman karmaşık olacağını garanti ediyor. Ancak Kuala Lumpur, Endonezya'nın Jakarta'nın "adek" veya küçük kardeşi olarak gördüğü şeye karşı küçümseme duymuştur ve bazı Malaylıların Jakarta'da alternatif bir otorite görebileceğinden endişe duyuyordu. Endonezya'nın Cava liderliği, Batı Malezya Malayları ile Sumatra arasındaki kültürel, dilbilimsel ve diğer bağlantıların ayrılıkçı eğilimleri teşvik edebileceğinden şüpheliydi. Her ikisi de ASEAN'ı bu riskleri en aza indirmenin bir aracı olarak görüyordu.

Malezya ve Singapur, Hint-Çin uyumsuzluğunda iç içe geçmekten kaçınmak için resmen hizalanmış olmamalarına ve endişeli olmalarına rağmen, bölgeciliğin Amerika'nın yakın müttefikleri olan İngiltere ve Avustralya'ya karşı savunma bağlarını zayıflatmadığından emin olmak istedi. Tayland ve Filipinler resmi Amerikan müttefikleriydi, ancak bir Asya kimliğini vurgulamak için bazı araçlara ihtiyaç vardı.

ASEAN'ın ilk beş üyesinin tamamı iç komünist isyanlarıyla karşı karşıya kaldı. Beşinden dördü ise aynı zamanda batının varlığını Endonezya'ya bir denge olarak görüyordu. Suharto'nun "Yeni Düzeni", keskin bir şekilde komünizm karşıtıydı, ancak uyumsuzluğa olan güçlü bağlılığını ve ulusal kimliğinin merkezi unsurları olarak serbest ve aktif bir dış politikayı muhafaza etti. Jakarta, Güneydoğu Asya'daki batı üslerine karşı, bölgesel liderlik isteklerine karşıydı.

Diğer Güneydoğu Asya ülkelerinin ve büyük güçlerin çıkarları ve tutumları da göz ardı edilemezdi. ABD ve İngiltere, Güneydoğu Asya bölgeciliğini, küresel komünizmi koruma stratejisinde bir unsur olarak görüyorlardı. Sovyetler Birliği ve Mao Zedong yönetimindeki Çin, ASEAN'ı bir soğuk savaş örgütü ve SEATO'nun halefi olarak gördüklerinden acımasızca ve düşmanca davrandılar. Ancak Çin-Sovyet bölünmesinden sonra, Moskova ve Pekin, tercih ettikleri bölgesel düzeni tam olarak aynı şekilde oluşturamadılar.

Güçlü bir milliyetçi olan Kuzey Vietnam, komünist bir Güneydoğu Asya'ya adım olarak liderliği altında bir "Çin-Hint Federasyonu" hedefine sahipti. Daha sonra Myanmar adı verilecek olan Burma, Hindistan ve Çin gibi iki devle sınırlarını paylaşan ve yalıtılmış güvenlik arayışı içinde olan tek Güneydoğu Asya ülkesiydi. Sihanouk'un Kamboçya'sı ve kraliyetçi bir hükümet altındaki Laos, daha sonra son derece trajik sonuçlara yol açacak olan bir tarafsızlık yanılışına sarıldılar.

Ancak tüm bu karışıklıklara rağmen, bölgeselleşmeye olan genel bağlılık ASEAN'ı birlikte tuttu. Ortak anlayış - Singapur'un ilk dışişleri bakanı S Rajaratnam'ın 1967'de Bangkok Deklarasyonu'nun imzalanmasında yaptığı konuşma'da söylediği gibi - bundan sonra bölgesel çıkarları ulusal çıkarların bir parçası haline getirecek bir siyasi iradenin bulunması olmalıdır. Diğer dışişleri bakanları da aynı düşüncüyü kendi deyişleriyle ifade ettiler.

En sonunda çıkar çatışmalarından ödünler verildi. Sorun çok zorlaştığında, koşullar değişinceye kadar mesele bir kenara bırakıldı. Yaşanılan böyle konulardan biri, bölünmüş Vietnam'dan yeni organizasyona katılmasının istenip istenmediğiydi. Her iki Vietnam mı? İkisi de değil mi? Sadece Kuzey Vietnam mı? Sadece Güney Vietnam mı? Farklı ülkelerin farklı tercihleri vardı.

Sonuçta, Kamboçya, Laos ve Myanmar ile birlikte Vietnam'ın üyeliği Soğuk Savaş'ın sona ermesini ve daha sonrasını beklemek zorunda kaldı. ASEAN'ın on ülkeyi de kapsaması, Kamboçya'nın kabul edildiği 1999 yılına kadar sürdü. ASEAN'ın genişlemesi 'Güneydoğu Asya' terimine yeni bir tanım kazandırdı.

Güneydoğu Asya'nın çeşitliliği ve parçası olan devletlerin içsel heterojenliği göz önüne alındığında, ASEAN üyelerinin farklı iç ve dış öncelikleri ve çıkarları olması şaşırtıcı değildi. Ve bu nedenle ASEAN'ın oluşumunun ve sonraki evriminin yörüngesinin düzgün bir çizgiyi tarif etmemesi veya eşit bir hızda ilerlememesi de şaşırtıcı değildi. Asla böyle olmayacaktır da.

Verilen ödünler bazen asıldan ziyade usuldeydi, ancak yine de tavizler verildi. Rajaratnam, bir keresinde ASEAN'ın kuruluş belgesi olan Bangkok Deklarasyonu hakkında söylediği gibi: “Yaklaşık on sayfada hiçbir şey söylememeye çalışmak çok zor bir problemdi ve biz bunu yaptık”. Bu yalnızca kısmen doğrudu. Bangkok Deklarasyonu, içinde açıkça belirtilenlerden ziyade söylemedikleri açısından daha önemliydi.

Bangkok Deklarasyonu, ekonomik ve diğer tartışılmaz işbirliği biçimlerini vurgulamaktaydı. Ancak ASEAN'ın ilk çeyrek yüzyılında, ekonomik işbirliğini ilerletmek için neredeyse hiçbir şey yapılmadı. Daha acil siyasi ve güvenlik endişeleri vardı ve Bangkok Deklarasyonu'nun söylediklerinden bağımsız olarak, bunlar ASEAN'ın asıl endişeleriydi. Diğer farklılıklarımız ne olursa olsun, beş kurucu üye de komünist değildi ya da komünist karşıtlarıydı. Farklılıkları, birlikte hareket etmezlerse ayrı ayrı asılacaklarıydı.

Sovyetler Birliği ve Mao'nun Çin'inin, ASEAN'ı Soğuk Savaş örgütü olarak nitelendirilmesi tamamen yanlış değildi. Ancak böyle bir tanımlama ASEAN gerçeğinin sadece bir bölümünü oluşturabilirdi. Çoğu üye komünist değildi, fakat tarafsızdı.

1969'da Nixon veya Guam Doktrini, bölgesel devletlerin kendi savunmaları için daha fazla sorumluluk almaları gerektiğini açıkça belirtti. Hindic'in 1975'teki komünist egemenliğin eline geçmesi, komünizme karşı bir siper olarak bölgeselleşmeye daha fazla aciliyet verdi. 1975'te yeniden bir araya geldikten sonra Hanoi, bölgeye “özgün bağımsızlık” getirme konusunda kaygı verici bir şekilde konuştu.

1976'da ASEAN, Bali'de ilk zirvesini gerçekleştirdi ve diğer Güneydoğu Asya ülkelerinin katılımına açık olan Dostluk ve İşbirliği Antlaşması'nı (TAC) imzaladı. Açık bir savunma işbirliği ise hala çok hassastı - ilk ASEAN Savunma Bakanları Toplantısı ancak 2006 yılında yapılabilmisti - yine de TAC, bölge devletlerinin tüm bölge için barışçıl davranış normlarını ve çatışma çözümünü gerçekleştirmeye çalışan ilk resmi girişim oldu. TAC'ın en baştan baş döndürücü bir başarı olduğu söylenemez. Diğer Güneydoğu Asya ülkelerinin hiçbiri imzalamadı. En dostane büyük güçler bile TAC'a sadece üstünkörü olarak dikkat etti.

TAC imzalandıktan sadece iki yıl sonra, 1978 Noel Gününde, Sovyetler Birliği'nin desteğiyle Vietnam, daha sonra Kamboçya adı verilecek olan Kampuchea'yı işgal etti. Hanoi hızla Kızıl Kmer'i devirdi ve onun yerine bir kukla hükümet kurdu. Bu, ASEAN'ın korkularına ve ASEAN işbirliği amacına odaklanmasını sağladı. Pekin, Güneydoğu Asya komünist isyanlarından desteğini çekti ve ASEAN'ın bölgesel vizyonunu en azından taktik olarak kabul etti. Farklılıklar önemsiz gösterildi ve ertelendi.

Kamboçya çatışması hiçbir zaman ASEAN'ın çözme gücüne sahip olmadığı bir Çin-Sovyet vekil savaşıydı. ASEAN'ın rolü, Sovyet destekli Vietnam oldu bittisini engellemek için uluslararası destek toplamaktı. Bu, çok başarılı bir şekilde

gerçekleştirdiğimiz sınırlı ancak önemsiz olmayan bir roldü. ASEAN, küresel güçler yer değiştirene, Soğuk Savaş'ın bitmesi ve Güvenlik Konseyi'nin Beş Daimi Üyesi'nin BM himayesinde bir anlaşma yapmasına kadar olayı tutmayı başardı. Endonezya oyun sonu diplomasisini kolaylaştırdı. Ancak Kamboçya anlaşması esasen büyük çocukların bir oyunuydu.

Kamboçya sorunu yine de ASEAN'ın uluslararası itibarını arttırdı. Kamboçya meselesinin karmaşık ASEAN içi diplomasisi - dış boyutlarından çok daha zordu - bölgeciliğin inceliklerini yönetmede bize daha fazla güven ve deneyim verdi. Bizim bölgecilik anlayışımız, genişlemeye başladı. Ancak, ASEAN'ın o ana kadar en azından kısmen bir Soğuk Savaş örgütü olması, Soğuk Savaş'ın sona ermesi ve üyeliğin iki komünist devleti içerecek şekilde genişletilmesi temel bir soruyu ortaya koydu. ASEAN'ın Soğuk Savaş sonrası geleceği ne olacaktı?

Cevap her zaman söylediğimiz ve yapmayı denediğimiz ve amacımız olan: Ekonomik işbirliği. 1992'deki Singapur Zirvesi, ekonomik entegrasyon amacıyla ASEAN Serbest Ticaret Bölgesi'ni (AFTA) resmen kabul etti. İlerleme yavaş ve düzensizdi ve AFTA'nın motivasyonu ılımlıydı. Soğuk Savaş'ın varoluşsal zorlukları olmadan ekonomik işbirliğinin gerektirdiği siyasi kararları alma isteğini ortaya çıkarmak zor bir işti. Yine de, ilk aşama 2015 yılının sonunda planlandığı gibi tamamlandı ve bölgesel ekonomik entegrasyonun ikinci aşaması, 2025'te tamamlanmak üzere, ortak bir pazar ve ortak üretim platformu gibi daha iddialı hedefler belirledi. Bekleyip, başarılıp başarılamayacağını göreceğiz.

Sonraki ASEAN hikayesi belki daha iyi bilinmektedir. ASEAN Bölgesel Forumu (ARF), Doğu Asya Zirvesi (EAS) ve ASEAN Savunma Bakanları'nın Toplantısı (ADMM Plus) sık sık "konuşma dükkanları" olarak adlandırılırken, şimdilerde Doğu Asya çok taraflı diplomasisinin merkezi forumlarıdır. 2007 yılında, organizasyona ve dolayısıyla Güneydoğu Asya fikrine daha resmi ve kurumsallaşmış bir karakter veren ASEAN Tüzüğü imzalandı. Bazıları çok uzaklarda bulunan ve TAC'e katılmaya ya da katılmaya istekli olan ülkelerin sayısını unutmuş durumdayım. Ancak şimdi beş Daimi Üyeyi ve tüm büyük Asya Güçlerini de içeriyorlar. Daimi Üyelerin üçü ve büyük Asya-Pasifik güçleri de artık ASEAN Diyalog Ortakları'dır.

Güneydoğu Asya'da barışı 50 yıl koruyabilmesi ASEAN'a kredi sağlayan bir klişe haline geldi. Bir klişe mutlaka doğru olmak zorunda değildir, ancak açıkça ele alınması için sıklıkla tekrarlanır. ASEAN'ın barışı sağladığı doğrudur. Bu, ilişkilerde düzen ve medeniyetin kıymetinin bilinmediği bir bölgede ortalama bir başarı değildir. Bununla birlikte, risk, bu açıklığın Güneydoğu Asya'nın mevcut durumuna ulaşması için aşılması, hafifletilmesi veya yerleştirilmesi gereken temel gerçekleri gizlemesini engellemesidir. ASEAN'ın geçmişinin bu hızlı taslağından hangi dersleri çıkarabiliriz? Bence birbiriyle ilgili dört ders var.

Birincisi: Hiçbir şey kaçınılmazdı. Bölgecilik üzerine yapılan birçok deney, çıkmazlara

yol açtı, çoğu başarısız oldu. Bundan dolayı hiçbir şeyin kıymeti bilinmeyecek. 2018'in Güneydoğu Asya'sı, 1967'nin Güneydoğu Asya'sı değildir. Zaman ve birlikte çalışma tecrübesi karşılıklı güven oluşturdu ve eski düşmanlıkların daha keskin olan kenarlarını köreltti. ASEAN, belirttiğim gerilimleri, şüpheleri ve komplikasyonları hafifletti. Fakat onları silmemiştir. Hala oradalar, yüzey medeniyetlerin altında gizleniyorlar ve ara sıra yeni biçimlerde ortaya çıkmalarını önleyecek kadar derinde gömülüyorlar. Hala başarısız olabiliriz.

Gerginlikler, şüpheler ve komplikasyonlar Güneydoğu Asya'nın çeşitliliğinin bir sonucudur. Bunlar, yeterince büyük olsalar da, yalnızca siyasi sistemlerdeki veya ekonomik gelişme düzeylerindeki farklılıkların nispeten yüzeysel farklılıkları değildir. Prensip olarak, politik sistemler bir araya gelip gelişebilirler. Ancak, en önemli çeşitlilik ilkindir: Güneydoğu Asya'da birbiriyle yakından ilişkili, temel kimlikleri tanımlayan ve dolayısıyla iç ve dış politikaları şekillendiren ırk, dil ve din. İkel çeşitlilik yönetilebilir, ancak asla ortadan kalkmazlar.

Öncüllerinin yok olduğu gibi ASEAN'ın tamamen ortadan kalkması imkânsızdır. Ancak ASEAN da önemsiz hale gelebilir. Daha önce vurgulandığı gibi, anlamlılık siyasi irade ile yaratılmalı ve siyasi irade ile sürdürülmelidir. Bu açık görünüyor. Ancak bazı ASEAN üye devletlerinin artık barizleri görmezden geldiklerine ya da ASEAN'ın şanına mola verdiklerine ya da ASEAN'ı ilerletmek için gereken sert siyasi kararları almak konusunda isteksiz olduklarına dair işaretler var. Elbette, daha önce de belirtildiği gibi, ASEAN'ın yönü düz bir çizgi olmamıştır ve asla olmayacaktır, daima sendeleyerek ve dolambaçlı yollardan ilerleyeceğiz. Ancak bu kendiliğinden oluşan bir süreç değildir.

İkincisi: Endonezya çok önemliydi. ASEAN'ın hayatta kalmasının temel nedeni, bölgecilikle ilgili daha önceki deneyimlerin olmamasına rağmen, Sukarno'nun Endonezya'sı ile Suharto'nun Endonezya'sı arasındaki farka bağlıdır. Suharto'nun önceliği ekonomik kalkınma üzerinedir. Sukarno'dan daha az milliyetçi değildi ve aynı zamanda Endonezya'nın liderlik yapma hakkına sahip olduğuna inanıyordu. Ancak Sukarno'dan farklı olarak, liderliği kullanmanın tek pratik aracı olarak, bölgeselleşmenin yaratacağı gelişme ve istikrarı gördü. Suharto'nun Endonezya'sı, Endonezya'nın iradesini emir veya zorla empoze etmeye çalışmak yerine, fikir birliği ile karar verme ilkesini ve bunun ortak, müdahaleci olmayan şekilde yapılacağını kabul etti.

Suharto'nun yaklaşımı temelde Rajaratnam'ın bölgesel çıkarların ulusal çıkarların bir parçası olduğu fikrine benzer olan Endonezya sloganıyla özetlenmiştir: "Ulusal Esneklik Bölgesel Esnekliği Artırır ve Bölgesel Dayanıklılık Ulusal Dayanıklılığı Artırır".

Mutabakat ve müdahalede bulunmama pratikte değiştirildi, ancak bariz sınırlamalarına rağmen ASEAN'ın temel çalışma ilkeleri oldukları için terk edilemez. Belirttiğim gibi olan basit sebep: Bölgeselliği aynı anda çok gerekli ve başarması çok zor kılan bütün farklılıklar ortadan kalkmadı ve asla kaybolmayacak. Bu nedenle eğer barış sağlanacaksa bunların yönetilmeleri gerekir.

Mutabakat, küçüklere, büyüklerin kendi iradesini kendilerine empoze edemeyeceği konusunda güvence verir; fikir birliği büyüğe, küçüklerin birleşip kendilerine karşı harekete geçmeyeceği konusunda güvence verir. ASEAN'ın en temel düşüncesi, sadece şekilsel olarak eylemsizlik veya fikir birliği anlamına gelse bile organizasyonu korumaktır. Başka herhangi bir karar alma şekli, ciddi çatışmalara neden olacak küçük farklılıkları bile risk altına sokar.

ASEAN'ın üyeliğinin genişlemesinin, arzulanan, herhangi bir hızda, ve kaçınılmaz olarak ve şimdi geri dönüşü olmayan bir şekilde ilerlemesinin uzlaşmaya varılmasını zorlaştırdığı inkar edilemez. Üyeliğin genişletilmesi, uzlaşılması gereken ulusal çıkarların çeşitliliğini genişletti. Açıkçası, on ülkenin anlaşması beş ya da altının anlaşmasından daha zordur.

Bazı yeni üyeler ulusal ve bölgesel çıkarlar arasında bir denge kurma zorunluluğu olduğu konusunda daha zayıf bir anlayışa sahiptir. Kamboçya'nın 2012'deki Başkanlığı sırasında, SCS'nin bir metni üzerinde fikir birliğine varmak imkansız hale geldi ve ASEAN'ın tarihinde ilk defa dışişleri bakanlarının Ortak Beyanı'nın hurdaya çıkmasına neden oldu. Çin'in emriyle hareket eden Başkan, böyle bir denge bulmanın önemini açıkça anlamadı ve bu konuda herhangi bir fikir birliğini reddetmeye en başından başladı. Bu hem Çin hem de Kamboçya açısından dar görüşlülüktü. ASEAN için ise ciddi bir başarısızlıktı.

Neyse ki, Kamboçya toplantısından sonraki bir hafta içinde, Endonezya Dışişleri Bakanı Marty Natalegawa'nın yorulmak bilmez çabaları sayesinde, ASEAN SCS konusunda asgari bir fikir birliği sağlayabildi. Bu fikir birliği, şimdiye kadar yapılan Başkanlıkların çıkarlarını ve tutumlarını yansıtan nüanslara sahipti. Belki de bu ölüme yakın olma tecrübesi hem Çin'e hem de Pekin'in kuklaları gibi davranan ASEAN üyelerine bir şeyler öğretti. Her halükarda, 2012 fiyaskosu şimdiye kadar tekrarlanmamıştır.

Milliyetçiliği ve insan kimliğine olan ihtiyacını inkar etmek boşunadır. Fikir birliğiyle karar verme, her üyeye, diğer farklılıklarına bakılmaksızın, bütün milliyetçilerin ortak bir değer olarak tuttukları özerkliği önemseyerek, bir milliyetçiliğin başkası tarafından boğulma riski olmadan birlikte çalışabileceğini güvence altına alarak, milliyetçiliği desteklemenin bir yoludur. Milliyetçiliğe dayalı bölgecilik, terimler bakımından çelişkili görünebilir. Ancak, bazen, belki de çok sık olsa da, alt-optimal sonuçların pahasına olsa da pratikte çalışır. Her türlü bölgesel organizasyon için ödediğimiz kaçınılmaz bedel budur.

Ancak yeni zorluklar var. Çeşitli türlerin - etnik, dini ve laik - kimliklerin daha ısrarla savunulduğu bir çağda yaşıyoruz. Bu, Güneydoğu Asya'nın izole edilmediği küresel bir eğilimdir. Bunun Endonezya ve diğer Güneydoğu Asya milliyetçilerini ve ASEAN'ı nasıl etkileyeceği henüz belli değildir. Birbirini güçlendiren ulusal esneklik ve bölgesel esneklik temel bir soruya işaret ediyor: Ne için kullanılacaklar? Endonezya'nın Güneydoğu Asya'dan daha hızlı büyüdüğüne inandırılmak için kışkırtıldığına dair bazı işaretler var.

Üçüncüsü: İç politika ve iç politika değişiklikleri, Güneydoğu Asya bölgeciliğinin yönünün önemli belirleyicileriydi. ASEAN'ın evriminde dönüm noktası, PKI (Partai Komunis Indonesia) ve Sukarno'nun yıkılışıyla sonuçlanan Endonezya'daki başarısız 1965 darbesiydi. Suharto'nun Yeni Düzen'i yeni bir Güneydoğu Asya düzenini mümkün kıldı. Genel nokta, ASEAN'ın, her üyenin egemenliklerinin uygulandığı, üyelerinin izin verdiğinden daha fazlasını yapamayan, egemen devletlerin bir örgütü olmasıdır. Uluslar üstü bir emelimiz yok. Bu nedenle, üyelerinin iç politikaları, ASEAN'ın geleceğini şekillendiren kilit faktör olmaya devam edecektir.

Ulus inşası ve devletin sağlamaştırılması, halen birçok ülkenin içten itiraz ettiği Güneydoğu Asya'da devam eden süreçlerdir. Hem “devlet” hem de “millet” kavramlarını başkentlerinden farklı anlayan azınlık gruplarının sınır bölgelerinde yaşattığı bazı çekişmeler şiddetlidir. ASEAN üyelerinin siyasi sistemleri bu nedenle hala gelişmektedir; ve bazı kilit durumlarda, sadece rutin seçim değişiklikleriyle değil, sistematik olarak evrimleşmektedir.

Endonezya henüz Suharto sonrası istikrarlı bir siyasi denge sağlamamıştır. Malezya, din ve demografik yapıya dayanan sistemik bir siyasi değişimin zirvesinde olabilir. 2018 genel seçiminin sonucuna değinmiyorum: Bu, daha Malay-İslami hale gelen sistemin değil, sadece hükümet değişikliğidir. Bir noktada, nicel değişim nitel değişim olacaktır. 2006'dan sonra Tayland siyaseti siyasal istikrarsızlıkla karşı karşıya kaldı. Şimdilik durum istikrarlı görünüyor. Ancak, altta yatan temel nedenler donduruldu, çözülmedi ve uzun zamanda söz verilen genel seçimlerin onları çözeceğinden şüpheliyim. Myanmar'ın politik gelişiminin yönü belirsiz. Mevcut kişiselleştirilmiş Kamboçya siyasi sisteminin değişeceği ise biyolojik bir kesinliktir.

Bu siyasi değişikliklerin ASEAN'ı nereye götüreceği belli değil. Dahası, devlet konsolidasyonu ve ulus inşası halen devam eden süreçler olduğundan ve siyasi sistemler hala gelişmekte olduğundan, bölge yapımı da tamamlanmamış bir projedir. Bölgecilik her zaman devam eden bir çalışma olacak, ancak yönün sapma ihtimalinin ötesinde yerleştiği varsayılmaz. Bölgecilikle ilgili bazı eski deneyler çıkmazlarla karşılaştığı gibi, ASEAN'da da bu olabilir.

Yakın zamanda, hala tartışılan bir konu, Timor Leste'nin ASEAN üyeliği. Güneydoğu Asya'da üyelik konusu ve bölgeciliğin diplomatik tarihinin görmezden geldiği şey, “Güneydoğu Asya'nın” sadece coğrafi bir kavram değil, politik bir kavram olduğudur. Güneydoğu Asya'nın tanımının henüz ortaya konulmaması, Çin'in büyük bir güç olarak yeniden ortaya çıkmasının inkar edilemez gerçeğiyle birleştiğinde, yalnızca ASEAN üyeliğinden daha derin çıkarımlar getiriyor. Bir deyişi uyarlamak için, Güneydoğu Asya, belirgin Çin özelliklerine sahip bir bölge olacak mı?

Dördüncüsü: Büyük güçlerin rolü çok önemlidir. Büyük güçler, 1950'lerden bu yana Güneydoğu Asya'daki bölgeciliği denemek ve etkilemek için rekabet etti. Ancak

hiçbiri, belirli dönemlerde önemli bir etkiye sahip olmasına rağmen, bölgesel mimariyi tamamen kendi tercihlerine göre şekillendiremedi. Güneydoğu Asya çok karmaşık ve çeşitlidir - bazıları derhal ele geçirilebilecek bir bölge diyebilir. Fakat Jell-O'yu sıkmak gibi - bazı parçalar her zaman parmaklarınızdan kayacaktır.

Tek bir gücün tüm Güneydoğu Asya'ya hükmetmesinin gerçekleştiği tek zaman, İkinci Dünya Savaşı sırasında Japon işgalinin kısa ve istisnai dönemi idi. Savaş sonrası Hollandalı ve Fransızlar, sömürgeci mülklerine isteklerini yeniden empoze etmeye çalıştı, fakat başarısız oldu. İngiltere bir zorunluluk ile dolaylı olarak etkilerini korumaya çalıştı, Malezya'nın oluşumu bu tür taktiklere örnek oluşturmaktadır. Bu da başarılı olamadı. Amerika, sömürge otoritesinden feragat eden ilk batılı güçtü ve Hollandalılara karşı Endonezya milliyetçi özelemlerini fiilen destekledi. Ancak Soğuk Savaş, sonrasında ve artan bir yoğunlukla ABD'yi, Hindişin savaşlarında bir Vietnam milliyetçiliği türüyle karşı karşıya getirdi.

Sovyet ve Çin çabalarının odak noktaları, Kuzey Vietnam ve Endonezya Komünist Partisi'nin (PKI) büyük bir siyasi güç olduğu Sukarno yönetiminde Endonezya idi. Moskova, Kuzey Vietnam ve Endonezya'ya büyük miktarda askeri yardım gönderdi. Maoçu Çin daha az bir maddi desteği karşılayabiliyordu. Ancak Pekin Kuzey Vietnam için elinden geleni yaptı ve 1950'lerde Sovyetler Birliği'nden daha önemli bir rol oynadı. Çin ayrıca PKI ve Güneydoğu Asya komünist isyanlarını siyasi ve maddi olarak destekledi. Çin-Sovyet anlaşmazlığı geliştikçe, Moskova ve Pekin birbirlerine ve ABD'ye karşı etki etmek için rekabet etti.

Vietnam'a yapılan Amerikan askeri müdahalesi, komünizmin Güneydoğu Asya'da yayılmasını engelleme amaçlıydı. ABD anakarada başarısız oldu. Ancak, bölgenin geri kalanının ASEAN ile sonuçlanan komünist olmayan bölgecilik kavramlarını pekiştirmesi için zaman kazandı. İngiliz ve İngiliz Milletler Topluluğu askeri birlikleri, Malaya 'Acil'i sırasında Malaya Komünist Partisi'ni yendi. Daha sonra *Konfrontasi* sırasında Malezya'yı başarıyla savundular ve Sukarno'nun sol ve Batı karşıtı bir bölgecilik fikrini önlediler.

ASEAN, komünist olmadığı için geniş anlamda Amerikan bölgecilik kavramına paraleldi. Ancak ASEAN, Amerika'nın ilk tercihi değildi, ilk tercihi yalnızca iki Güneydoğu Asya ülkesinin katıldığı SEATO'ydu. Güneydoğu Asya'nın yalnızca bir kısmı ASEAN'a dahil edildi, ilke olarak Amerikan'ın yanı sıra komünizm fikirlerini reddeden bir ZOPFAN (Barış, Özgürlük ve Tarafsızlık Bölgesi)'a yönelikti. ASEAN üye devletleri, Amerikan değerlerini benimsemedi veya Amerikan siyasi gelişim fikirlerine uymadı.

Moskova veya Pekin de başarılı olamadı. Cömert Sovyet yardımına rağmen, PKI ve Sukarno'nun Endonezya'sı Çin'e yöneldi. Çin destekli 1965 darbesi başarısız olduğunda, Çin'in Endonezya'daki konumu tamamen çöktü. Yeniden birleşmiş olan Vietnam, kendisini Sovyetler Birliği ile aynı hizaya soktu. Kampuchea'yı işgalinden sonra Çin, "Hanoi'ye bir ders vermek" için 1979'da Vietnam'ı işgal etti ve ASEAN'ı destekledi.

Soğuk Savaş sona erdiğinde, Kamboçya sorunu çözüldü ve ASEAN, Güneydoğu Asya'nın on ülkesini de kapsayacak şekilde genişledi, sadece bir Güneydoğu Asya bölgeciliği fikrinin kaldığı görünüyordu.

Ancak Güneydoğu Asya bölgeselleşmesini şekillendiren ana güç yarışması henüz bitmedi. Sadece yeni bir şekil aldı. Yarışma şimdi ASEAN içinde ve dışında gerçekleşiyor. Artık hiçbir büyük güç ASEAN'ı yok etmeyi veya değiştirmeyi hedeflemiyor. Bunun yerine onu yakalamak istiyorlar.

Pasifik ve Hint Okyanuslarının stratejik kesişim noktasında yer alan Güneydoğu Asya, her zaman büyük bir güç rekabetinin arenası olacak. ZOPFAN'ın bir parçası olduğu varsayılan ZOPFAN ve SEANWFZ (Güneydoğu Asya Nükleer Silah Serbest Bölgesi), yüzeysel açıdan çekici olmasının yanında, Güneydoğu Asya'dan büyük güçleri dışlamak için tamamen gerçekçi olmayan bir fikir olarak bu rahatsız edici durumdan kaçınmak için öne sürüldü fakat başarısız oldu. Terimler ASEAN sözlüğünde bulunur, ancak fazla bir özü olmadan: dil jeopolitik gerçekliğin üstesinden gelemeyiz.

“ASEAN Merkezizeti” kavramı (anlaşıldığından daha sık kullanılan başka bir terim) aynı zorluğa ZOPFAN ve SEANWFZ'den daha gerçekçi bir yaklaşım getiriyor. ASEAN Merkezizeti, ana güçleri kesin olarak dışlamayı amaçlamamaktadır. Bunun yerine, kaçınılmaz olandan yararlanmaya çalışır. ASEAN Merkezizeti, ASEAN'ın Doğu Asya'daki stratejik denklemindeki stratejik ağırlığının bir yansıması değildir. Bu denklemin odak noktası güneydoğuda değil her zaman kuzeydoğuda olmuştur. Ancak, tüm büyük güçleri ARF, EAS ve ADMM Plus gibi forumlara katılmaya davet ederek ve onları Diyalog Ortakları yaparak, ASEAN - yani, 'merkez' - yarar sağlamaktadır, çünkü bu forumlar ve ASEAN kendisi Büyük güçlerin Güneydoğu Asya'daki çıkarlarını ilerletmeleri için ek araçlar olarak görev yapacak kadar uyumlu, en hayati tasarımlarını şekillendirebilecek kadar ise güçlü değildir.

2016 yılında, bir Çin Bakan Yardımcısı, Dışişleri Bakanı Wang Yi'nin huzurunda, ASEAN dışişleri bakanlarına, SCS dahil olduğu sürece, ASEAN'ın merkezi olmadığını açıkça söyledi. Wang Yi, astına karşı gelmedi. Bakan Yardımcısı kaba davrandı, ancak tamamen yanlış değildi. Tutumu olağanüstü değildi. Onlar bunun hakkında daha kibar olsalarda, ASEAN, Amerikan ve Avrupa'nın askeri yönetim altındaki Myanmar'a yönelik politikasının 'merkezi' değildi.

Yine de, anlattığım gibi ASEAN Merkezizeti kavramı, Güneydoğu Asya'daki büyük güçlerin dengesini destekleyerek en azından bazı özerklikleri koruyor. Bu anlamda 'Denge' herhangi bir büyük güce karşı değildir. Aksine, ASEAN'a hareket odasını veren ve dolayısıyla bir dereceye kadar ses ve aracılığa sahip olmasını sağlayan tüm büyük güçlerin çok yönlü ve dinamik bir denge halidir. Özerklik derecesi, konudan konuya değişmekte ve zamanla aktarılmaktadır. Bu ideal bir çözüm değildir, ancak gerçek dünyada mümkün olan en iyi çözümdür. Bununla birlikte, kilit bir soru hala devam etmektedir: ASEAN Çin veya başka herhangi bir büyük güç tarafından ele geçirilmekten kaçınılabilir mi?

1967'den 1991'e kadar, ASEAN öncelikle ABD'nin ittifak sistemine ek olarak fiili olarak Batı menfaatlerine hizmet etti. Aslında o zamanlar komünist olmayan bir bölgesel organizasyon için başka bir seçenek yoktu. 1972'den 1989'a, Sovyetler Birliği ile ilgili endişeleri göz önüne alındığında, Çin de aynı sistemin fiili bir üyesiydi.

O zamandan beri, Çin-Sovyet çatışmasının kısıtlarından kurtulan yeniden dirilen bir Çin ile karşı karşıya kalan ABD, statükoyu ve "merkezi ve konuşmacıları" ittifak sistemi etrafında inşa edilmiş bir Doğu Asya mimarisini mümkün olduğunca korumaya çalıştı. Amerika bu sistemde açıkça baskındır, ancak resmi egemen eşitlik normunun içindeyken baskındır. Bu tür bir sistem, küçük devletlerin ABD'de hayati öneme sahip olmadığı durumlarda, araçların uygulama yapma kapsamını en üst düzeye çıkarır ve tabii ki, küçük devletin fırsatlardan yararlanmak için istekli, zekâ ve çevikliğe sahip olmasını sağlamıştır. "Kurallara dayalı düzen" ve daha yakın zamanda "Ücretsiz ve Açık Hint-Pasifik" terimleri bu sistem için kod kelimelerdir.

Çin, yeni statüsünün onaylanmasını istiyor. Bu makul ve meşru bir özlemdir. Ancak Çin, egemen eşitlik kavramını çok hafif bir şekilde muhafaza eder. Pekin, statüsünün sadece jeopolitik bir gerçek olarak değil, tepedeki Doğu Asya uluslararası ilişkilerinin yeni bir hiyerarşik normu olarak kabul edilmesini istiyor gibi görünüyor. Bu, jeopolitik bir gerçeği tanımaktan tamamen farklı bir konudur. Xi Jinping altındaki Çin şimdi ısrarla Kemer ve Yol Girişimini (BRI) bütün yolların Pekin'e götürdüğü merkezi bir örgütlenme vizyonu olarak tanıtıyor. Hiyerarşik bir düzen, küçük devletlerin aracılığı kapsamını yapısal olarak minimize eder.

SCS, Amerika ve Çin'in bölgecilik fikirleri arasındaki çekişmenin bir nevi vekili oldu. ASEAN'ın bu konuda pek şanlı durmadığı itiraf edilmelidir. Ancak, bu ASEAN'ın SCS'deki anlaşmazlıkları çözme yeteneklerinin ötesindedir. 1980'lerde Kamboçya meselesinde olduğu gibi, bu büyük çocukların bir oyunudur.

Ancak, stratejik olarak - büyük çocuğun seviyesinde - SCS bir çıkmazdır. Hiç kimse Çinlilerin neredeyse tüm SCS'ye olan taleplerini reddetmesini ya da inşa ettiği yapay adaları kazmalarını ve kumu tekrar denize atmalarını sağlayamaz. Pekin kesinlikle askeri malları adalara, belki de sadece periyodik olarak, belki de kalıcı olarak yerleştirecek. Ancak, en önemlisi, Çin, ABD'yi ve müttefiklerinin SCS'de çalışmasını, savaş riskine girmeden engelleyemez. Savaş patlarsa, o adalar ve üzerlerindeki askeri varlıklar sadece hedefler haline gelir. Genel olarak, ABD hala askeri olarak baskındır. Çin, ABD ile olan bir savaşta galip gelemez ve olası bir kayıp Çin Komünist Partisi'nin (ÇKP) yönetimini riske sokar. ÇKP'nin kumar oynayacağından şüpheliyim. Bahisler çok yüksek.

SCS'nin çıkmazda olması ideal bir durum değildir, ancak savaş durumları haricinde - yani günlük diplomasi amacıyla - ASEAN için manevra alanını korumaktadır. Alanı kullanma isteği ve zekâsını hazır bulundurmamız elbette başka bir konudur. Her halükarda, hiçbir ASEAN iddia sahibi, iddialarından vazgeçmek zorunda kalmamıştır.

Denize daha çok önem veriyoruz. Kara kadar önemlidir ve uzun vadede belki daha da önemlidir. Çin yakınlık ve ağırlık nedeniyle Güneydoğu Asya'da her zaman önemli bir etki yaratacaktır. Çin'in doğal çekim gücü, çeşitli altyapı projeleriyle geliştiriliyor. İnşaat halinde veya planlanmış olan demiryolları kuzeyden güneye, Myanmar, Tayland, Laos, Kamboçya ve Vietnam'dan geçmektedir. Çin'de, Mekong Nehri'nin üst kesimlerinde tamamlanan, yapım aşamasında veya planlanan yirmi bir baraj vardır. Mekong, ASEAN'ın yarısı olan Myanmar, Tayland, Laos, Kamboçya ve Vietnam'dan geçiyor. Bu projelerin amaçlanan veya amaçlanmayan jeopolitik sonuçları vardır. Aslında güneybatı Çin ile anakara Güneydoğu Asya'yı tek bir ekonomik alanda birleştirebilirler. Tabii ki uluslararası sınırlar haritalardaki çizgiler olarak kalacaktır. Ancak, uygunsuzluklara veya konu dışı durumlara düşebilirler.

Burada ASEAN'ın ekonomik entegrasyon projesinin jeopolitik önemi yatıyor. Kimse Çin'in sunduğu ekonomik faydalardan kendilerini uzaklaştırmak istemez. Bu aptalca olurdu. Ancak, eğer ASEAN ortak bir pazar ve ortak üretim platformu oluşturmayı başarır, bu, kimliklerimiz bağımlı olmadan Çin'le bitişiklik sinerjilerinden faydalanmamızı sağlayacak, ekonomik olarak uyumlu ve otantik bir Güneydoğu Asya "bölge" dengeleme konseptini koruyacaktır.

ASEAN ekonomik entegrasyonunun bir sonraki aşaması, tarife dışı engeller, hizmetler ve bir dereceye kadar işçi hareketliliği gibi yapısal olarak karmaşık konularda çok sert siyasi kararlar gerektirecektir. Daha önce bahsettiğim politik değişiklikler, bunları zor kararlar almak için en elverişli zamanlar yapmaz. Yine de, bu ve diğer kısıtlamaları kabul etmeniz bile, belirli bir çekingenlik ya da kadercilik duygusu ASEAN karar alma sürecine ve farklı üyeliklerin ve Singapur'un dışlanmadığı, ASEAN ve kuruluşun potansiyelindeki rolünü kavramaya başladığı bir duruma geldi. Biz ve diğer üye devletler belki de ASEAN'ın sahip olabileceği aracılığın derecesini yeterince tahmin etmeye başladık. Bu tehlikelidir. Daha önceki bir konuşmamda da değindiğim gibi, bazen en büyük risk, risk almak istenmemesidir.

Bu, ASEAN'ın kaçınılmaz olarak başarısız olacağı anlamına gelmez. Kaçınılmaz olarak başarılı olacağımızı da söyleyemeyiz. Güneydoğu Asya'daki bölgecilik tarihi, beklenmedik durumlarla doludur ve hala ortaya çıkacak çok fazla olay vardır. Ve alternatif nedir? Bu soru ile bu konuşmayı bitireceğim.

Singapur: Küresel Bir Şehrin Dış Politikası

SİNGAPUR: KÜRESEL ŞEHİR

*S Rajaratnam*⁹

Yapmaya çalışacağım şey Singapur'un açıklanamayan gizemini izah etmektir, bazı insanların kaygılandığı bazılarının ise sinir bozucu bulduğu gizem. Gizem şu: Neden bağımsız olan Singapur hala çökmedi? Dahası, neden işler daha kötüye gitmek yerine daha iyiye gidiyor? Tüm bu gelişim ve ekonomik canlılık kurnazca hazırlanmış bir oyun mu? Ya da bütün bunlar iyi şansa ve Vietnam'daki savaş, komşu ülkelerin politik ve ekonomik zorluklar yaşaması gibi tatlı tesadüflere mi atfedilebilir?

Muhtemelen bazılarının düşüncesi bu yöndedir. İşte bu yüzden gazeteciler dahil bazı insanlar, Singapur her hava boşluğuna düştüğünde endişeleniyorlar. Singapur ne kadar yüksekten uçarsa, düşüşteki korku o kadar büyük olacaktır. Ayrılıktan hemen sonra, Singapur için olan öngörü ekonominin git gide yozlaşması ve politik türbülans oluşmasıydı.

Bunlar olmadığı korkular yavaş yavaş yatıştı.

Sonra İngilizlerin üslerini tasfiye edecekleri haberi geldi ve bununla birlikte ekonomimize kayda değer katkılar yaptılar. Genel kanı Singapur'un bu sefer başardığıydı.

Yine de en kötüsü gerçekleşmemişti.

Antrepo Ticareti

Son zamanlarda komşularımızdan bazıları, haklı olarak, Singapur'un antrepo ticaretinin bazı yönlerini ekarte etmek için önlemler aldılar. Tahmin edildiği üzere profesyonel yaşlılar ağlama duvarı önünde kıyametin geldiğinin haberini vermeye başladılar. Evet doğru, 1970'te antrepo kazançlarımız yüzde 4,5 (\$30 milyon) kadar bir düşüş yaşadı. Aslında Gayri Safi Yurtiçi Hasılamızın (GSYH) yüzde 19'unu oluşturduğu 1960' yılından yüzde 11'ini oluşturduğu 1970 yılında kadar bir düşüş halindeydi. Beklenene göre antrepo ticaretimiz, Gayri Safi Milli Hasılamızın (GSMH) daha küçük bir yüzdesini oluşturana kadar devam edecek.

Ancak antrepo ticaretimizin düşüş yaşamasına ve İngiliz üssünün tasfiye edilmesine rağmen GSYH'miz 1970'te yüzde 15 arttı. Yatırımlar akın akın gelmeye, Singapur'un geleneksel Demokles Kılıcı olan işsizlik artmak yerine o kadar azalmaya başladı ki ekonomimizin bazı sektörlerinde işçi ithal edecek noktaya geldik.

⁹ Bu konuşma, Sayın S Rajaratnam tarafından 1972 yılında Singapur Basın Kulübü'nde yapılmıştır.

Bağımsız Singapur

Ancak pesimistler gerginlikten tırnaklarını yemeye devam ediyor ve bu insanlar Singapur'un bağımsız yaşayamayacağını düşünüyor. Şunu da söylemeliyim ki bağımsız Singapur'a karşı olan şeyleri aşmak oldukça zorlu bir süreç gerektiriyor.

Aslına bakılırsa ben ve iş arkadaşlarım inanıyoruz ki Singapur ve Malezya arasında başarılı bir şekilde birleştirici bir neden ortaya koyacağız. Bunun ayrıntısına girmeyeceğim çünkü bir çoğunuz buna zaten aşina. Kısacası durum şu ki doğal bir iç bölgesi, geniş yurtiçi pazarı ve yeterli hammaddesi olmayan bir şehir devletinin politik, ekonomik ve askeri düzeyde dayanma ihtimali sıfıra yakın.

O zaman bağımsız Singapur'un dayanmayacağını düşünenlerin yanlış olduğu nokta ne? Başlıca hataları ne?

Kolayca anlatmak gerekirse bizim gelişmemizin sebebi tatlı kazalar. Örneğin, Singapur'un refahının komşularının kendi ekonomik potansiyellerini görememelerinin sonucu geliştiği söylenegelmektedir. Bunu söylediklerinde Singapur'un yıllardır gerçekleştirdiği hizmetleri ekarte edeceklerdir. O zaman Singapur için perdeler kapanacaktır.

Dinamik Ekonomiler

Birazdan üzerinde duracağım görüşüm ise bunun tam tersinin doğru olduğu. Komşularımız ne kadar zenginleşirse, ekonomileri ne kadar dinamik bir hal alırsa, Singapur'un dayanma şansı ve ekonomik zenginliği o kadar büyük olacaktır. Her biri ile olan ekonomik ilişkilerimiz elbette farklı olacaktır. Önceden olduğu gibi onların hammaddelerini ithal edip sonra tekrar ihraç edemeyiz. Daha önce de bahsettiğim gibi, antrepo ticaretimiz, ekonomimizin giderek azalan bir parçasını oluşturmakta çünkü komşularımız ticaretin çoğunu kendi üstlerine almakta.

Şu an yaptığımız gibi onlara ucuz tekstil, ayakkabı, terlik, çikolata ve böyle şeyleri satarak yaşamımıza devam edemeyiz.

Böyle ticaret şekilleri sayılıdır. Artık Güney-Doğu Asya'nın Change Alley'i (Singapur'da iyi bilinen bir alışveriş merkezi) olmaya devam edemeyiz ancak söylemek gerekirse Change Alley rolümüz yine de göz ardı edilecek bir şey değil. Bu sadece Singapur'un zenginleştirmeyip Güney-Doğu Asya'nın ekonomik kalkınmasına da katkıda bulundu.

Ancak zaman değişiyor ve Singapur'un yüzyılı aşkın süredir yaptığı antrepo hizmetleri gündün güne daha az rağbet görüyor. Güneydoğu Asya'da bir ticaret şehri ve bölgenin pazarı olma rolü giderek önemini kaybedecektir.

Küresel Şehir

İşte bu yüzden kendisini yeni bir şehir türüne dönüştürüyor, Küresel Şehir. Bu, tarihçi Arnold Toynbee'nin dediği gibi insanlığın tarihinde emsali olmayan yeni bir insan organizasyonu ve yerleşimi. İnsanların bu yeni şehirden ancak son zamanlarda haberi oldu. Hatta bu farklı şehir tipine bir isim bile buldular. Ona Ekümenopolis, dünyayı kapsayan şehir diyorlar.

Geçmişteki şehirlerden Ekümenopolis'i ya da Dünya Şehri'ni ayıran şey bu küresel karakter. Eski şehirler, yerel medeniyetlerin ve bölgesel krallıkların himayesindeki izole yerlerdi. Küresel Şehirler ile sadece dar bir bölgeden oldukça küçük etki alanları ile rekabet ediyorlardı. Ya başkentlerdi ya da prestijin, kutsal mekanların, şehir devletlerinin şehirleriydi.

Sayın S Rajaratnam evinde

Modern Teknoloji

Ancak Küresel Şehir şimdilik modern teknolojinin bir çocuğu olarak emekleme döneminde. Bu, elektronik iletişimlerin, süpersonik uçakların, dev tankerlerin ve modern ekonomik ve endüstriyel organizasyonların kaçınılmaz olduğu bir şehir. Küresel Şehrin, megapollerden daha mutlu bir yer olup olmayacağı, onun rotasını hep birlikte nasıl çizip yönlendireceğimize bağlı.

İnsanlar şehirlerini berbat bir hale getirdiler. Bunca zamandır hala şehirler ile nasıl başa çıkılacağını öğrenemediler. Batı'nın ve Asya'nın çoğu şehri yaşayanların memnun olmadığı bir durumda. Birçoğu pis, suç oranı artmış, anarşik ve bazen şiddete yatkın şehirler. Birçok Batı şehrindeki yeni trend, zengin azımlık kısmın kentin dışına kaçarken, kırsal fakir kalabalığın zaten aşırı nüfuslu olan şehirlerin kalbine akın etmesi.

Bir yazar bu süreci bir zamanlar büyük kentlerin ölü kentlere kademeli dönüşümü olarak tanımladı, istenmeyen motorlu taşıtların ve istenmeyen insanların çöplüğü.

Kentleşme

Sonuçları iyi de olsa kötü de olsa kentleşme artık önüne geçilemez bir gerçek. Tarihte şehirler tek başına zayıflayarak yok olabilir. Ancak eski zamanlardan beri onları ne kadar suçlarsak suçlayalım şehirler, medeniyetlerin, kültürlerin, teknolojinin ve zenginliğin merkezleri olmuşlardır. Şehirleri çevreleyen kırsal kesimlerin mottoları hiçbir zaman kırsal kesimlerin şehirler tarafından acımasızca yok edilmesini izlerken yaptıkları tarım romantizminin küstah ağlayışından fazla değildir. Bu süreç İkinci Dünya Savaşından beri Asya'da dehşet verici bir şekilde hızlanmaktadır.

Asya şehirlerinin nüfusu son on yılda ikiye hatta üçe katlandı. Dünyadaki kentleşmedeki artışın neredeyse üçte ikisi Üçüncü Dünya Ülkeleri'nde meydana geldi. Dünyadaki nüfusun yaklaşık yarısı şehirlerde yaşamakta. Gelecek on yıllarda da dünyadaki kentleşmenin artışını göreceğiz. Asya'nın çoğu yerinde şehirlerin bu kontrol edilemeyen büyümesi ciddi sosyal, ekonomik ve politik problemleri beraberinde getiriyor.

Ancak dünya medeniyetlerinin tümünden çöküşünden başka hiçbir şey dünyanın şehirler tarafından yönetilişini durduramaz.

Birbirlerine Bağlı Küresel Şehirler

Bu, Küresel Şehirlerin incelenmesi gereken arka plana aykırıdır.

Küresel Şehirler eski şehirlere istinaden birbirleri ile çok yakından ilişkilidirler. Çünkü birbirlerine teknolojinin kolları sayesinde kolayca ulaşabilirler. Birbirlerine bağlı olan bu şehirler dünya çapında ekonomi sistemini çeşitli önem dereceleri ile değiştiren ve yönlendiren bir şehir zinciri oluşturmaktadır. Benim iddiam şudur ki Singapur bu sistemin bileşenlerinden biri, başlıca bileşenlerinden değil ama büyüyen ve önemli bir hale gelen, haline gelmekte. Bu bağlamda ben Singapur'u Küresel Şehir olarak tanımlamayı seçiyorum.

Yanlış Tahminler

Bu yüzden bağımsız Singapur'un geleceği hakkındaki tüm kasvetli tahminler yanlış çıktı. Pesimist senaryo, bağımsız Singapur'un kendi kendine yeten bir şehir devleti ve olsa olsa kaderi ve talihi tamamen bölgedeki ekonomik iklime bağlı olan bölgesel bir şehir olması düşüncesi üzerine yazıldı. Bölgedeki ekonomik iklim şüphesiz ki bizim için önemli ve bölgede olanlar bizi ekonomik, politik ve askeri olarak etkileyecektir.

Ancak biz bölgesel bir şehir olmaktan çok daha fazlasıyız. Geçimimizi sadece bölgeden değil ayrıca Küresel Şehir olarak ait olduğumuz ve bizim gelişip gelişmememize karar verecek olan uluslararası ekonomik sistemlerden de sağlıyoruz.

Bir Bölgesel Şehir Değil

Eğer Singapur'un geleceğine bölgesel bir şehir değil de Küresel Şehir olarak bakarsak

o zaman Singapur'un küçüklüğü, iç bölgelerinin ya da hammaddelerinin ve iç pazarının yetersizliği ölümcül ya da aşılmaz handikaplar olarak görülmeyecektir. Bu, bağımsızlıktan beri nasıl ekonomik gelişmeyi ve bunun sonucunda politik ve sosyal durağanlığı başarıyla sağladığımızı açıklıyor.

Örnek olarak iç bölgeler sorunu ile ilgileneceğim. Doğrusunu söylemek gerekirse evet kendi iç bölgemiz yok. Sadece kendi kendimize geçinip başka bir şey yapmasaydık bugün ciddi bir sıkıntı içerisinde olabilirdik ve bu pesimistleri haklı çıkarırdı.

Ancak Singapur'u Küresel Şehir olarak düşündüğünüzde iç bölge sorunu gibi bir sorun olmayacaktır çünkü bir Küresel Şehir için Dünya onun iç bölgesidir. Bu umut taşıyan bir teori değil. Gemicilik istatistiklerimiz açıkça gösteriyor ki dünya bizim iç bölgemiz. 1959'da 9,500 gemi Singapur'a 14 milyon ton kargo taşıdı. 10 yıl sonra, 1970'te gemi sayısı ikiye katlanırken kargo miktarı üçe katlandı. Ürünleri taşıyan gemiler dünyanın her yerinden gelmekte.

Liman

Bizim limanız sadece bölgesel bir liman değildir; bir dünya limanıdır. Limanımız, dünyayı bizim iç bölgemiz yapıyor. Bizde eksik olan hammaddeleri hızlı ve ucuz bir şekilde alabiliyoruz çünkü deniz taşımacılığı yığma kargoların en ekonomik şekilde taşınmasını sağlıyor. Denize açılmak için yollara ve otobanlara büyük paralar dökmeye gerek kalmıyor. Bizim otobanımız denizdir. Singapur'a ulaşmak için tek yapmanız gereken bir gemi bulmak. Deniz bize, diğer Küresel Şehirlere hazır ulaşım sunuyor.

Singapur diğer Küresel Şehirlere başka yönlerle de bağlı. 140 ülke ile kablo ve uydu bağlantıları ile sürekli iletişim halindeyiz.

Hava İletişimi

Ayrıca hava yolu ile de bağlantılıyız. Dünyanın çoğu yerine 24 uluslararası havayolu şirketi planlı uçuşlar sağlamakta. 1970'te, havalimanımızda 17,000'den fazla iniş yeri bulunmakta ki bu 1960'takinin üç katı.

1970 yılında bazıları iş bazıları gezi için 521,000 ziyaretçi Singapur'a geldi.

Singapur'un geldiği noktayı en iyi haritadan günlük uçak ve gemi hareketlerine, telefon ve kablo bağlantılarına, dış ticaretine ve para transferlerine bakarak anlayabiliriz. Böylesi bir harita bizim diğer Küresel Şehirler ile ne kadar yakından ve büyük bir şekilde bağlı olduğumuzu gösterebilir. İletişimsel her teknolojik yenilik mesafeleri ortadan kaldırarak bizi diğer Küresel Şehirler ile daha da yakınlaştırmaktadır. Biz diğer Küresel Şehirler gibi birbirimize coğrafi bakımdan yakın olduğumuz şehirlere istinaden daha yakınız. Bir Singapurlu Hong Kong'a, Kuala Lipis'e gidebileceğinden daha hızlı gidebilir. Başlıca ticaret ortakları coğrafi olarak yakın olan değil, diğer Küresel Şehirlerdir. Uydu yolu ile Londra'daki, Tokyo'daki ya da Jakarta'daki olayları saniyesinde televizyon ile görebilmekteyiz.

Uluslararası Finansal Ağ

Singapur'un Küresel Şehir olma iddiası sadece iletişim ağlarında yatmıyor.

Biz ayrıca diğer Küresel Şehirler ile uluslararası finansal ağ ile bağlıyız. Önemli bir altın pazarı merkezi haline geldik. Asya Dolar Pazarı bizim bankacılık sistemlerimizin önemli bir parçası haline geldi. Pazar ilk kurulduğunda, sermayesinin çoğu Avrupa ve A.B.D.'de Avrupa Dolarlarına ya da A.B.D. Dolarına yatırılıyordu. Ancak artık Güney-Doğu Asya'daki sayısı günden güne artan şirketler Asya Dolar Pazarından işlem görmeye başladı. 1970 yılında \$1,200 milyon olan sermaye şu an günden güne artarak bölgedeki finans işlerinde ve projelerinde kullanılıyor. Singapur'da bulunan ve sayıları hızla artarak dünya çapında işlem gören yabancı bankalar ve ticari bankalar da Küresel Şehir haline geldiğimizin bir başka kanıtı.

Çok Uluslu Kurumlar

Küresel Şehirlerin arasına katıldığının en büyük kanıtı Singapur'un, uluslararası ve çok uluslu kurumlar ile günden güne daha fazla çalışmaya ve bağlantı kurmaya başlamasıdır. Uzun zamandır farkındayız, tüketim artık milli bir mesele değil. Ekonomik milliyetçilik insanların dünyanın her yanından ürünleri alıp tüketmesini engellemedi.

Ancak şu an üretimin kendisi milli bir problem haline gelmeye başladı. Alışlagelmiş fikir ürünlerinin uluslararası bir şekilde hareket ettiği ama üretim faktörlerinin etmediği, yeni gerçekler tarafından aşındırılmakta. Uluslararası ve çok uluslu kurumların dünya çapında genişlemesi ile uluslararasılaştırılmış üretim müthiş bir hızla büyüyor. 1968'de uluslararasılaştırılmış üretimin çoğu ulusun büyüme hızını aştığı ve onların ihracatlarının büyüme hızını daha da çok aştığı sanılıyordu. Aynı yılda Amerikan kurumlarının dış ortaklarının üretimi Amerikan ihracatının dört katıydı. A.B.D. firmaları iç ekonomiden neredeyse iki kat daha hızlı büyüyor.

Aslında Amerikan uluslararası ve çok uluslu dış kurumlar Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği'nden sonra üçüncü güç olarak tanımlanmaktadır.

Uluslararasılaştırılmış Üretim

Uluslararasılaştırılmış üretim daha emekleme evresinde. Bu sırada Amerikalılar, bazı sektörlerde Avrupalılar daha öne çıksa da, bu uluslararasılaştırma hareketinin öncülüğünü yapıyor. Ancak uluslararasılaştırılmış üretimin son hali ne olursa olsun önümüzdeki on yıllarda uluslararası ticarete, ticari ilişkilerde ve üretimde en büyük kanal haline gelecektir.

Uluslararası ve çok uluslu kurumlar ile bağlantı kurarak Singapur sadece dünya ekonomisi çerçevesine girmekle kalmayıp en gelişmiş endüstriyel ve teknolojik toplumlara yetişmek için bir kestirme bulacak. Bu yola girerek bir yüzyıl alabilecek işleri 20-30 yıl içerisinde başarabileceğiz.

Bu yüzden uluslararası ve çok uluslu kurumlar bize yüksek teknoloji, karmaşık idari ve pazarlama yeteneklerini ve yeni yatırımları getiriyor. Yeterli kaynağımız ya da deneyimimiz olmadığı için kendimizin yapamayacağı karmaşık sektörleri getiriyorlar. Ev sahibi ülkelerin ayaklarına kadar gelen bu fırsatları kullanıp kullanamayacağı ilgili insanların bu büyük enstitülere rasyonel ya da irrasyonel bir şekilde yaklaşım yaklaşmamalarına bağlıdır.

Küresel Ekonomik Sistem

Kabul edilmelidir ki güçlü dış güçlerin zayıf ve az gelişmiş bir ülkeye girmesinin arkasında politik ve ekonomik tehlikeler vardır. İnanıyorum ki bu güçleri uzak Küresel Şehirlerden kontrol eden insanların çoğu idealist değildir. Hatta belki de yarattıkları bu güçlerin dünya ekonomisini bizim daralan dünya taleplerimize göre nasıl şekillendireceğini bile anlamıyorlardı.

Ancak Singapur bu riskleri üstlenmek için hazır olmalıdır çünkü küçük Singapur için küresel ekonomik sisteme girmemenin alternatifi kesin ölümdür. Eğer isteğimiz ve zekâmız varsa kendi sosyal sistemimiz içerisinde gerekli antikorları üreterek böylesi büyük güçlerin bize getirebileceği tehlikelere karşı bağımsızlık kazanabiliriz.

Dediğim gibi, bize gelişmiş ülkeleri yakalayabilmemiz için bir kestirme yol sunuyorlar. 21. Yüzyılın şafağı söktüğünde o zaman yaşayan Singapurlular 21. Yüzyılın Singapurlusu olacaklar ki bu şu an yaşayan Singapurluların yarısından fazlası demek.

Gerçek şu ki biz bu yabancı kurumlar vasıtası ile çoktan 21. Yüzyıla bağlandık. Üretimde, ki bu bizim ekonomimizin büyüyen sektörlerinin başındadır, uluslararası ve çok uluslu kurumlar tarafından daha somut yatırımlar gelmekte. Şu an \$1,700 milyon olan endüstri yatırımımızın çoğu uluslararası firmalardan gelmiştir. Onların varlıkları Singapur'un küçük iç pazarına rağmen endüstriyel olarak nasıl geliştiğini açıklamaktadır. Bunun sebebi ise bu uluslararası ve çok uluslu güçler sadece endüstri değil aynı zamanda yerleşmiş bir pazar da getirmesidir. Bu firmalar için dünya bir iç bölge ve pazar ve bunlar sayesinde biz de otomatik olarak kendimize münhasır olan dünya iç bölgesine ve pazarlarına bağlanmış oluyoruz.

Karşılıklı Bağlılık

Umarım Singapur'un birçok kişinin beklediği olan batmak yerine nasıl ve neden hala gelişme gösterdiğinin gizemini bir şekilde açıklayabilmişimdir. Bu uzun söylevin ana fikri, Singapur ayakta kalmış ve ayakta kalmaya da hep devam edecektir çünkü Singapur hızla gelişen küresel ekonomik sistemde karşılıklı bağımlılık ilişkisini kurmuştur. Singapur'un ekonomik geleceği yıllar geçtikçe artarak bu küresel sistemde kök salacaktır. Bu sistem büyüyüp zenginleştikçe o da büyüyecek ve zenginleşecektir. Sistem çökerse o da çökecektir. Ancak ikincisinin olma ihtimali oldukça zayıf çünkü eğer olursa bu dünya medeniyetlerinin sonu olur.

Diğer Çıkarımlar

Bu söylevde Singapur'un Küresel Şehir olarak ekonomik yönleri ile geniş çapta ilgilendim. Ancak Küresel Şehir olarak politik, sosyal ve kültürel çıkarımların da oldukça önemli olduğunu söylemekte fayda var. Onlarla ilgilenmedim çünkü bu söylev en az beş kat daha fazla olurdu. Bana göre politik, sosyal ve kültürel problemleri ele almak çok daha zorludur. Belki de bu Küresel Şehirlerin ortaya çıkışının Aşıl topuğudur.

Küresel bir Şehrin ekonomik altyapısının yerleşmesi belki de böylesi bir şehri yaratırken ortaya çıkabilecek sorunların en kolay olabilir. Ancak böylesi bir şehrin politik, sosyal ve kültürel düzenlemeleri insanların mutlu ve yararlı hayatlar yaşamalarını sağlamayı hedefler ve bu vatandaşlarının kapasitesinin ötesinde cesaret, hayal gücü ve zekâ gerektirebilir.

Gerekli kapasitelere sahip olmayan insanlar için Küresel Şehir bir canavar olabilir, tıpkı nekropoller gibi.

Yani çok eski zamanlardan beri kâhin ve peygamberlerin hayal ettiği Cennet Şehir haline gelen bir Küresel Şehir meydana getirmek için insanlarımızı entelektüel ve ruhsal olarak donatmak bize ve sizin gibi insanların düşüncelerini şekillendiren gazetecilere bağlı.

KÜRESELLEŞME ÇAĞINDA BENLİK ALGISI

George Yeo¹⁰

Giriş

Dışişleri Bakanlığı'ndan beş yıldan fazla bir süredir ayrı olduğum için, bu bir buluşma gibi geliyor. Dışişleri Bakanlığı'nda on yıldan fazla çalıştıktan sonra dış ilişkiler ve diplomasi benim bir parçam oldu. Sizden biri olarak tekrar davet edilmekten onur duyuyorum.

Bazen, Singapur'un dış politikasına ilişkin konularda konuştuğum zaman eşim bana artık ofiste olmadığımı hatırlatıyor ve kendisine, Singapur ve Hong Kong'daki arkadaşlarım ve meslektaşlarıma görüşlerimi ifade ederken daha bağımsız olmamı söylüyor.

Kimlik

İnsan kimliği tuhaf bir şeydir. Önümüzdeki ay, Uluslararası Teochew Doktorlar Birliği Konferansı'nda buna değineceğim. Davetiyeyi birkaç ay önce aldım. Buradaki 'doktor' kelimesi, doktora derecesine sahip kişi anlamındadır. Peki bunun Teochew olmakla ne ilgisi var? Teochew yemeği ya da Teochew operası olsaydı anlayabilirdim ama "Teochew doktorları" biraz garip görünüyordu. Hemen cevap vermedim. Birkaç hafta sonra, Hong Kong Teochew Derneği'ne kabul edildim. Esasen üyelerin yemek yiyebilecekleri iyi bir Teochew restoranı olduğu için başvurduğumu itiraf etmeliyim. Kabul için geldiğimde, derneğin liderlerinden biri hemen Singapur'daki Teochew Doktorlar Birliği Konferansı'na katılıp katılamayacağımı sordu. Bu düşündüğümden daha büyük bir olaydı. Ana yemek salonunun duvarında, genç Li Ka-shing'in resmi de dâhil olmak üzere, onlarca yıl öncesine ait ünlü Teochew ailelerinin hamileri ve başişçilerin resimlerini gördüm. Bazıları kendi atalarımın köyü Anbu'dandı. O gece, Teochew lehçesinde konuşmak zorunda kalmayacağımdan emin olduktan sonra Aralık konferansı'na katılacağımı söyledim.

Her birimizin birden fazla kimliği vardır. Bunlar içimizdedir ve bizim için önemlidir. Bu kimlikleri dini, ulusal, etnik veya kişisel olarak ayırabiliriz; ancak bunları hafife almamalıyız. Yakın arkadaşlar arasında, bir kişinin kimliğiyle alay etmek sorun değildir ama yine de dikkatli olmak zorundayız.

Duruma bağlı olarak, bazı kimlikler diğerlerinden daha önemli hale gelir. Singapurlu genç erkekler Ulusal Hizmete (NS) başladığında saçlarını çok kısa kestirirler. Temel Askerlik Eğitimi'nde (BMT) oğullarını ziyaret eden ebeveynler, onları tanımakta güçlük çekerler.

---

10 Sayın George Yeo halen Kuok Grup and Kerry Lojistik'e Başkanlık yapmaktadır. 1988'den 2011'e kadar siyasette Enformasyon ve Güzel Sanatlar, Sağlık, Ticaret ve Sanayi ile Dışişleri Bakanı olarak görev yapmıştır. Bu konuşmayı, 2016 S Rajaratnam Konferansı'nda yapmıştır.

Çünkü hepsi birbirine benzemektedir. Bunun, çok disiplinli bir kuruma hitap etmeleri gibi bir nedeni var. Bireylerin güçlü bir grup kimliğine sahip olmasını istediğimizde, onlara üniforma giydirebiliriz ve diğer kimliklerini bastırırız.

Bu disiplin dayatması, doğal değildir. Disiplin ortadan kalktıktan sonra veya daha yüksek kimliğin önemsiz olduğu durumda, derin kimlikler kendilerini öne çıkarır. Bunu, hareket için hazır bulunan NS askerlerinde görüyoruz. Ancak, iki yıl geçtiğinde, Singapur Silahlı Kuvvetleri (SAF) kimlikleri üzerindeki izlerini kaybediyor. Mobilize olduklarında, hızla tekrar bu kimliğe bürünebiliyorlar. Singapur'daki bu NS programlaması, özellikle acil durumlarda denizaşırı ülkelerde açık bir şekilde kullanılır.

Sayın George Yeo S Rajaratnam Konferansı 'nda konuşma yapıyor

Tarihin Döngüleri

İnsan toplumu döngülerden geçer. Zorluklara cevap olarak, insan toplumu, bazen imparatorluklar kurmak gibi yüksek seviyede organize olabilir. Ayrıntılı hiyerarşiler kurulur. Uygun olanlar onaylanır ve ödüllendirilir. Uymayanlar cezalandırılır. Qin Shi Huang, 2000 yıldan fazla bir süre önce Çin'i bir araya getirdiğinde, farklı fikirleri savunan alimler diri diri gömüldü ve kitaplar tek bir ortodoksinin olması için yakıldı. Çin'in birleşmesi, ekonominin çok daha üretken olmasını sağladı. Ulusal bir karayolu ve kanal sistemi ve ağırlıkların ve önlemlerin standardizasyonu ile Qin'in Çin'i, kıta ölçeğinde ayrıntılı bir iş bölümü yapılmasını mümkün kıldı. O zamandan beri, Çin, her yeniden birleşimde, hızla dünyanın en büyük ekonomisi haline geldi.

Ancak, Qin Shi Huang'ın katı kuralları, kendisinden sonra uzun süre devam etmedi. Oğlu devrildi ve Han, Qin'in yerini aldı. Drakon kanunları ile korunan bir imparatorluk ve sık güç kullanımı, Konfüçyüsçü değerleri temel alan daha yumuşak bir sistemle değiştirildi. Konfüçyüsçü bir ideal olan uygun davranış *li*, sert bir yasal prensip olan *fa*'nın yerine geçti. Böylece, bir prens asil bir şekilde davranırsa, insanlar kendi kurallarını doğal olarak kabul edeceklerdir düşüncesi doğdu. Eğer bir baba iyi bir babaysa, oğullar doğal olarak iyi oğullar olacaktır. Tabii ki, genellikle durum böyle değildi. Havuçlar ve sopalar hala etkili yönetim için kullanılıyordu, ancak sürekli olarak ideal görülen şey, uygun davranıştı.

Çin tarihi uzun birlik dönemlerinin ardından uzun bir anlaşmazlık dönemine girdi. Birlik olduğunda üretkenliği muhteşemdi. Ancak bölündüğünde, kaos eşit derecede yüksek seviyede oldu. Ayrılma ve dağılma dönemlerinde, yerel Çin toplulukları, Konfüçyüsçü değerleri ile bir arada tutulmaya devam ediyor. Bugün, Avrupa, Afrika ve Güney Amerika'da filizlenen yeni Çin diasporası toplulukları benzer özellikler gösteriyor. Bu, Çin halkına, içinde bulunduğu dünyanın ideal dünyanın tümünün büyük ve mutlu bir aile olduğu inancını içeren derin bir kimlik vermektedir.

Araplar benzer bir birlik özlemine sahiptir; bu durum, bugünkü Ortadoğu'ya baktığımızda garip görünür. Şöhretli bir Arap bedevisi şöyle diyor: Ben kardeşime karşıyım; erkek kardeşim ve ben kuzenlerime karşı; kuzenlerim, kardeşlerim ve ben dünyaya karşıyız. İslam, Arap kültüründen doğdu ve Ümmet ile daha yüksek bir birlik sağladı.

Arap birliği için umut asla sönmez; evrensel bir hilafet, İslami idealin umudu değil, bin yıllık arayıştır.

Birkaç yıl önce Singapur Arap Derneği üyelerine Yemen'de eşlik ettim. Barışçıl, birleşmiş bir ülkenin ne olduğunu resmi bir ziyaretle anlattım. Bir tıp doktoru olan Dışişleri Bakanı Dr. Al Kirby, Sana'a'da konuğum olan harika bir insandır. İlk iki günü Güneydoğu Asya'daki Arapların çoğunun gelmiş olduğu Wadi Hadramaut'ta geçirdik. Güneydoğu Asya'daki Arap Topluluklarının çoğu, Basra'dan seyahat eden ve bin yıl önce Hadhramaut'a yerleşmiş olan Hz. Syed Ahmed bin Isa al- Muhajir'in soyundan gelmektedir. Heyetimizde, "*Tarim'in Mezarları*" olarak adlandırılan Hadangum'un Suresi hakkında ilginç bir kitap yazan Penang'lı bilim adamı Dr. Ho Eng Seng vardı. Eng Seng, şu anda Orta Doğu Enstitümüzün Direktörüdür. Hadhrami Arapların Hadhramaut'u ziyareti için vazgeçilmez bir ritüel de bazı duaların Syed tarafından, yani Syed Ahmed, Muhajir'in mezarı karşısında okunmasıdır. Heyetimizdeki tek Syed, Çinli bir annenin oğlu olan Penang'lı Hadhrami Alwi Aidid idi. Dua etme görevi kendisindeydi. Normalde güleryüzlü bir arkadaştır ama o gün biraz kızgındı. Atalarının bütün yükü omuzlarındaymış gibi görünüyordu. Zorunlu duaların okunmasından sonra, yine kendine döndü. Eng Seng'in kitabının birçok kopyasını aldım ve Ali Alatas, Alwi Shihab ve Hamid Albar dâhil olmak üzere Arap arkadaşlarına verdim.

Güneydoğu Asya'da, Syed'lerin saygınlığı siyasi koşullara bağlı olarak değişmektedir.

Malay Sultanları, torunlarının Peygamberin soyundan gelmeleri için kendileriyle evlenmeye istekliydiler. Malay kraliyet aileleriyle evlenen Hadhrami Syedlerinin tarihi "*Tarim Mezarları*" kapsamında kaydedilmiştir. Endonezya'da, Syed'ler atalarını cumhuriyetçilik ile anmaktadır. Ama kim olduklarını biliyorlar ve bazı ritüelleri ve gelenekleri koruyorlar. Syed olduğundan şüphelendiğim Arap kökenli bir Endonezyalı politikacı vardı. Bir gün kendisine sormaya karar verdim. Doğruladı ve kendisine Eng Seng'in kitabının bir kopyasını verdim. İlk tepkisi, ailesinin isminin bulunduğu indeks sayfasına gitmek oldu.

İnsanlığın bu derin kimlikleri, yeni küreselleşme çağında daha önemli hale gelecektir.

Parçalanma ve Yapay Sınır Ağları

Teknolojik değişim her yerde hiyerarşileri baltalıyor ve hiyerarşilere dayanan kurumlara karşı öfkenin önemli bir nedeni haline geliyor. Bu, yaygın olarak "Dördüncü Sanayi Devrimi" ifadesi altında toplanan kapsamlı bir konudur. Geçmişte, kurumlar ritüel, korku, yanlış tanıma, ikiyüzlülük gibi eylemler ve bazen de tamamen yalan söyleyerek korunuyorlardı. Kameralar ve mikrofonlar artık her yerde olduğu için, bu mümkün değil. Sosyal medyada hızla açığa çıkıyorlar ve alay konusu oluyorlar.

Brexit'e verilen destek, Brüksel'de kontrolün kaybedilmesiyle, sıradan insanların artık hoşlanmayacakları kadar karmaşık kurumların yarattığı sıkıntıları göstermektedir. Dolayısıyla, Brexit'in en büyük sorunu İngiltere değil, Avrupa'nın kendisidir. Avrupalılar kalplerinde, farklı kimlikleriyle gurur duyan bir kabile halkları topluluğu olmaya devam ediyor. Roma vatandaşlığı duygusu uzun zaman önce kayboldu. Batı Roma İmparatorluğu, Roma Kilisesi'nde yeniden doğmuş olmasına rağmen, Avrupalıları birleştiren daha yüksek bir kimlik olarak Hıristiyanlık, 1648'de Vestfalya Antlaşması ile sonuçlanan dini savaşlar sırasında gücünü kaybetti. 1789'da Fransız Devrimi'nin din karşıtlığı, Avrupa'nın birçok yerine yayıldı.

ABD'de, Donald Trump'ın seçilmesi, ABD'yi dünyadaki en istikrarlı ülkesi yapan kurumlarına olan güvenin kaybedilmiş olduğunu yansıtıyordu. Büyük kurumlar kolayca değiştirilemez veya yok edilemez. Öncelikle yıllarca süren politik kargaşa ve mutsuzluk anlamına gelen yaratıcı yıkım döneminden geçmelidir. Kazanılmış hakları bırakmak kolay olmayacaktır.

Her yerde parçalanma görüyoruz. Yetenek, sermaye ve bilgi daha hareketli hale geldikçe ulus devletin kendisi zayıflayacaktır. Çokuluslu devletlere dayalı yurtseverlik zayıflamaktadır. Dijital devrim, insan toplumundaki gücü dramatik biçimde yeniden dağıtmaktadır. Bugün, iyi öğretmenler öğrencilerinden öğreniyor ve iyi ebeveynler çocuklarından öğreniyor. Siyasi veya kurumsal liderler artık bir bilgi, bilgelik ve ahlaki otorite tekeline sahipmiş gibi davranamazlar.

Bununla birlikte, parçalanma, kaosa dönüşmez. Parçalar, onları siyasi sınırlar arasında ve ekonomik ve kültürel alanlardan karmaşık sınır ağlarına bağlayan, daha derin

kimliklerle bir arada tutulmaktadır. Akıllı telefonlarımızdaki uygulamalar bu tür ağ oluşumlarının bir tezahürü niteliğindedir. İyi ya da kötü ile ilgili olarak insanlar, benzer kimlikleri ya da çıkarları olan başkalarıyla bağlantı kuruyor. Fiziksel olarak birlikte olmak artık etkileşimi garanti etmiyor. Akıllı telefon aracılığıyla, bir trendeki yolcuların her biri kendi dünyasındadır. Çevremizdeki insanları görmezden gelmek daha kolay bir hale geldi. Bazen bir aile yemeği masasında bile aynı şeyi yapıyoruz.

Ağların büyümesi yeni zorluklar yaratmaktadır. İnternet, ağları dünyaya yaymayı kolaylaştırır. Aynı tüyden kuşlar birbirlerini ararlar. İnternet zihinlerimizi genişletebilir, ancak onları daraltabilir de. Belirli konulara yoğun ilgi duyanlar aynı konulara daha fazla yoğunlaşır ve onları paylaşan başka kişilerle ağ kurmaya teşvik edilir. Kendi kendine radikalleşme bu şekilde oluyor.

Yeni Zorluklar

Ağların yönetişimi zordur; çünkü ulusal yargıları sarsarlar. Bugün dünyadaki egemen yönetim biçimi, ulusal hükümetlerdir. Hiçbir hükümet, İnternet üzerinde tamamen kontrol sahibi değildir. Uluslararası işbirliği zor ve yavaştır. Soğuk Savaş sırasında, Komünist olmayan dünyayı yöneten ABD idi. Bugün, dünya giderek daha çok kutuplu hale geldi ve ABD'nin liderliği sorgulandı. Süper güç liderliği, pahalı askeri güç tarafından desteklenmesi gereken ve maliyetli bir iştir.

Hem ulusal hem de uluslararası düzeyde, yönetim daha karmaşık ve daha az etkili hale geldi.

Sovyet İmparatorluğu, Dördüncü Sanayi Devrimi'nin ilk büyük kazazedesiydi. Merkezi yönetim yapısı kırıldıktan sonra Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri bağımsızlaştı ve Sovyetler Birliği'nde bulunan her bir cumhuriyet, bağımsız birer devlet oldu. Daha derin bir kimlik duygusu ile bir arada tutulan bu yeni ülkeler, Rusya'nın özünü içeren kararlı ülkelerdir. Yugoslavya gibi diğer ülkeler, daha küçük parçalara ayrıldı. Bosna-Hersek gibi daha küçük parçalar bile güçlü bir dış müdahale olmadan bir arada duramadı.

Bazı neo-muhafazakârlar tarafından Yeni Roma olarak da adlandırılan ve bir süredir kendisini tek süper güç olarak gören ABD, Orta Doğu'yu demokrasi temelinde yeniden yaratma konusunda müdahalelerde bulunmuştur. 11 Eylül, Irak'tan Saddam Hüseyin'in silinmesi için, Arap Baharı'nın başlaması ise Libya'da Muammer Kaddafi'nin devrilmesi ve Beşar Esad'ın Suriye'den çıkarılması için bir neden olmuştur. Bu, mutlak bir felaket oldu. Gücü dizginleyen ve sıkı duran güçlü ve kararlı liderler olmadığı için bu ülkeler dağıldılar. Bugün gördüğümüz gibi uzun bir geçmişi olan kardeş şehirler Halep ve Musul'da korkunç savaşlar yaşanıyor.

Libya'da derin kimlik, kabile kimliğidir ve buradaki çatışmalar çoğunlukla doğada kabile olarak nitelendirilen gruplar arasındadır. Diktatör olmayan durumda, ortak düşmanlara karşı kabileleri birleştirebilecek en büyük şey Selefî İslam'dır. İronik olarak, Kaddafi'nin yıkılmasından El Kaide ve IŞİD gibi Batı'ya karşı hareket eden gruplar faydalanmıştır.

Orta Doğu'daki Sünni-Şii bölünmesinin derinliğini hafife almaları, Amerikalıların Irak'ta ve Suriye'de iç savaş ve dış müdahale başlatmasına sebep olmuştur. Körfez ülkelerinden Arap bir yönetici bir keresinde bana tüm bölgedeki en istikrarlı sınırın Türkiye ile İran arasındaki sınır olduğunu söylemişti. Osmanlıları Safevilerden ayıran sınır da aynıdır. Safeviler, İran'ı beş yüz yıl önce Şii bir ülke haline getirmiştir. Çocuklara ilk halifeleri, yani Ebu Bekir, Ömer ve Osman'ı lanetlemeleri öğretildi. Ali, Peygamberin tek halefi idi. Safevi İran, Şii bir krallık oldu. Osmanlılar Sünni idi. Aralarındaki anlaşma, Osmanlı aleminde hiçbir Şii'nin silah taşımayacağıydı. Bu şekilde, Osmanlı alemindeki Şiiiler, İran için bir saldırı kolu olamadı. Bu, barışı korudu. Amerikan koalisyonu Irak'ı işgal ettiğinde, asıl amaç gücün Şii çoğunluğa devredilmesi idi. Eski bir anlayış olarak tüm Bereketli Hilal boyunca felaketin başlangıcı oldu. Suudi krallığında alarm çalarken, İran bu durumdan faydalandı. Halep ve Musul'un ağırlıklı olarak Sünni kentleri şu anda, biri Rusya'nın, diğeri ABD'nin yardımıyla, Şii ya da Şiiiler tarafından yönetilen askerler tarafından yeniden ele geçiriliyor.

Sonunda, Humpty Dumpty hikâyesinde olduğu gibi yumurta yine düşebilir. Ancak, baştan yumurtanın kabuğunun ne kadar kırılğan olduğunu bilseydik, Humpty Dumpty'i duvardan aşağı indirmenin daha iyi ve daha kolay bir yolunu bulmuş olabilirdik. Ama bütün bunların önemi sonradan anlaşılır. Olaydan sonra daha akıllı davranmak kolaydır.

Burada Güneydoğu Asya'da derin kimlikler üzerinde baskı kurmamaya dikkat etmeliyiz. Bu kimlikleri tehlikeli bir şekilde görmezden geliyoruz. Endonezya'nın, ülke finansal krizde ve ayrılma tehlikesi altındayken modern bir demokrasiye nispeten yumuşak bir geçiş yapması, Asya'da öngörülemeyen bir şeydi. İç savaş olsaydı, Singapur barış içinde kalamazdı. Doğu Timor bağımsız hale geldikten sonra, Endonezya Başkanları Aşeliler için barınacak yer temin etmeyi akıl ettiler. Singapur ziyaretinde Başkan Abdurrahman Wahid ile konuştuğumu hatırlıyorum. Yetkili Bakan olarak, kendisiyle aynı arabadaydım. Aşelilerin yaşadıkları toprakların kendilerinin olduğunu hissetmelerini sağlayan bir anlaşma yapılmasını istiyordu. Noel'in ertesi günü yaşanan tsunaminin ardından, Başkan Yudhoyono, Endonezya Ordusu'nu geri çağırdı ve Başkan Yardımcısı Yusuf Kalla, Özgür Açe Hareketi (GAM) ile bir barış anlaşması yaptı. Cakarta'da gelişmeleri iki cep telefonuyla takip eden Pak Jusuf, Bakan Hamid Awaludin'den önce buzlari eritmek ve müzakerelerin başlaması kapsamında güven oluşturması için gayri resmi bir toplantı talebiyle Helsinki'ye GAM liderlerinin davet edilmesini istedi. Farklılıklara saygı olmadan, istikrarlı bir barış sağlanamaz.

Myanmar'daki etnik grupların mücadelesi devam eden bir mücadeledir. Birçok Batı ve İslam ülkesi, Arakan Eyaletindeki Rohingya sorununu çözmek için Daw Aung San Suu Kyi'ye baskı yapıyor. Rohingyaların çektiği acıları hafifletmek acil bir ihtiyaç niteliğindedir, ancak bu zor bir siyasi meseledir. Daw Suu, öncelikle halkın üçte birini oluşturan diğeri azınlık etnik gruplarla barış anlaşması yapmadan, Rohingya sorununu çözemez. Babası Aung San, 1947'de Arakanlıların dâhil olduğu bağımsızlık arifesinde en önemli yedi azınlık grubuyla Panglong Anlaşması'nı imzaladığında Bengalliler, etnik

azınlık olarak kabul edildi ama Rohingyalar kabul edilmedi. Etnik sorunlar, birçok etnik grubun Bangladeş, Hindistan, Çin ve Tayland ile sınırlarını kurmasını daha da karmaşık hale getirmektedir.

Myanmar'ın askeri bir hükümetten demokratik olarak seçilmiş bir hükümete barışçıl bir şekilde geçişi, ASEAN ve diğer ülkelerin desteği ve anlayışı olmadan elde edilemeyecek bir mucize niteliğindedir. Şu anda ihtiyaç duyulan şey, kendisi olmadan etnik sorunlara çözüm bulunması imkansız olan ekonomik gelişmedir. Daw Suu'nun Çin'e yaptığı son ziyarette, Çin faydalı bir rol oynamaya karar verdi. Daha önce Çin'i dahil etmeden bir barış anlaşması yapma girişimleri başarısız olmuştu. Myanmar'da yaşayan her bir Kaçın karşılığında Çin'de iki Kaçın yaşamaktadır. Myanmar'da yaşayan her Wa için Çin'de başka bir Wa daha vardır.

ASEAN'da Çeşitliliğe Saygı

ASEAN, karmaşık coğrafyası nedeniyle kültürel olarak dünyadaki en çeşitli bölgedir. Avustralya kıtasının Asya tektonik plakalarına çarpmasının bir sonucu olarak, Himalayalar ile Avustralya arasındaki tüm bölge, Mindanao, Sulawesi ve Halmahera gibi garip şekilli adalar ile yüksek dağ sırtlarına, derin vadilere, girintili kıyılara ve dünyanın en büyük takımadalarına dönüşmüştür. Yüzyıllar boyunca kabileler, Çin anakarasından, yarımadalardan aşağı ve adalardan güneye göç etmiştir. Bazıları dağları zorlamıştır. İmparatorlar karşı tarafa geldiklerinde ve dağıldıklarında, medeniyetlerini ve DNA'larını da kıyılara getirdiler.

Güneydoğu Asya'da bu çeşitliliği kabul edip saygı duyarsak ve çeşitliliği kabul etmeye dayalı kurumlar kurarsak barış gelebilir. Bir yandan birbirimizi olumlu yönde etkilerken, görüşlerimizi veya irademizi asla birbirimize dayatmamalıyız.

Malaylar bölgeyi rüzgârların altındaki topraklar olarak tanımlıyorlar (*tanah di bawa angin*). Rüzgârlar yılın altı ayında bir tarafa, diğer altı ayında öbür tarafa esmektedir. Bölge sadece coğrafi olarak değil, aynı zamanda kültürel olarak da Çin ve Hindistan arasında bulunmaktadır. Kıyı Güneydoğu Asya'daki içgüdü bu nedenle açık ve nötr olmakta ve barışçıl bir şekilde gelen herkesi memnuniyetle karşılamaktadır. Çin ticareti her zaman güçlü bir şekilde bölgedeki krallık ve prensliklere fırsat ve refah getirmiştir. Bununla birlikte, modern Singapur'u yaratan 19. yüzyıldaki Çin ticareti farklıydı. Ticaret, gemilerle başladı ve batı kurallarına uymak zorunda kaldı. Bu dönemde, Güneydoğu Asya, hakim güç tarafından kontrol edilen, Tayland dışındaki sömürge bölgeler haline gelmiştir.

21. yüzyılın yeni Çin ticareti, daha fazla çeşitliliğe izin veren önceki Çin ticareti gibi olacaktır. Başkan Xi Jinping'in Bir Kuşak, Bir Yol politikası, gönüllü bir ilkeye dayanıyor. Bunun bir parçası olmak için dahili yönetim sistemini değiştirme zorunluluğu yoktur. İnternet gibi, TCP/IP'ye benzer belirli protokolleri kabul ederek ağa katılabilirsiniz. Bu,

Avrasya'nın çehresini dönüştüren, destansı bir ölçekte ortaya çıkıyor. Çin'i rakip olarak gören güçler, bu gelişmeye huzursuz tepki veriyorlar. ABD ve Japonya, Asya Altyapı Yatırım Bankası'na (AIIB) katılmayı reddediyorlar. Hindistan hevesli değil, Kaşgar-Gwadar koridorunun kendisini olumsuz yönde etkileyeceğinden endişeli. Bu ülkeler Çin'in çok fazla kontrol sahibi olacağından korkuyor.

Çin, komşularına zorla veya korkutarak hükmetmeye çalışırsa başarısız olur. Deng Xiaoping bir keresinde Çin'in yeni bir hegemonya olmaya çalışması halinde, diğer ülkelerin de onu yenmek için Çin halkı ile birleşmesi gerektiğini söyledi. Bunun yerine Çin'in yaptığı şey, dost kazanmak ve insanları etkilemek için ekonomik gücünü kullanmaktır. Çin'e dost olanlar ödüllendirilirken, dost olmayanlar kendilerini ekonomik olarak dezavantajlı buluyor. Ancak Çin, 2002 yılında Phnom Penh'te Premier Zhu Rongji'nin, ASEAN-Çin STA'sının ASEAN liderleri ile Çerçeve Anlaşması'nı imzalamasında esasen Güneydoğu Asya'da kendileri için özel bir konum yaratamayacağını bilmektedir. ASEAN'da kimse Çin'i düşman olarak istemiyor. Çin'le ne kadar dost olunursa, ABD, Japonya, Hindistan ve Avrupa ile de o kadar dost olunabilir, çünkü bu, çeşitlilik kazandırır. Ne kadar fazla o kadar iyi.

Bununla birlikte, Güney Çin Denizi'ndeki bölgesel anlaşmazlıklar iyi yönetilmelidir. ABD anlaşılır bir şekilde endişe duymaktadır. Ancak, ABD'yi Çin'e karşı veya tersi yönde oynamaya zorlamak, ASEAN ülkeleri için tehlikeli bir oyundur. ASEAN'da hepimiz, bu ikisine kıyasla küçük güçleriz. Küresel satranç tahtasında küçük parçalara ayrılırken, bazı noktalarda feda edilmek zorunda kalırız. Bu yılın başlarında meydana gelen yüksek gerilim, farklı talepleri olan dört ülkenin ve Çin'in yapıcı bir şekilde anlaşığı noktada iyileşmiş gibi görünüyor. Yüzyıllar boyunca Güneydoğu ile uzun süre temasta olduğu için Çin, ASEAN'ın çeşitliliğini anlıyor ve dış politikasını bu gerçeğe göre ayarlıyor.

ASEAN'ın kendisi yavaş ama istikrarlı bir şekilde halkında ASEAN vatandaşı hissi uyandırıyor. ASEAN bayrağı şimdi tüm denizaşırı görevlerde üye ülkelerin ulusal bayraklarıyla birlikte asılıyor. Gelecek yıl, ASEAN 50. yıldönümünü kutlayacak. Umarım bir gün ASEAN bir futbol takımı ile Dünya Kupası için sahaya çıkabilir ve ASEAN halkı olarak coşkuyla tezahürat edebiliriz.

Singapur

Singapur'un kimliği coğrafyamıza ve tarihimize dayanmaktadır. Avrasya kara kütlelerinin en güney ucunda, rüzgarlar yön değiştirirken gemilerin döndüğü konumdayız. Singapur deniz ipek yolunun bir çocuğudur. Önümüzdeki yıllarda, Çin ticareti her zamankinden daha fazla güçlenerek buradan akacak. Çin'in arkasında yükselen bir Hindistan var. Profesör Wang Gungwu'un söylediği gibi, biz Çin ve Hindistan'ın *mandalalarının* kesiştiği yerdeyiz. Bir Kuşak, Bir Yol projesinin büyümesi, Singapur için tarihi bir fırsat.

Singapur'un kaderi Güneydoğu Asya'dadır. ASEAN'ın kalbinde yer almaktayız ve tüm

ASEAN ülkeleri arasında en *ASEAN'lılaşmış* olanıyız. ASEAN'daki her üye ülkenin Singapur'da güçlü bir varlığı bulunmaktadır. ASEAN'ın zengin çeşitliliği Singapur içinde yansımaları sahiptir. Diğer dokuz ülkeyle de ekonomik ve kültürel olarak yoğun bir şekilde bağlantı kuruyoruz. Bu nedenle Singapur her zaman ASEAN birliği ve entegrasyonunun güçlü bir savunucusu olmuştur. ASEAN'ın tüm büyük güçlere dost ve tarafsız bir platform olma çabası çok önemlidir. Taraf olmamız koşuluyla, tüm büyük güçler bize iyi dileklerde bulunacak ve birliğimizi ve entegrasyonumuzu destekleyecektir. ASEAN, bireysel ASEAN ülkelerinin sahip olacağı ikili sorunları *ASEAN'laştırma* gibi konularda çekimser olmalıdır. ASEAN'ın bir bütün olarak bu tür ikili ihtilaflarda yer alması için önemli nedenler olmadığı sürece, bunlara girmekten kaçınılmalıdır. Örneğin, Güney Çin Denizi'nde, ASEAN'ın seyrüsefer serbestisine büyük bir katkısı bulunmaktadır; ancak ASEAN, dört davacı devlet ile Çin arasındaki bölgesel anlaşmazlıklar üzerinde bir taraf sahibi olmamalıdır. ASEAN, ABD ile Çin arasındaki kaçınılmaz rekabette taraf olmaktan da titizlikle kaçınılmalıdır.

Singapur'un dış politikası ile ASEAN'ın dış politikası arasında güçlü bir uyum vardır. Hükümetten birkaç yıldır ayrı olmama rağmen, özel sektördeki mevcut konumunda, Singapur'un ASEAN birliğini desteklemedeki önemli rolü bana ASEAN dostları tarafından sürekli hatırlatılmakta olan bir konu.

Singapur'un Çinliliği, Güneydoğu Asya'daki varlığımızın ayrılmaz bir parçasıdır. Çin'i Japonya'ya karşı olan savaşında desteklememize ve Japon militaristlerin, İngilizler yenildikten sonra birçok genç Singapurluyu öldürmesine; Lee Kwan Yew'un Tunkuları Singapur'u Malezya'ya katma konusunda ikna etmesine ve Singapur'un 1965 yılında bağımsızlığına sebep olan bu Çinliliğimizdir. Aynı Çinliliğimiz, sayısız yolla, Çin'in 21. yüzyıldaki büyük dönüşümünün ortaya çıkmasını ve Güneydoğu Asya'daki etnik Çin'in durumunu ortaya koymamızı sağlamıştır. Singapur'un Çinliliği, tarihin bu döneminde büyük bir avantaj ve aynı zamanda dış politikamız için bir zorluktur. Üst düzey bir Çinli diplomat bir keresinde bana “Çin halkı ile Singapur halkı arasında ciddi bir karşılıklı sevgi olduğunu” söylemişti. Bu duygusal madalyonun diğer tarafı, aramızdaki anlaşmazlıklara aşırı tepki verilmesine neden olmaktadır. Endonezya Dışişleri Bakanı Pak Ali Alatas'ın, uzun zaman önce unuttuğum bir olayda Singapur'un Çin'le ilişkilerini kötüleştirdiği konusundaki derin endişesini bir kez daha söylemiş olduğunu hatırlıyorum. Endişesi benim için hoş bir sürprizdi.

Singapur'un Malezya ve Endonezya ile, Hindistan ve Müslüman dünyayla olan bağlantıları da benzer şekilde duygusal komplikasyonlarla doludur. Malezya ile POA sorununun çözülmesi yirmi yıldan fazla sürdü, çünkü her iki taraf için duygusal ayrılık travmasının iyileşmesi zaman aldı. 51 yıl sonra, halen iki ayrı ülkede aynı insanlar gibiyiz. Bir grup içerisinde Singapurluları Malezyalılardan ayırmak zordur. Endonezya liderleri arasında, bazen Çin Singapur'un bir şekilde Endonezya'yı sömürdüğü, ilişkiden orantısız şekilde yararlandığı düşüncesi yayılmaktadır. Pak Mochtar Riady'nin yakın zamanda Singapur'da başlattığı ve konuşmaktan onur duyduğum kitabının tanıtımında,

hem Endonezya, hem de Çin bayrakları bulunan bir video gösterildi. Çinli olmak ve Endonezyalı olmak kendisi için eşit derecede önemli kimliklerdir. Singapur'la olan etnik Çin bağlantısı, Güneydoğu Asya'da ekonomik yaşam dokusuna dayanıyor ve Endonezya ile olan ilişkimizi zorlaştırıyor. Tüm bunlara rağmen, Singapur ve Endonezya en yakın ortaklar olmaya devam ediyor. Bir Kuşak, Bir Yol projesi ile iki ülke önümüzdeki yıllarda daha da yakınlaşacaktır.

Singapur'un Hindistan'la olan bağları da derindir ve sadece bize değil, tüm bölgeye bir avantaj sağlayacaktır. 2050 itibariyle, Hindistan dünyanın ikinci veya üçüncü en büyük ekonomisi olacak. Hintli arkadaşlarımdan bazıları Singapur'u neredeyse Hindistan'ın bir parçası olarak görüyor. *Singapur* bir Hint ismidir; Sanskritçe'den gelmektedir.

Singapur'un Müslüman dünyasına olan bağlantıları, Güneydoğu Asya, Çin ve Hindistan ile olan diğer bağlantılarımızdan ayrı tutulamaz. Mısır'ın El Ezher Üniversitesi'ndeki Singapurlu öğrencilerle görüşen Cumhurbaşkanı Tony Tan'ın son fotoğrafı, Ortadoğu'ya ve Müslüman dünyaya ne kadar yakından bağlı olduğumuzu gösteriyor. Her madalyonun iki yüzü vardır. Bağlantılarımızı kurarken, Cihatçı terörizmin de dâhil olduğu Orta Doğu'daki karmaşadan kaçınılmaz olarak etkilenmekteyiz.

Bütün bunların anlamı, Singapur kimliğinin karmaşık ve dinamik olmasıdır. Bu karmaşıklık günlük hayatımızın bir parçasıdır. Bu konuda endişelenmeyi asla bırakmayacağız. Eğitim ve barınma, dil ve kültür, ulusal güvenlik ve dış politikadaki çoklu kimliklerimizden etkilenen politikaları tartışmayı asla bırakmayacağız. Son tartışma ise Cumhurbaşkanlığı Seçimiyle ilgiliydi.

Asla tam olarak çözülemeyen bu sorunlarla boğuşmak zorunda kalmadan, ırk, dil ve dinle ilgili konulara duyarlı bir şekilde Singapur kültürünü, daha yüksek bir Singapur kimliği olarak herkesi kapsayan bir Singapur kültürü ile değiştirmeye çalışıyoruz. Her Singapurlunun birden fazla kimliği var. Singapurlu olmak, bu gerçeği anlamak ve kabul etmek, hatta kutlamak anlamına gelir. Bir Singapurlu, kendisinden hoşlanmayan başka kişileri kucaklayacak kadar büyük yürekli ve geniş görüşlü olmalıdır. Bu yaşamaya ve savaşmaya değer bir Singapur fikridir. Aslında bu, dünyanın oldukça ihtiyaç duyduğu bir fikirdir. Singapur, yalnızca bu evrensel çekiciliği ile Singapur olabilir.

Teşekkür ederim.